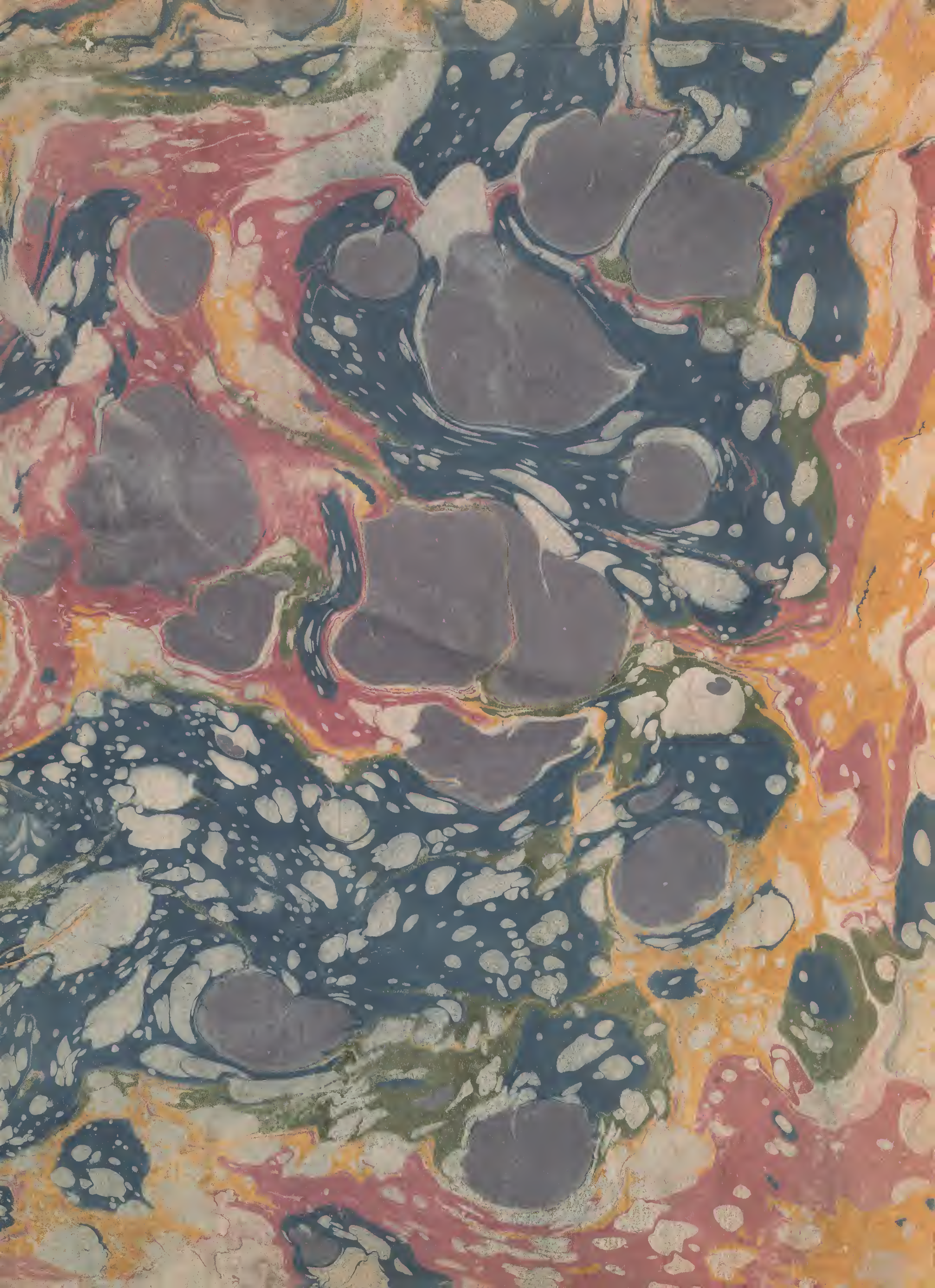

Carmina qui quondam studio florente peregi
Flebilis heu mestos cogor inire modos.
Ecce mihi lacere dictant scribenda camene.
Et ueris elegi fletibus ora rigant.
Has saltem nullus potuit peruincere terror
Ne nostrum comites prosequerentur iter.
Gloria felicis olim uiridisque iuuente
Solantur mesti nunc mea fata senis.
Uenit enim properata malis inopina senectus.
Et dolor etatem iussit inesse suam.
Intempestiui funduntur uertice cani.
Et tremit effeto corpore laxa cutis.
Mors hominum felix que se nec dulcibus annis
Inserit et mestis sepe uocata uenit.
Heu heu quam surda miseros auertitur aure.
Et flentes oculos claudere seua negat.
Dum leuibus male fida bonis fortuna faueret
Pene caput tristis merserat hora meum.
Nunc quia fallacem mutauit nubila uultum
Protrahit ingratas impia uita moras.
Quid me felicem totiens iactastis amici
Qui cecidit stabili non erat ille gradu.

Hec dum mecum ipse tacitus reputarem querimoniamque lacrimabilem stili officio designarem astitisse mihi supra uerticem uisa est mulier reuerendi admodum uultus oculis ardentibus et ultra communem hominum ualentiam perspicacibus colore uiuido atque inexhausti uigoris. quamuis ita plena euii foret ut nullo modo nostre crederetur etatis. Statura eius erat discretionis ambigue. Nam nunc quidem ad communem sese hominum mensuram cohibebat. nunc uero pulsare celum summi uerticis cacumine uidebatur. Que cum

altius caput extulisset ipsum etiam celum penetrabat. respicientiumque ho
minum frustrabatur intuitum. Vestes eius erant tenuissimis filis subtili
artificio indissolubili materia perfecte. Quas uti post eadem prodente
cognovi suis manibus ipsa texuerat. Quarum speciem veluti fumosas ima
gines solet caligo quedam neglecte vetustatis obduxerat. Harum in ext
mo margine. P. grecum. in supremo vero T. legebatur intextum. atque inter
utrasque litteras in scalarum modum gradus quidam insigniti videbantur. quibus
ab inferiori ad superius elementum esset ascensus. Eandem tamen vestem viole
torum quorundam absciderant manus. et particulas quas quisque potuit auferre
abstulerant. Dextra quidem eius libellos sceptrum vero sinistra gestabat. Que
vero poeticas musas vidit nostro assistentes thoro fletibusque meis verba dic
tantes commota paulisper ac torvis inflammata luminibus quis inquit
has scenicas meretriculas ad hunc egrum permisit accedere. que dolores
eius non modo nullis remediis foverent. verum dulcibus insuper alerent venenis.
Hee sunt enim que infructuosis affectuum spinis uberem fructibus rationis
segetem necant. hominumque mentes assuefaciunt morbo non liberant. At si
quem prophanum uti vulgo solitum est vobis vestre blanditie detraherent minus mole
ste esse ferendum putarem. nichil in eo quippe nostre ope lederentur. Hunc vero
eleaticis atque achademicis studiis nutritum. Sed abite potius sirenes usque
in exitium dulces meisque eum musis sanandum curandumque relinquite. His il
le chorus increpitus deiecit humi mestior vultum confessusque rubore vere
cundiam limen tristis excessit. At ego cuius acies lacrimis mersa caligabat nec
dignoscere possem quenam hec esset mulier tam imperiose auctoritatis obstu
pui. visuque in terram defixo quid nam deinceps esset actura expectare tacitus
cepi. Tum illa propius accedens in extrema lectuli mei parte consedit. me
umque intuens vultum luctu gravem atque in humum merore deiectum his ver
sibus de nostre mentis perturbatione conquesta est.

Heu quam precipiti mersa profundo
Mens hebet. et propria luce relicta
Tendit in externas ire tenebras.
Terrenis quotiens flatibus acta

Crescat in inmensum noxia cura.
Hic quondam celo liber aperto
Suetus in ethereos ire meatus
Cernebat rosei lumina solis
Visebat gelide sydera lune
Et quecumque vagos stella recursus
Exercet varios flexa per orbes
Comprehensam numeris victor habebat.
Quin etiam causas unde sonora
Flamina sollicitent equora ponti
Quis volvat stabilem spiritus orbem.
Vel cur hesperias sidus in undas
Casurum rutilo surgat ab ortu.
Quid veris placidas temperet horas
Ut terram roseis floribus ornet.
Quis dedit ut pleno fertilis anno
Autumpnus gravidis influat uvis.
Rimari solitus atque latentis
Nature varias reddere causas.
Nunc iacet effeto lumine mentis
Et pressus gravibus colla catenis
Declivemque gerens pondere vultum
Cogitur heu stolidam cernere terram.

Sed medicine inquit tempus est potius quam querele. Tum vero totis in me intenta luminibus tu ne ille es ait qui nostro quondam lacte nutritus nostris educatus alimentis in virilis animi robur evaseras. Atqui talia contuleramus arma que nisi prior abiecisses invicta te firmitate tuerentur. Agnoscis ne me. Quid taces. pudore an stupore siluisti. mallem pudore. set te ut video stupor oppressit. Cumque me non modo tacitum sed elinguem prorsus mutumque vidisset. admovit pectori meo leniter manum et nichil inquit pericli est. lethargum patitur communem illusarum mentium

tuum morbum sui paulisper oblitus est. recordabitur facile si quidem nos ante cognouerit. quod ut possit fieri paulisper lumina eius mortalium rerum nube caligantia tergamus. hec dixit. oculos que meos fletibus inundantes contracta in rugam ueste siccauit.

Tunc me discussa liquerunt nocte tenebre
Luminibus que prior redit uigor.
Ut cum precipiti glomerantur sidera choro
Nimbosis que polus stetit imbribus
Sol latet. ac non dum celo uenientibus astris
Desuper in terram nox funditur.
Hanc si trahitio boreas emissus ab antro
Verberet. et clausum reseret diem.
Emicat. et subito uibratus lumine phebus
Mirantes radiis ferit oculos.

Haud aliter tristitie nebulis dissolutis hausi celum. et ad cognoscendam medicantis faciem mentem recepi. Itaque ubi in eam deduxi oculos intuitum que defixi. respicio nutricem meam. cuius ab adolescentia mea laribus obuersatus fueram philosophiam. Et quid inquam tu in has exilii nostri solitudines o omnium magistra uirtutum supero cardine delapsa uenisti. An ut tu quoque mecum rea falsis criminationibus agiteris. An inquit illa te alumpne desererem. nec sarcinam quam mei nominis inuidia sustulisti communicato tecum labore partirer. Atqui philosophie fas non erat incomitatum relinquere iter innocentis. meam scilicet criminationem uererer. et quasi nouum aliquid acciderit perhorrescerem. Nunc enim primum censes apud improbos mores lacessitam periclitari sapientiam. Nonne apud ueteres quoque ante nostri platonis etatem magnum sepe certamen cum stultitie temeritate certauimus. Eodem que superstite preceptor eius socrates iniuste uictoriam mortis me astante promeruit. Cuius hereditatem cum deinceps epicureum uulgus ac stoicum ceteri que pro sua quisque parte raptum ire molirentur. meque reclamantem renitentem que uelut in partem prede traherent. uestem quam meis texueram manibus disciderunt. abreptis que ab ea panniculis totam me sibi cessisse credentes abiere. In quibus

quoniam nostri habitus quedam vestigia videbantur, meos esse familiares imprudentia rata nonnullos eorum prophane multitudinis errore pervertit. Quod si nec Anaxagore fugam nec Socratis venenum nec Zenonis tormenta quoniam sunt peregrina novisti, at Canios, at Senecas, at Soranos quorum nec pervetusta nec incelebris memoria est scire potuisti. Quos nil aliud in cladem detraxit nisi quod nostris moribus instituti studiis improborum dissimillimi videbantur. Itaque nichil est quod admirere, si in hoc vite salo circumflantibus agitemur procellis, quibus hoc maxime propositum est pessimis displicere. Quorum quidem tametsi est numerosus exercitus, spernendus tamen est, quoniam nullo duce regitur, sed errore tantum temere ac passim limphante raptatur. Qui si quando contra nos aciem struens valentior incubuerit, nostra quidem dux copias suas in arcem contrahit. Illi vero circa diripiendas inutiles sarcinulas occupantur. At nos desuper irridemus vilissima rerum queque rapientes, securi totius furiosi tumultus eoque vallo muniti quo grassanti stultitie aspirare fas non sit.

Quisquis composito serenus evo
Fatum sub pedibus egit superbum
Fortunamque tuens utramque rectus
Invictum potuit tenere vultum.
Non illum rabies minaeque ponti
Versum funditus exagitantis estum,
Nec ruptis quotiens vagus caminis
Torquet fumificos vesevus ignes,
Aut celsas soliti ferire turres
Ardentis via fulminis movebit.
Quid tantum miseri sevos tyrannos
Mirantur sine viribus furentes?
Nec speres aliquid nec extimescas,
Exarmaveris impotentis iram.
At quisquis trepidus pavet vel optat,
Quod non sit stabilis suique iuris,
Abiecit clipeum locoque motus

Nectit catenam qua trahi ualeat.

an es sicut asinus ad liram

Sentis ne inquit hec atque animo illabuntur tuo. an onos lyras. Quid fles. quid lacrimis manas. confitere ne abscondas. si operam medicantis expectas oportet ut uulnus detegas. Tum ego collecto uires animo inquam an adhuc eget admonitione. Nec per se satis eminet fortune in nos seuientis asperitas. Nichil ne te ipsa loci facies mouet. Hecine est bibliotheca quam certissimam tibi sedem in nostris laribus ipsa delegeras. in qua mecum sepe residens de humanarum diuinarumque rerum scientia disserebas. Talis habitus talisque uultus erat. cum tecum secreta nature rimarer. Cum mihi siderum uias radio describeres. cum mores nostros totiusque uite rationem ad celestis ordinis exemplar formares. Hecine premia tibi referimus obsequentes. Atqui tu hanc sententiam ore platonis sanxisti. Beatas fore res publicas si eas uel studiosi sapientie regerent. uel earum rectores studere sapientie contigisset. Tu eiusdem uiri ore hanc sapientibus capessende rei publice necessariam causam esse monuisti. ne improbis flagitiosisque ciuibus urbium relicta gubernacula pestem bonis ac perniciem inferrent. Hanc igitur auctoritatem secutus quod a te inter secreta otia didiceram transferre in actum publice amministrationis optaui. Tu mihi et qui te sapientum mentibus inseruit deus mihi conscii estis nullum me ad magistratum nisi commune bonorum omnium studium detulisse. Inde cum improbis graues inexorabilesque discordie mihi fuere. et quod conscientie libertas habet pro tuendo iure spreta potentium semper offensio fuit. Quotiens ego conigastum in imbecillis cuiusque fortunas impetum facientem obuius excepi. Quotiens triguillam regie prepositum domus ab incepta perpetrata iam prorsus iniuria deieci. Quotiens miseros quos infinitis calumpniis impunita barbarorum semper auaritia uexabat obiecta periculis auctoritate protexi. Numquam me ab iure quisquam ad iniuriam detraxit. prouincialium fortunas tum priuatis rapinis tum publicis uectigalibus pessumdari non aliter quam qui patiebantur indolui. Cum acerbe famis tempore grauis atque inexplicabilis indicta coemptio profligatura inopia campaniam prouinciam uideretur. certamen aduersum prefectum

prefecto[rum] cu[m] co[m]modi r[ei publi]c[a]e suscepi. rege cognoscente co[n]tendi. et ne co-
emptio exigeretur e[vi]ci[.] paulinu[m] [con]sulare[m] uiru[m] cui[us] opes palatine canes
iam spe atq[ue] ambitio[n]e deuorasse[n]t. ab ip[s]is hia[n]tiu[m] faucib[us] traxi. ne
albinu[m] consulare[m] uiru[m] p[re]iudicate accusatio[n]is pena co[n]riperet. odiis me
cipriani delato[r]is opposui. Satis ne in me magnas uideor exacer-
basse discordias. Sed e[ss]e ap[u]d ceteros tutior debui q[ui] m[ihi] amore iustitie
nich[il] ap[u]d aulicos quo mag[is] e[ss]e[m] tutior reseruaui. Quib[us] aut[em] deferen-
tib[us] p[er]culsi sum[us]. quor[um] basilius olim regio ministerio depulsus i[n] de-
latione[m] n[ost]ri no[m]i[n]is alieni eris necessitate compulsus e[st]. Opilione[m] u[er]o at-
q[ue] gaudentiu[m] cu[m] ob innumeras m[u]ltiplices q[ue] fraudes ire in exiliu[m]
regia censura decreuiss[et]. Cumq[ue] illi parere nole[n]tes sacraru[m] ediu[m] se se
defensione tuerentur. co[m]pertu[m] q[ue] id regi foret edixit. [ut] n[i] int[ra] p[re]scrip-
tu[m] die[m] a rauen[n]a urbe decederent notas insigniti fro[n]tib[us] pellere[n]t[ur]. Q[ui]d
huic seueritati posse astrui uidetur. Atq[ui] in eode[m] die eisde[m] deferentib[us]
n[ost]ri no[m]i[n]is delatio suscepta e[st]. Quid ig[itur] n[ost]re ne artes meruerunt ita. an
illos accusatores iustos fecit p[re]missa da[m]natio. Ita ne nich[il] puduit
fortuna[m]. qua[m] si minus accusate innoce[n]tie. at accusantiu[m] uilitas de-
buit e[ss]e pudori. At cui[us] criminis argui[mur] su[m]mam q[uae]ris. Senatu[m] dici[mur]
saluum e[ss]e uoluisse. Modu[m] desideras. Delatore[m] ne docume[n]ta deferre[t]
quib[us] senatu[m] maiestatis reum faceret impedisse c[ri]mina[mur]. Quid [er]g[o] o
magist[r]a censes. inficiabim[ur] c[ri]m[en] ne t[ibi] pudori simus. At uolui. n[ec] unq[uam]
uelle desistam. fatebimur. s[ed] impediendi opera delatoris cessabit.
An optasse illius ordinis salute[m] nefas uocabo. Ille q[ui]de[m] suis decre-
tis de me uti hoc nephas e[ss]et effecerat. s[ed] s[ibi] semp[er] mentie[n]s i[m]prude[n]-
tia rerum merita mutare no[n] pot[est]. Nec m[ihi] socratico decreto fas
e[ss]e arbitror. u[e]l occuluisse u[er]itate[m] u[e]l co[n]cessisse mendaciu[m]. Veru[m]
id quoq[uo] modo sit tuo sapientu[m] q[ue] iudicio extimandu[m] relinquo
Cui[us] rei seriem atq[ue] ueritate[m] ne latere posteros queat stilo e[ti]a[m] me-
morie q[ue] mandaui. Nam de compositis falso literis q[ui]b[us] libertate[m]
arguor sperasse romana[m] q[ui]d attinet dice[re]. qua[rum] fraus ap[er]ta patuis-
set. si nob[is] ipso[rum] confessio[n]e delato[rum] q[uo]d i[n] o[mn]ib[us] negotiis maximas uires

hẽt. uti licuisset. Nam q̄ sperari reliqua libertas pot̄. atq̄ utĩ possꝫ ul
la. Rendissem ũbo Canij q cũ a Gaio cesare germanici filio ɔsci ɔtra
se fcē cõiuratiõis fuisse diceretur. Si ego inq̄t scissez tu nescisses. Qua
in re nõ ita nr̃os sensus meror hebetauit. ut impios scelerata ɔt̄
uirtutē q̄rar eē molitos. sed q̄ sꝑauerint effecisse uehemẽter ãmirõ.
Nã deteriora uelle nr̃i fuerit fortasse defect⁹. posse ɔt̄ innocẽtiã q̄
sceleratus quisq̄ ɔceperit. inspectãte deo monstri simile ẽ. Vñ haud
iniuria tuorũ qdam familiariũ quesiuit. Siqdẽ inq̄t deꝰ est. unde
mala. bona uõ un̄ si dẽ nõ est. Sꝫ fas fuerit nepharios hoĩes q bo
norum oĩum totiusq̄ senatus sanguinē petũt. Nos eẽ quos ꝓpu
gnare bonis senatuiq̄ uiderant pditum ire uoluisse. Sed nũ idez
de patribꝫ q̄ꝫ merebamũ. Meministi ut opinor. qm̃ me dictũ q̄d
factumũe p̄ns sꝑ ipã dirigebas. Meministi inq̃ uerone cũ rex
auidus exitij coĩs maiestatis crimen in albinũ delatũ ad cunctũ
senatus ordinē trãsferre moliretur. uniũsi innocẽtiaz senat⁹ quã
tã mei piculi securitate defenderĩ. Scis me hec et uera pferre et in
nulla unq̃ mei laude iactasse. Minuit ei quodaz m̃ se ꝓbantis cõ
scientie secretuz quotiẽs ostentando q̄s fctũ recipit fame p̄ciũ. Sꝫ
innocẽtiaz nr̃am q̄s exceperit euẽt⁹ uides. Pro uere uirtutis p̄miis
falsi sceleris penas subim⁹. Et cui⁹ unq̃ facinoris manifesta ɔfessio
ita iudices hũit in seueritate ɔcordes. ut nõ aliquos uł ipse inge
nij error humani uł fortũe ɔditõ cũctis mortalibꝫ incerta submitte
ret. Si inflãmare sacras edes uoluisse. si sacerdotes impio iugu
lare gladio. si bonis omibꝫ necẽ struxisse diceremur. pñtẽ tñ
snĩa confessum conuictumq̄ punisset. Nunc qngẽtis fere mili
bus passuũ procul moti atq̄ indefensi ob studiuz ꝓpẽsius in
senatum morti proscriptiõiq̄ dãnamur. O meritos de simili crimi
ne neminē posse cõuinci. Cui⁹ dignitatē reat⁹ ipi eẽ q detulere
uiderunt. quam uti alicui⁹ sceleris admixtione offuscarent. ob
ambitũ dignitatis sacrilegio me ɔsciãz polluisse mẽtiti sũt. At
q tu insita nob̃ oẽm rez mortaliuz cupidinē de nr̃i aĩ sede pelle
bas. et sb tuis oculis sacrilegio locũ eẽ fas nõ erat. Instillabas
ẽ auribꝫ cogitatõibꝫq̄ cotidie meis pitagoricũ illud ἕπου

v. flor. ce. on. Nec cōueniebat uilissimorum me spirituum p̄sidia captare. quē in hanc excellētiam cōponebas ut cōsimilē deo faceres. Preterea penetral innocens domus honestissimorum q̄ cetus amicorum socer et sc̄s et eque actu ipso reuerend9 ab oī nos hui9 criminis suspicione defendunt. Set o nephas illi u̾o de te tanti criminis fidē capiunt. Atq̄ hoc ipso uidebimur fuisse affines maleficio quod tuis disciplinis imbuti institutis tuis moribus sumus. Ita nō ē satis michi nichil tuā pfuisse reuerentiam nisi ultro tu mea potius offensione lacereris. At uero hic etiam nostris malis cumulus accedit. quod existimatio plurimorum nō rerum merita sed fortune spectat euentum. Eaq̄ tantum iudicat ēē prouisa q̄ felicitas cōmendauerit. Quo fit ut existimatio plurimorum bona prima omnium deserat infelices. Qui nunc populi rumores quam dissone multiplices q̄ sententie sint piget reminisci. Hoc tantum dixerim ultimam ēē aduerse fortune sarcinam quod dum miseris aliquod crimen affigitur que perferunt meruisse creduntur. Et ego quidem bonis omnibus pulsus dignitatibus exutus existimatione fedatus ob beneficium supplicium tuli. Uidere autem uideor nepharias sceleratorum officinas gaudio letitiaq̄ fluitantes perditissimum quemq̄ nouis delationum fraudibus imminentem. iacere bonos nostri discriminis terrore prostratos. flagitiosum quemq̄ ad audendum quidem facinus impunitate ad efficiendum uero premiis incitari. Insontes autem nō modo securitate uerum ipsa etiam defensione priuatos. Itaq̄ libet exclamare.

O stelliferi conditor orbis
Qui perpetuo nixus solio
Rapido celum turbine uersas
Legem q̄ pati sydera cogis
Ut nunc pleno lucida cornu
Totis fratris obuia flammis
Condat stellas luna minores
Nunc obscuro pallida cornu
Phebo propior lumina perdat
Et q̄ primē tempora noctis
Agat algentes hesperus ortus
Solitas iterum mutet habenas

Phebi pallens lucifer ortu
Tu frondiflue frigore brume
Stringis lucem breuiore mora
Tu cum feruida uenerit hora estas
Agiles noctis diuidis horas
Tua uis uarium temperat annum
Ut quas boree spiritus aufert
Reuehat mitis zephirus frondes
Queque arcturus semina uidit
Sirius altas urat segetes
Nichil antiqua lege solutum
Linquit proprie stationis opus
Omnia certo fine gubernans
Hominum solos respuis actus
Merito rector cohibere modo
Nam cur tantas lubrica uersat
Fortuna uices. premit insontes
Debita sceleri noxia pena
At peruersi resident celso
Mores solio sancta que calcant
Iniusta uice colla nocentes
Latet obscuris condita uirtus
Clara tenebris iustus que tulit
Crimen iniqui.
Nil periuria nil nocet ipsis
Fraus mendaci compta colore
Sed cum libuit uiribus uti
Quos innumeri metuunt populi
Summos gaudent subdere reges
O iam miseras respice terras
Quisquis rerum federa nectis
Operis tanti pars non uilis
Homines quatimur fortune salo

Rapidos rector comprime fluctus
Et quo celum immensum regis
Firma stabiles federe terras.

Hec ubi continuato dolore delatraui. Illa uultu placido nichilque
meis questibus mota. Cum te inquit mestum lacrimantemque uidis
sem illico miserum exulemque cognoui. Sed quam id longinquum esset exilium
nisi tua prodidisset oratio nesciebam. Sed tu quam procul a patria non
quidem pulsus es. sed oberrasti. At si pulsum existimari mauis te po
tius ipse pepulisti. Nam id quidem de te numquam cuiquam fas fuisset. Si enim cuius
oriundus sis patrie reminiscare. Non uti athenensium quondam multitu
dinis imperio regitur. Oc. oncos oas aleos. Que frequentia ciuium non
depulsione letatur. Cuius agi frenis atque obtemperare iustitie summa liber
tas est. An ignoras illam tue ciuitatis antiquissimam legem qua sanctum est
ei ius exulare non esse quisquis in ea sedem fundare maluerit. Nam uallo eius
ac munimine continetur. nullus metus est ei. ne esse exul mereatur. At
quisquis inhabitare eam uelle desierit. pariter desinit etiam mereri. Itaque me
non tam loci huius quam tua facies mouet. nec bibliothece potius comptos ebo
re ac uitro parietes quam tue mentis sedem requiro. In qua non libros sed id
quod libris pretium facit librorum quondam meorum sententias collocaui. Et tu quidem
de tuis in commune bonum meritis uera quidem sed pro multitudine gestorum tibi
pauca dixisti. De obiectorum tibi uel honestate uel falsitate cunctis
nota memorasti. De sceleribus fraudibusque delatorum. recte tu quidem stric
tim attingendum putasti. quod ea melius uberiusque recognoscentis omnia uulgi
ore celebrentur. Increpuisti etiam uehementer iniusti factum senatus. De
nostra etiam criminatione doluisti. Lese quoque opinionis dampna fleuisti. Pos
tremus aduersus fortunam dolor incanduit. Conquestus quoque es non equa
meritis premia pensari. In extremo muse seuientis uti quique celum terras quoque
pax regeret uota posuisti. Sed quoniam plurimus tibi affectuum tumultus in
cubuit. diuersumque te dolor ira meror distrahunt. uti nunc mentis es non
dum te ualidiora remedia contingunt. Itaque lenioribus paulisper ute
mur. ut que in tumorem perturbationibus influentibus induruerunt ad acrio
ris uim medicaminis recipiendam tactu blandiore mollescant.

Cum phebi radijs graue

Cancri sydus inestuat
Tum qui larga negantibus
Sulcis semina credidit
Elusus cereris fide
Quernas pergat ad arbores
Lecturus violas petas
Numquam purpureum nemus
Cum seuis aquilonibus
Stridens campus inhorruit.
Nec queras auida manu
Vernos stringere palmites
Uuis si libeat frui
Autumpno potius sua
Bachus munera contulit
Signat tempora propriis
Aptans officiis deus
Nec quas ipse coercuit
Misceri patitur uices.
Sic quod precipiti uia
Certum deserit ordinem
Letos non habet exitus.

Primum igitur pateris ne me paucul[is] rogationibus statum tue mentis attingere atque temptare ut qui modus tue curationis sit intelligam. Tu vero arbitratu inquam tuo que voles ut responsurum rogato. Tum illa huncine inquit mundum temerariis agi fortuitis que casibus putas. An ullum credis ei regimen inesse rationis. Atqui inquam nullo existimauerim modo ut fortuita temeritate tam certa moueantur. Verum operi suo conditorem presidere deum scio. nec umquam fuerit dies qui me ab hac sententie ueritate depellat. Ita est inquit. Nam id etiam paulo ante cecinisti. homines quasi tantum diuine exortes cure esse deplorasti. Nam de ceteris quin ratione regerentur nichil mouebare. Pape autem uehementer admiror cur in tam salubri sententia locatus egrotes. Verum etiam altius perscrutemur. nescio quid abesse coniecto. Set dic michi quoniam a deo mundum regi non ambigis. quibus etiam gubernaculis regatur aduertis. Vix inquam rogationis tue sententiam nosco. nedum ad inquisita respondere queam. Num me fefellit inquit abesse aliquid per quod uelud hiante robore ualli in animum tuum perturbationum morbus irrepserit. Set dic michi meministi quis sit finis rerum. quo ue totius nature tendat intentio. Audieram inquam. sed memoriam meror hebetauit. Atqui scis unde cuncta processerint. Noui inquam deumque esse respondi. Et quo fieri potest ut principio cognito quis sit rerum finis ignores. Verum hii perturbationum sunt mores. ea ualentia est. ut mouere quidem loco hominem possint. Conuellere autem sibi que totum extirpare non possint. Set hoc quoque respondeas uelim. hominem ne te esse meministi. quidni inquam meminerim. Quid igitur homo sit poteris ne proferre. hoccine in

terogas. an ee me sciam ronale aial atqz mortale. scio. et id me ee confi
teor. Et illa inqt. nich ne aliud ee te ee nouisti. Nich. Jam scio iqt
morbi tui aliam ul' maximaz caz. qd ipe sis nosse desisti. Quar ple
nissime ul' egritudinis tue roez ul' aditum reconciliande sospitatis
inueni. Nam qm tui obliuione confunderis. et exulē te et expolia
tum propriis bonis ee doluisti. qm reru qs sit finis ignoras. neqz
homines atqz nepharios potentes felices qz arbitraris. Qm u' qbz
gubernacul' mund' regatur, oblitus es. has fortunaru uices exsti
mas sine rectore fluitare. Magne nō ad morbum m° uo ad iteri
tum qz cae existūt. Set sospitatis auctori grates referim°. qz nā
nō dum te totū destituit. Habem' maximū tue fomitē salutis. ue
ram de mūdi gubernatōe snīaz. qz eaz nō casuū temeritati s; diui
ne rōi sbditā credis. Nich igr ptimescas. iam tibi ex hac minima
scintillula uital' calor illuxit. Sz qm firmioribz remediis n dū tps
ē. et eam mētiū constat ee nām. ut quotiēs abiecerīt ueras falsis op
pinionibz īduantur. ex qbz orta ptubatōnū caligo uerū illū con
fundit intuitū. Hanc paulisp lenibz mediocribz qz fomitis attē
nuare tēptabo. ut dimotis fallaciū affectionū tenebris splēdorē
uere lucis possis agnoscē.

Nubibus atris
Cōndita nullum
Fundere possunt
Sydera lumen
Si mare uoluēs
Turbidus auster
Misceat estum
Vitrea dudum
Parqz serenis
Vnda diebus
Mox resoluto
Sordida ceno
Visibz obstat.
Quiqz uagatr
Mōtibz altis
Defluus amnis
Sepe resistit
Rupe soluti
Obice saxi.
Tu qz si uis
Lumine claro
Cēnere uerū
Tramite recto
Carpē callem
Gaudia pelle
Pelle timorē
Spē qz fugato
Nec dolor absit
Nubila mēs ē
Victa qz frenis
Hec ubi regnant.
Deo gras
Ammen.

Post hec paulisper obticuit. Atque ubi attentionem meam modesta taciturnitate collegit. sic exorsa est. Si penitus egritudinis tue causas habitumque cognovi fortune prioris affectu desiderioque tabescis. Ea tantum tui animi statum sicuti tu fingis vel mutata pervertit. Intelligo multiformes illius prodigii fucos et eo usque cum his quos eludere nititur. blandissimam familiaritatem. dum intollerabili dolore confundat eos quos insperata reliquerit. Cuius si naturam mores ac meritum reminiscare. nec habuisse te in ea pulcrum aliquid nec amisisse cognosces. sed ut arbitror haud multum tibi hec in memoriam revocare laboraverim. Solebas enim presentem quoque blandientem quoque virilibus incessere verbis. eamque de nostro adytu prolatis insectabare sententiis. Verum omnis subita mutatio rerum non sine quodam quasi fluctu contingit animorum. sic factum est ut tu quoque paulisper a tua tranquillitate discesseris. Sed tempus est haurire te aliquid ac degustare molle atque iocundum. quod ad interiora transmissum validioribus haustibus viam fecerit. Adsit igitur rethorice suadela dulcedinis que tantum recto calle procedit. cum nostra instituta non deserit. Cumque hac musica nostri laris vernacula nunc leviores nunc graviores modos succinat. Quid est igitur o homo quod te in mestitiam luctumque deiecit. Novum credo aliquid inusitatumque vidisti. Tu fortunam putas erga te esse mutatam. erras. Hi semper eius mores sunt. ista natura. Servavit circa te propriam potius in ipsa sui mutabilitate constantiam. Talis erat cum blandiebatur. cum tibi false illecebris felicitatis alluderet. deprehendisti ceci numinis ambiguos vultus. que sese adhuc velat aliis. tota tibi prorsus innotuit. Si probas utere moribus. ne queraris. Si perfidiam perhorrescis sperne atque abice perniciose ludentem. Nam que nunc tibi est tanti causa meroris hec eadem tranquillitatis esse debuisset. Reliquit enim te quam non relicturam esse nemo umquam poterit esse securus. An vero tu preciosam estimas abituram felicitatem. et cara tibi est fortuna presens nec manendi fida cum discesserit allatura merorem. Quod si nec ex arbitrio retineri potest. et calamitosos fugiens facit. Quid est aliud fugax quam future

quedam calamitatis initium. Neque est quod ante oculos situm est sufficerit intueri. Rerum exitus prudentia metitur. Eademque mutabilitas in alterutro nec formidandas fortune minas nec exoptandas facit esse blanditias. Postremo equo animo ut toleres oportet quicquid intra fortune aream geritur. cum semel ei colla iugo submiseris. Quod si manendi abeundique scribere legem velis ei quam tu dominam sponte elegisti. nonne iniuriosus fueris. et impatientia sortem exacerbabis quam permutare non possis. Si ventis vela committeres non quo voluntas peteret sed quo flatus impellerent promoveres. Si arvis semina crederes feraces inter se annos sterilesque pensares. Fortune te regendum dedisti. domine moribus oportet ut obtemperes. Tu vero volventis rote impetum retinere conaris. at omnium mortalium o stolidissime si manere incipit. fors esse desistit.

Hec cum superba verterit vices dextra
Et estuantis more fertur euripi
Dudum tremendos seva proterit reges
Humilemque victi sublevat fallax
Non illa miseros audit. haud curat fletus
Ultroque gemitus dura quos fecit ridet.
Sic illa ludit sic suas probat vires
Magnumque suis monstrat ostentum
Si quis visatur una stratus ac felix hora.

Vellem autem pauca tecum fortune ipsius verbis agitare. Tu igitur an ius postulet animadverte. Quid tu homo ream me cotidianis agis querelis. quam tibi fecimus iniuriam. que tibi tua detraximus bona. Quovis iudice de opum dignitatumque possessione contende. Et si cuiusquam mortalium proprium quid horum esse monstraveris. ego iam tua fuisse que repetis sponte concedam. Cum te matris ex utero natura produxit nudum rebus omnibus inopemque suscepi. et meis opibus fovi. et quod te nunc impatientem nostri facit favore ego prona indulgentius educavi. omnium que mei iuris sunt affluentia et splendore circumdedi. nunc mihi retrahere manum libet. habes gratiam velud usus alienis. non habes ius querele. tamquam prorsus tua perdideris. Quid

igr̃ ingemiscis. nulla tibi a nob̄ ē illata molēcia. opes honores ceta q̄ȝ
talium mei sunt iuris. Dominā famule cognoscunt. Mecū ueniunt.
me abeunte discedunt. audacter affirmē si tua foret que āmissa con-
quereris nullo mō pdidisses. An ego sola meū ius e͛cere prohibeo͛
Licet celo proferre lucidos dies. eosdē q̄ȝ tenebrosis noctib̄ꝯ ꝯdere
Licet anno t̄re uultuȝ nunc florib̄ꝯ frugib̄ꝯ q̄ȝ redimire. nūc nīb͛
frigorib̄ꝯ q̄ȝ cōfundē. Ius ē mari nūc strato equore blandiri. nūc pcell͛
ac fluctib̄ꝯ inhōrescē. Nos ad cōstantiaȝ nrīs morib̄ꝯ alienaȝ inexple-
ta hominū cupiditas alligabit. Hec nrā uis ē. hūc cōtinuū ludū lu
dim᷒. Rotam uolubili orbe u͛samus. infima sūmis sūma īfimis mu
tare gaudem᷒. Ascende si placet. sȝ ea lege. ne uti cū ludicri mei rō poscȝ
descendē iniuriaȝ putes. An tu mores ignorabas meos. Nesciebas cre
sum regē lidoꝝ Ciro paulo āt formidabilē mox deīn miserādum
rogi flāmis traditum misso celit᷒ imbre fuisse defensum. Nū te p̄te
riit paulū persi regis a se capti calamitatib̄ꝯ pias īpendisse lacrimas.
Quid tragediarū clamor aliud deflet. n̄ indiscreto ictu fortunā felicia
regna euertentē. Nō ne adolescentulus Δύο πίθους. τὸν μὲν ἕνα κακῶν τὸν δ' ἕτερον ἑάων
duo dolia unum plenum boni alterum plenum mali seu unū beatum aliud felix
Iouis limine iacē didicisti. Quid si uberi᷒ de bo-
norum p̄te sūpsisti. Quid si a te nō tota discessi. Quid si hec ipā mei
mutabilitas iusta t̄ cā s̄ē spandi meliora. tā ne aīo ꝯtabescas. et īt͛a co
mune omib̄ꝯ regnū locat᷒ ꝓprio uiure ne uuie desidēs.

Si quātas rapidis flatib̄ꝯ incitus
Pōt᷒ u͛sat arenas
Aut quot stelliferis edita noctib̄ꝯ
Celo sydera fulgent
Tantas fundat opes
Nec retrahat manū
Pleno copia cornu
Humanū miseras haud iō genus
Cesset flere q̄relas.
Quāuis uota libens excipiat ds

Multi prodigus auri
Et claris auidos ornet honoribȝ
Nil iam parta uidentur.
Set quesita uorax seua rapacitas
Altos pandit hiatus
Que iam p̄cipitē frena cupidinē
Certo fine retentent
Largis cū potius muneribȝ fluens
Sitis ardescit habendi
Nūq̄ diues agit q trepidꝰ gemens
Se se credit egētez.

His igr̄ si pro se tecum fortuna loqueret̄. qd̄ pfecto cōtrahisceres nō hres. aut siqd̄ ē quo querelam tuam iure tuearis proferas oportet. dabimꝰ dicēdi locum. Tum ego speciosa qdē sunt ista inquā oblita qȝ rethorice ac musice melle dulcedinis. tuȝ tm̄ cū audiūtur oblectāt. Set miseris maloꝝ altior sensus ē. Itaqȝ cū hec auribȝ insonare desie rint insitꝰ aūm meror p̄grauat. Et illa ita ē inqt. Hec eñ nō dū mor bi tui remedia ſȝ adhuc cōtumacis adūsum curatōez doloris fomēta qd̄ sunt. Nam q̄ i profundū sese penetrent cū tempestiuū fuit admouebo. Verū tn̄ ne te existimarī miserū uelꝰ. An nūȝ modūqȝ tue felicitatis obli tus es. Taceo q desolatū parēte sūmoꝝ te uiroꝝ cura suscepit. delectꝰqȝ in affinitate principum ciuitatis qd̄ p̄ciosissimū ppīquitatis genꝰ ē prius carus q̄ proximꝰ ēē cepisti. Quis nō te felicissimū cū tāto splendore socerum cum cōiugis pudore cū masculle prolꝰ q̄ȝ oportunitate p̄dicauit. Preterea libet ē p̄terire coīa sumptas in adolescētia negatas senibȝ di gnitates. Ad singlarē felicitatis tue cumulū uenire delectat. Si qs re ruȝ mortaliū fructus ullum btitudinis pōdꝰ ht̄. poterit ne illiꝰ memo ria lucis quātalibet ingruentiū maloꝝ mole deleri. cum duos parit̄ con sules liberos tuos domo prouehi sb̄ frequētia patrū sb̄ plebꝭ alacritate uidisti. Cum eisdē in curia curuleꝭ insidētibȝ tu regie laudis orator in genii gl̄am facundie qȝ meruisti. Cum in circo duoꝝ medius cōsul consistens circūfuse multitudinis expectatōez triumphali largitiōe

satiasti. Dedisti ut opinor uerba fortune. dum te illa demulcet. dum te ut delitias suas fouet. munus quod nulli umquam prouato commodauerat abstulisti. Vis ne igitur cum fortuna calculum ponere. Nunc te primum liuenti oculo prestrinxit. si numerum modumque conpletorum tristium ue considres adhuc te felicem negare non possis. Quod si idcirco te fortunatum esse non estimas. quoniam que tunc leta uidebantur habierunt. non est quod miserum te putes. quoniam que nunc creduntur mesta preterenunt. An tu in hanc presentis uite scenam nunc primum subitus hospes conuenisti. Ullam ne humanis rebus inesse constantiam reris. cum ipsum sepe hominem uelox hora dissoluat. Nam et si rara est fortuitis rebus manendi fides. ultimus tamen uite dies mors quedam fortune est etiam manentis. Quid igitur referre putas. tu ne illam moriendo deseras. an te illa fugiendo.

Cum polo phebus roseis quadrigis
Lucem spargere ceperit.
Pallet albentes hebetata uultus
Flammis stella prementibus
Cum nemus flatu cephiri tepentis
Uernis inrubuit rosis
Spiret insanum nebulosus auster
Iam spinis habeat decus
Sepe tranquillo radiat sereno
Inmotis mare fluctibus
Sepe feruentes aquilo procellas
Uerso concitat equore
Rara si constat sua forma mundo
Si tantas uariat uices
Crede fortunis hominum caducis
Bonis crede fugacibus
Constat eterna positum lege est
Ut constet genitum nichil.

Tum ego uera inquam commemoras o uirtutum omnium nutrix. nec infitiari possum uelocissimum prosperitatis mee cursum. Sed hoc est

qđ recolentē me uehemētius coquit. Nam in omī adūsitate fortune
infelicissimū genus ē infortunij fuisse felicē. Sꝫ qđ tu inqt false
oppinionis supplicium luis id reb iure imputare nō possis. Nā
si te hoc inane nomē fortuite felicitatis mouet. qꝫ plurimis bonis
maximis qꝫ habundes licet mecum reputes. Igr siqđ in oī fortune
tue censu ptiosissimum possidebas id tibi diuinitus illesum adh
uc inuiolatumqꝫ seruatur. poteris ne meliora queqꝫ retinēs de ifortu
nio iure causari. Atqꝫ uiget incolumis illđ ptiosissimū gnīs humanj
decus symacus socer. et qđ uite ptio nō segnius emeres uir tot' ex sapi
entia uirtutibꝫ qꝫ fcūs. suarū securus tuis ingemescit iniurijs. Vi
uit uxor ingenio modesta pudicitie pudore pcellens. et ut oēs ei'
dotes breuiter includam pri simil' uiuit. uiuit tibiqꝫ uite tm h' exosa
spūm fruat. quoqꝫ uno felicitatē minui tuā ul' 9cesserim tui desi de-
rio lacrimis atqꝫ dolore tabescit. Quid dicā liberos consulares q̊
rum iā ut id etatis pueris ul' paterni ul' auiti specimē elucet ingenij.
Cum igr pcipua sit mortalibꝫ uite cura retinēde. o te felicē si tua
bona cognoscas. cui suppetunt etiā nūc que uita nemo dubitat eē
cariora. Quare sicca iam lacrimas nō dū ē adūm te oīs exosa for
tuna. nec tibi nimiū ualida tempestas incubuit. qm tenaces herēt anco
re. que nec psētis uite solamē nec spē futuri tpis abeē patiētur. Et he
reant inqā pcor. Illis nāqꝫ manētibꝫ ut cūqꝫ sese res hēant enatabim'.
Sed quātū dec' ornamētis nris decesserit uides. Et illa pmouim' ali
quātulū inqt. si te nō dum toti' tue sortis piget. Sꝫ delitias tuas
ferre nō possum. q abeē aliqđ tue btitudini tam luctuosus atqꝫ
anxius cōquereris. Quis ē ē tam cōposite felicitatis ut nō ali
qua ex pte cum status sui qualitate rixetur. Anxia ē res ē hu
manorū cōditio bonorū. et que ul' nūqꝫ tota proueniat. ul' nūqꝫ
ppetua sbsistat. Huic census exuberat. sꝫ est pudori degener san
guis. Hunc nobilitas notū facit. sꝫ angustia rei familiaris iclusus
mallet eē ignotus. Ille utroqꝫ circumfluus uitam celibē deflet.
Ille nuptiis felix orbatus liberis alieno censum nutrit heredi. Ali'
prole letatus filij filie ue delictis mestus illacrimat. Idcirco ne

mo facile cum fortune sue conditione concordat. Inest enim singulis quod in
expertus ignoret, expertus exorreat. Adde quod felicissimi cuiusque delica
tissimus sensus est. Et nisi ad nutum cuncta suppetant, omnis adversitatis inso
lens minimis quibusque prosternitur. Adeo perexigua sunt que fortunatis
simis beatitudinis summam detrahunt. Quam multos esse coniectas
qui se se celo proximos arbitrentur, si de fortune tue reliquiis pars
eis minima contingat. Hic ipse locus quem tu exilium vocas incolenti
bus patria est. Adeo nichil est miserum nisi cum putes. Contraque beata sors
omnis est equanimitate tollerantis. Quis est ille tam felix qui cum dederit
impatientie manus statum suum mutare non optet. Quam multis
amaritudinibus humane felicitatis dulcedo respersa est. Que si etiam fruenti
iocunda esse videatur, tamen quominus cum velit abeat retineri non possit.
Liquet igitur quam sit mortalium rerum misera beatitudo que nec apud equanimos
perpetua perdurat nec anxios tota delectat. Quid igitur o mortales extra pe
titis intra vos positam felicitatem. Error vos inscitiaque confundit. O
stendam breviter tibi summe cardinem felicitatis. Estne aliquid tibi te
ipso preciosius. Nichil inquies. Igitur si tui compos fueris, possidebis quod
nec tu amittere unquam velis nec fortuna possit auferre. Atque ut agno
scas in his fortuitis rebus beatitudinem constare non posse, sic collige. Si
beatitudo est summum bonum nature ratione degentis, nec est summum bonum quod eripi
ullo modo potest, quoniam precellit id quod nequeat auferri, manifestum est quod ad
beatitudinem percipiendam fortune instabilitas aspirare non possit. Ad
hec quem caduca ista felicitas vehit vel scit eam vel nescit esse mutabi
lem. Si nescit, quenam beata sors esse potest ignorantie cecitate. Si scit, me
tuat necesse est ne amittat quod amitti posse non dubitat. Quare con
tinuus timor non sinit esse felicem. An vero si amiserit negligendum putat.
Sic quoque perexile bonum est quod equo animo feratur amissum. Et quoniam tu idem es
cui persuasum atque insitum permultis demonstrationibus scio mentes hominum
nullo modo esse mortales, cumque clarum sit fortuitam felicitatem corporis
morte finiri, dubitari nequit, si hec afferre beatitudinem potest, quin omne
genus mortalium in miseriam mortis fine labatur. Quod si multos sci
mus beatitudinis fructum non morte solum verum etiam doloribus suppli

cuis q₃ quesisse. Quonā modo presens facē pōt btōs felicitas pōt q̄ mise
ros transacta nō efficiat.

Quisquis uolet pēnnē
Cautus ponē sedē
Stabil' q₃ nec sonori
Sterni flatib₉ euri
Et fluctib₉ minātē
Curat spernē pōtū
Montis cacumē alti
Bibulas uitet arenas
Illud proteruus auster
Totis uirib₉ urget
Hec pendulum solute
Pondus ferre recusant
Fugiens periculosam
Sortem sedis amene
Humili domū memēto
Cert⁹ figere saxo
Quāuis tonet ruinis
Miscēs equora pōt⁹
Tu condit⁹ quieti
Felix robore ualli
Duces serenū eū
Ridēs etheris iras

Set quiā rōnum iam in te fomēta descēdunt mear₃ paulo uali
dioribus utendum puto. Age ē si iā caduca et momentanē
fortune dona nō ēēnt. qd in eis ē qd aut ur₃ ūq̄ fieri queat. aū nō
pspectū ɔsideratumq₃ uilescat. Diuitie ne. ul' urā ul' sui nā ptiose
sunt. Quid earum pot⁹. aurū ne. an uis ɔgeste pecunie. Atq₃ hec ef
fundendo mag' q̄ coaceruando meli⁹ nitent. Siqdē auaritia sēp odi
osos claros ū largitas facit. Q si manē apd quēq̄ nō pōt qd trāsfē
tur in alterū. Tunc ptiosa pecunia ē cum trāslata in alios largiēdi
usu desinit possideri. At eadē si apd unū q̄nta ē ūq₃ gētiū cōgera
tur ceteros sui inopes fecit. Et uox qdē tota pariter multor₃ replet
auditum. Urē ū diuitie n̄ ɔminute ī plures transire nō poss̄. Qd
cū fcē̄ ē pauperes necesse ē faciant quos relinquunt. O igr̄ angustas ī
opes q₃ diuitias quas n̄ hrē totas plurib₉ licet. et ad quelib₃ sine
cetōr₃ paupertate nō ueniūt. An gēmarū fulgor oclos trahit. s₃ si
qd ē in hoc splendore pcipui gēmarū ē lux illa n̄ hoīu₃. Quas qdē
mirari hoīes uehemēter āmiror. Quid ē ē carēs aīe motu atq₃ mē
bror₃ compage q aīate rōnabili q₃ nē pulcrū eē iure uideat. q̄ tā₃
et si conditoris opa sui q₃ distinctiōe postreme aliqd pulcritudīs
trahūt infra urā₃ tn̄ excellētia₃ collocate admiratōē₃ urā₃ nullo

modo merebantur. An nos agror pulcritudo delectat. qd ni. Est
ei pulcerrimi operis pulcra portio. Sic qdam sereni maris facie q
gaudemus. Sic celum sidera lunã solẽ q3 miramur. Nu3 te hor
aliqd attingit. Num audes alicui' talium splendore gl'ari. An u'
nis floribus ipe distingueris. Aut tua in estiuos fructus intume
scit ubertas. Quid inanibus gaudijs raperis. qd externa p
tuis bonis amplexaris. Nunq̃ tua faciet eẽ fortuna q̃ a te n
nã rerum fecit aliena. Terrarũ qdẽ fructus aiãntiũ pcul dubio
debentur alimentis. Sed si qd nẽ satis ẽ replere indigentiã uelis
nich ẽ qd fortune affluẽtiam petas. Paucis ei minimis q3 nã
contenta ẽ. Cui' satietatẽ si supfluis urgẽ uelis. aut iniocũdu3
qd infuderis fiet aut noxium. Iam uõ pulcrũ eẽ uarijs ful
gere uestibus putas. Quarũ si grata intuitu spẽs ẽ. aut materie
naturã aut ingenium mirabor artificis. An uõ te longus ordo
famulor facit eẽ felicem. Qui si uitiosi moribus sint. pniciosa do
mus sarcina ẽ ipi q3 dño uehemẽter inimica. Si uero probi. q
nã modo in tuis opibus aliena pbitas numerabit'. Ex qbus oibus
nich hor que tu in tuis cõputas bonis tuum eẽ bonũ liqdo mon
stratur. Quibus si nich inest appetẽde pulcritudinis. qd est qd ul'
amissis doleas ul' retentis leteris. q si nã pulcra sunt. qd id tu
a refert. Nam hec per se a tuis q3 opibus sequestrata placuissent. Ne
q̃ ei idcirco sunt ptiosa q in tuas uenere diuitias. S3 qm ptiosa
uidebantur. tuis ea diuitijs ãnumerare maluisti. Quid aũt tãto
fortune strepitu desideratis. Fugare credo indigẽtiã copia q̃ritis
Atq3 hoc uobis incõtrariũ cedit. Pluribus qppe ãminicul' op' ẽ ad
tuendam ptiose suppellectil' uarietatẽ. Verumq3 illud ẽ. eos indigẽ
q permulta possident. Contraq3 minimo eos indigẽ q habundã
tiam suã aĩ nẽ necessitate nõ ambit' supfluitate metiãnt'. Ita
ne aũt nullũ ẽ proprium uob atq3 insitum bonũ ut extinis ac
sepositis rebus bona urã queratis. Sic rerũ u'sa cõditio ẽ. ut diui
nu3 mito rõnis animal nõ alr' sibi splendẽ n' possessiõe inaĩate
suppellectil' uideatur. Et alia qdẽ suis contenta sunt. Vos autem

deo mente consimiles a rebus infimis excellentis nature ornamenta captatis. nec intelligitis quantam conditori vestro faciatis iniuriam. Ille genus humanum terrenis omnibus prestare voluit. Vos dignitatem vestram infra infima queque detruditis. Nam si omne cuiusque bonum eo cuius est constat esse pretiosius, cum vilissima rerum vestra bona esse iudicatis, eisdem vosmet ipsos vestra extimatione submittitis. quod quidem haud inmerito cadit. humane quippe nature ista conditio est. ut tum tantum ceteris rebus cum se cognoscit excellat. eadem tamen infra bestias redigatur, si ipsa se nosse desierit. Nam ceteris animantibus se se ignorare nature est. hominibus vitio venit. Quam vero late patet vester error. qui ornari posse aliquid ornamentis existimatis alienis. at id fieri nequit. Nam si quid ex appositis luceat. ipsa quidem que sunt apposita laudantur. Illud vero his tectum atque velatum nichilominus in sua feditate perdurat. Ego vero nego ullud esse bonum quod noceat habenti. Num id mentior. Minime inques. Atqui divitie possidentibus persepe nocuerunt. cum pessimus quisque eoque alieni magis avidus quicquid usquam auri gemmarumque est se solum esse qui habeat dignissimum putat. Tu igitur qui nunc contum gladiumque sollicitus pertimescis. Si vite huius callem vacuus viator intrasses, coram latrone cantares. O preclara opum mortalium beatitudo, quam cum adeptus fueris securus esse desistis.

Felix nimium prior etas
Contenta fidelibus arvis
Nec inerti perdita luxu
Facili que sera solebat
Ieiunia solvere glande.
Nec bachica munera norat
Liquido confundere melle
Nec lucida vellera serum
Tirio miscere veneno
Somnos dabat herba salubres
Potum quoque lubricus amnis
Umbras altissima pinus
Non dum maris alta secabat
Nec mercibus undique lectis
Nova litora viderat hospes
Tunc classica seva tacebant
Odiis neque fusus acerbis
Cruor horrida tinxerat arva
Quid enim furor hosticus ulla
Vellet prior arma movere
Cum vulnera seva videret
Nec premia sanguinis ulla.
Utinam modo nostra redirent
In mores tempora priscos
Sed sevior ignibus ethne
Fervens ardet amor habendi.
Heu primus quis fuit ille
Auri qui pondera tecti

Gemmas que latere uolentes
Preciosa pericula fodit;

Quid autem de dignitatibus potentiaque disseram, quas uos uere dignitatis ac potestatis inscii celo exequatis. Que si in improbissimum quemque ceciderint, que flammis ethne incendia eructuantibus, quod diluuium tantas strages dederit. Certe uti meminisse te arbitror consulare imperium quod libertatis principium fuerat, ob superbiam consulum uestri ueteres abolere cupierunt. Qui ob eandem superbiam prius regium de ciuitate nomen abstulerant. At si quando quod perrarum est probis deferantur, quid in eis aliud quam probitas utentium placet. Ita fit ut non uirtutibus ex dignitate sed ex uirtute dignitatibus honor accedat. Que uero est ista uestra expetibilis ac preclara potentia. Nonne o terrena animalia consideratis quibus presidere uideamini. Nunc si inter mures uideres unum aliquem ius sibi ac potestatem pre ceteris uindicantem, quanto moueretis cachinno. Quid uero si corpus spectes imbecillius homine reperire queas, quos sepe muscularum quoque uel morsus uel in secreta queque reptantium necat introitus. Quo uero quisquam ius aliquod in quempiam nisi in solum corpus et quod infra corpus est fortunam loquor possit exercere. Numquid libero imperabis animo. Numquid mentem firma sibi ratione coherentem de statu proprie quietis amouebis. Cum liberum quendam uirum suppliciis se tyrannus adacturum putaret, ut aduersum se facte coniurationis conscios proderet, linguam ille momordit atque abscidit et in os tyranni seuientis abiecit. Ita cruciatus quos putabat esse tyrannus materiam crudelitatis uir sapiens fecit esse uirtutis. Quid autem est quod in alium facere quisque possit, quod sustinere ab alio ipse non possit. Busiridem accepimus necare hospites solitum ab hercule hospite fuisse mactatum. Regulus plures penorum bello captos in uincula coniecerat, sed mox ipse uictorum cathenis manus prebuit. Ullamne igitur eius hominis potentiam putas, qui quod ipse in alio potest ne id in se alter ualeat efficere non possit. Ad hec si ipsis dignitatibus ac potestatibus inesset aliquid naturale ac proprium boni, numquam pessimis prouenirent. Neque enim sibi solent aduersa sociari. Natura respuit ut contraria queque

iungantur. Item cum pessimos plerumque dignitatibus fungi dubium non sit. Illud etiam non liquet sui bona non esse que se pessimis herere patiantur. Quod quidem de cunctis fortune muneribus dignius existimari potest quod ad improbissimum quemque uberiora perueniunt. De quibus illud etiam considerandum puto quod nemo dubitat esse fortem cui fortitudinem inesse conspexerit. et cuicumque uelocitas adest manifestum est esse uelocem. sic musica quidem musicos. medicina medicos facit. rethorica rethoricos facit. Agit enim cuiusque rei natura quod proprium est. nec contrariarum rerum miscetur effectibus. et ultro que sunt aduersa depellit. Atque nec opes inexpletam restringere auaritiam queunt. nec potestas sui compotem fecerit quem uitiose libidines insolubilibus astrictum retinent catenis. Et collata improbis dignitas non modo non efficit dignos. sed prodit potius et ostentat indignos. Cur ita prouenit. Gaudetis enim res sese aliter habentes falsis compellare nominibus. que facile ipsarum rerum redarguuntur effectu. Itaque nec ille diuitie nec illa potentia nec hec dignitas iure appellari potest. Postremo idem de tota concludere fortuna licet. In qua nichil expetendum nature bonitatis inesse manifestum est. que nec se bonis semper adiungit. et bonos quibus fuerit adiuncta non efficit.

Nouimus quantas dederit ruinas.
Urbe flammata patribusque cesis
Fratre qui quondam ferus interempto
Matris effuso maduit cruore
Corpus et uisu gelidum pererrans
Ora non tinxit lacrimis. sed esse
Censor extincti potuit decoris
Hic tamen sceptro populos regebat
Quos uidet condens radios sub undas
Phebus extremo ueniens ab ortu
Quos premunt septem gelidi triones
Quos notus sicco uiolentus estu
Torret ardentes recoquens arenas.

Celsa non tandem ualuit potestas
Uertere praui rabiem neronis
Heu grauem sortem quotiens iniquus
Additur seuo gladius ueneno.

Tum ego scis inquam ipsa minimum nobis ambitionem mortalium rerum fu-
isse dominatam. sed materiam gerendis rebus optauimus. quo ne uirtus
tacita consenesceret. Et illa inquit atque hoc unum est quod prestantes quidem
natura mentes sed nondum ad extremam manum uirtutum perfectione perductas alli-
cere possit. glorie scilicet cupido et optimorum in rem publicam fama merito-
rum. Que quam sit exilis et totius uacua ponderis sic considera.
Omnem ambitum sicuti astrologicis demonstrationibus accepisti ad ce-
li spatium puncti constat optinere rationem idest ut si ad celestis globi
magnitudinem conferatur nichil spatii prorsus habere uideatur. Hu-
ius igitur tam exigue in mundo regionis quarta fere portio est sicut
tholomeo probante didicisti que a nobis cognitis animantibus incolatur.
Huic quarte si quantum maria paludesque premunt. Quantum siti ua-
sta regio distenditur cogitatione subtraxeris uix angustissima inha-
bitandi hominibus area relinquetur. In hoc igitur minimo puncti
quodam puncto circumsepti atque conclusi de peruulganda fama de profe-
rendo nomine cogitatis. ut quid habeat amplum magnificumque gloria tam
angustis exiguisque limitibus artata. Adde quod hoc ipsum breuis ha-
bitaculi septum plures incolunt nationes lingua moribus totius que uite
ratione distantes ad quas tum difficultate itinerum tum loquendi diuer-
sitate tum commercii insolentia non modo fama hominum singulorum sed
nec urbium quidem peruenire queat. Etate denique marci tullii sicut ipse
quodam loco significauit nondum caucasum montem romane rei
publice fama transcenderat. et erat tunc adulta parthis et ceteris
que id locorum gentibus formidolosa. Uides ne igitur quam sit angu-
sta quam compressa gloria quam dilatare ac propagare laboratis. An ubi
romani nominis transire fama nequit. romani hominis gloria progre-
dietur. Quod diuersarum gentium mores inter se atque instituta discor-
dant Ut quod apud alios laude apud alios supplicio dignum iudicetur. Quo fit ut si

quē fame p̄dicatio delectat. hinc ī plurimos ppl'os nom̄ pferre
nullo m̄ conducat. Erit igr̄ promulgata inter suos gl'a qsq3 cōtēt'.
et intra uni' gētis terminos p̄clara illa fame immortalitas coar-
tabitur. Sz q̄ m'ltos clarissimos suis tēporib3 uiros scriptoru3
inops deleuit obliuio. Quāq̄ qd ipā scripta proficiant. q̄ cū suis
autorib3 p̄mit longior atq3 obscura uetustas. Vos uō immor-
talitatem uob propagare uidemini cū futuri famam tp̄is cogita
tis. Qd̄ si ad eternitatis infinita spatia ptractes Quid hēs qd̄
de tui nominis diuturnitate leteris. Unius et ei mora momēti
si decē milib3 conferatur ānis qm̄ utrūq3 spatiu3 diffinitū est.
minimā licet hēt tn̄ aliqua portione3. At h' ipē numerus āno
rum ei'q3 quālibet multiplex ad interminabile3 diuturnitatē
nec compari qdē pōt. Et ei finitis a se inuice3 fuerit quedā in
finiti uō atq3 finiti nulla unq̄ potīt eē collatio. Ita fit ut q̄lib3
prolixi tp̄is fama si cū inexausta eternitate cogitetur nō par
ua s3 plane nulla eē uideatur. Vos aūt n̄ ad ppl'ares auras ianes
q3 rumores recte facē nescitis et relicta cōsciētie uītutis q3 p̄stan
tia de alienis p̄mia s'muncul' postulatis. Accipe in huiusmoi ar
rogantie leuitate q̄ festiue aliqs illusīt. Nā cu3 qdā adortus es
set hominē cōtumeliis q nō ad uere uītutis usum s3 ad supbā glo
riam falsum s' ph'ye nom̄ induerat adiecisset q3 iam se sciturū
an ille phylosophus siqdē illatas iniurias leniť patiēter q3 to
llerasset. Ille patientia3 paulisp assūpsit accepta q3 contumeli
a uelut insultās iā tandē inqt intelligis me eē ph'ym. Tu3 il
le nimium mordaciter intellexerā inqt si tacuisses. Quid aūt
ē qd̄ ad p̄cipuos uiros ptineat. De hijs ē s'mo ē q uītute glo
riam petūt. Quid inq̄ est qd̄ de fama ad hos post resolutu3
morte supp̄ma corpus attineat. Nam si qd̄ nrē roēs credi ue
tant toti moriuntur hoīes nulla ē oīno gloria cū' his cui' ea
eē nō extet oīo. Sin u' bn̄ sibi mens conscia terreno carcere
resoluta celum libera petit. Nōne oē terrenū negotium sper
nit que celo fruens tērenis gaudet exemptam.

Quicunq3 solam mēte papiti petit
Summū q3 credit gloriam
Late patentes etheris cernat plagas
Artum q3 terrarū situm
Breuem replere nō ualentis ambituȝ
Pudebit aucti nominis
Quid o superbi colla mortali iugo
Frustra leuare gestiunt
Licet remotos fama p̄ p̄plos means
Diffusa linguas explicet
Et magna titulis fulgeat claris dōȝ
Mors sp̄rnit altam glām
Inuoluit humile pariter q3 celsum caput
Equat q3 summis infima
Ubi nunc fidel' ossa fabritij manent.
Quid brutus aut rigidus cato.
Signat supstes fama tenuis paucil'
Inane nomē litteris
Set q3 decora nouimꝰ uocabula
Num scire ꝯsūptos datur.
Jacetis ḡ prorsus ignorabiles
Nec fama notos efficit
Q si putatis longius uitā trahi
Mortal' aura nominis
Cum sera uobis rapiet hec et̄ dies
Iam uos sa mors manet.
Set ne me inexorabile contra fortunā gerē belluȝ putes.
est aliqū cū de hominibꝫ illa fallax nō michi bene mercat̄
Tunc .s. cū se aperit cum frōtē detegit. mores q3 profitet̄ suos
Nōdum forte qd loquar intelligis. Mirū ē qd dicē gestio. et
io sn̄iam ūb explicare uix queo. Et ē plus hominibꝫ reor ad
uersam q̄ prosperā p̄desse fortunaȝ. Illa ē semp spē felicitatis

cum uidetur blanda mentitur. hec semper uera est cum se instabilem demon-
strat mutatione. Illa fallit. hec instruit. Illa mendacium specie bonorum mentes
fruentium ligat. hec cognitione fragilis felicitatis absoluit. Itaque illam
uideas uentosam fluentem suique semper ignaram. hanc sobriam succinctamque et
ipsius aduersitatis exercitatione prudentem. Postremo felix a uero bono de-
uios blanditiis trahit. aduersa plerumque ad uera bona reduces un-
co retrahit. An hoc inter minima estimandum putas. quod amico-
rum tibi fidelium mentes hec aspera hec orribilis fortuna detexit.
Hec tibi certos sodalium uultus ambiguosque secreuit. discedens su-
os abstulit tuos que reliquit. Quantique hec integer cum uidebaris tibi fortunatus
emisses. Sed nunc amissas opes desine querere. quod pretiosissimum diuitiarum
genus est amicos inuenisti.

Quod mundus stabili fide
Concordes uariat uices
Quod pugnantia semina
Fedus perpetuum tenent.
Quod phebus roseum diem
Curru prouehit aureo
Ut quas duxit hesperus
Phebe noctibus imperet
Ut fluctus auidum mare
Certo fine coerceat
Ne terris liceat uagis
Latos tendere terminos
Hanc rerum seriem ligat
Terras ac pelagus regens
Et celo imperitans amor.
Hic si frena remiserit
Quidquid nunc amat inuicem
Bellum continuo geret
Et quam nunc socia fide
Pulcris motibus incitant
Certent soluere machinam
Hic sancto populos quoque
Iunctos federe continet
Hic et coniugii sacrum
Castis nectit amoribus
Hic fidis etiam sua
Dictat iura sodalibus
O felix hominum genus
Si uestros animos amor
Quo celum regitur regat.

Iam cantum illa finierat. cum me audiendi auidum stupentem
que arrectis adhuc auribus carminis mulcedo defixerat. Ita-
que paulo post. O inquam summum lassorum solamen animorum quantum
me uel sententiarum pondere uel canendi etiam iocunditate refo-

uisti. adeo ut iam me post hec imparē fortune ictib; eē ñ arb
itrer. Ita q; remedia que paulo ante acriora eē dicebas ñ mo
do nō phorresco / ß audiendi auidus uehemēter efflagito. Tū
illa sensi inqt. cum ūba nrā tacitus attentꝰ q; rapiebas. eūq; tue
mentis hītum expectaui. ul' qd' uerius ē ipā pfeci. Talia qppe sī
que restant ut degustata qdē mordeant. interius aūt recepta d
ulcescant. Set q; tu audiendi cupidum dicis. quanto ardore fla
grares. si quonam te ducere aggrediamur agnoscēs. Quonā īq̄
ad ueram inqt felicitatē. quā tuus q; sōniat aīuꝫ. set occupato
ad ymagines uisu. ueram illaꝫ nō potes intuerī. Tuc ego. īquaꝫ
fac obsecro. et que illa uera sit. sine cunctatōe demostra. Faciam
inqt illa. tui cā libenter. set que tibi cā notior ē eam pꝰus desigā
re uerbis atq; informare conabor. ut ea pspecta. cum in contra
riam ptē flexeris oculos / uere spēm beatitudinis possis agñscē.

Qui serere ingenuū uolet agrum
Liberet arua pꝰus fruticib;
Falce rubos filicē q; resecat
Ut noua fruges grauis ceres eat.
Dulcior est apium mage labor
Si malus ora prius sapor edat.
Gratius astra nitent. ubi notus
Desinit ymbriferos dare sonos.
Lucifer ut tenebras pepulerit
Pulcra dies roseos agit equos.
Tu q; falsa tuens bona prius
Incipe colla iugo retrahere
Vera dehinc animuꝫ subierint.

Tum defixo paululum uisu et uelut in angustā sedē sue
mentis recepta sic loq cepit. Omīs mortaliū cura quā
multiplicium studiorū labor exercet / diuisō qdē calle procedit.
ß ad unū tñ bātitudinis nititur puenire. Id aūt ē bonū quo qs
adepto nil ulteriꝰ desiderare queat. Qd' qdē est oīuꝫ sūmuꝫ bo

norum. Cuncta que inter se bona continens. cui si quid abforet sum
mum esse non posset. quoniam relinqueretur extrinsecus quod optari possit. Li
quet igitur esse beatitudinem statum bonorum omnium congregatione perfectum.
Hunc uti diximus mortales diuerso tramite omnes adipisci
conantur. Est enim mentibus hominum ueri boni naturaliter inserta
cupiditas. set ad falsa deuius error abducit. Quorum quidem alii
summum bonum esse nichilo indigere credentes ut diuitiis affluant
elaborant. Alii uero bonum quod sit dignissimum ueneratione iudi
cantes adeptis honoribus reuerendi ciuibus suis esse nituntur.
Sunt qui summum bonum in summa potentia esse constituunt. hi
uel regnare ipsi uolunt uel regnantibus adherere conantur. At quibus
optimum quiddam claritas uidetur. hi uel belli uel pacis artibus g
gloriosum nomen propagare festinant. Plurimi uero boni fruc
tum letitia gaudioque metiuntur. hi felicissimum putant uolup
tate defluere. Sunt etiam qui horum fines causasque alterutro permutant.
ut qui diuitias ob potentiam uoluptatesque desiderant. uel qui
potentiam seu pecunie causa seu proferendi nominis petunt. In his
igitur ceterisque talibus humanorum actuum uotorumque uersatur intentio
ueluti nobilitas fauorque popularis que uidetur quandam claritudi
nem comparare. Uxor ac liberi que iocunditatis gratia petuntur.
Amicorum uero quod sanctissimum genus est non in fortuna sed in uirtute
numeratur. Reliquum uero uel potentie causa uel delectationis as
sumitur. Iam uero corporis bona promptum est. ut ad superiora
referantur. Robur enim magnitudoque ualentiam prestare uide
tur. Pulcritudo atque uelocitas celebritatem. Salubritas uo
luptatem. In quibus omnibus solam beatitudinem desiderari liquet
Nam quod quisque preceteris petit id summum esse iudicat bonum. sed sum
mum bonum beatitudinem esse diffiniuimus. Quare beatum esse iudi
cat statum quem preceteris quisque desiderat. Habes igitur ante oculos
propositam fere formam felicitatis humane. opes honores potentiam
gloriam uoluptatem. que quidem sola considerans epicurus. consequen
ter sibi summum bonum uoluptatem esse constituit. quod cetera omnia io

cunditatem animo uideantur afferre. Sed ad hominum studia reuertor, quorum animus et si caligante memoria tamen summum bonum repetit, sed uelut ebrius domum quo tramite reuertatur ignorat. Num enim uidentur errare hi qui nichilo indigere nituntur. Atqui non est aliud quod eque perficere beatitudinem possit quam copiosus bonorum omnium status nec alieni egens sed sibi ipse sufficiens. Num uero labuntur hi qui quod sit optimum id etiam reuerentie cultu dignissimum putant. Minime. Neque enim uile quoddam contempnendumque est quod adipisci omnium fere mortalium laborat intentio. An in bonis non est numeranda potentia. Quid igitur. Num imbecillum ac sine uiribus extimandum est quod omnibus rebus constat esse prestantius. An claritudo nichili pendenda est. Sed sequestrari nequit quin omne quod excellentissimum sit id etiam uideatur esse clarissimum. Nam non esse anxiam tristemque beatitudinem nec doloribus molestiisque subiectam quid attinet dicere, quando in minimis quoque rebus id appetitur quod habere fruique delectat. Atqui hec sunt que adipisci homines uolunt. eaque de causa diuitias dignitates regna gloriam uoluptatesque desiderant quod per hec sibi sufficientiam reuerentiam potentiam celebritatem leticiamque credunt esse uenturam. Bonum est igitur quod tam diuersis studiis homines petunt. In quo quanta sit nature uis facile monstratur. cum licet uarie dissidentesque sententie tamen in diligendo boni fine consentiunt.

Quantas rerum flectat habenas
Natura potens quibus inmensum
Legibus orbem prouida seruet.
Stringatque ligans inresoluto
Singula nexu. placet arguto
Fidibus lentis promere cantu.
Quamuis Peni pulcra leones
Uincula gestent manibusque datas
Captent escas. metuantque trucem
Soliti uerbera ferre magistrum.
Si cruor horrida tinxerit ora.
Resides olim redeunt animi.
Fremituque graui meminere sui.
Laxant nodis colla solutis
Primusque lacer dente cruento
Domitor rabidas imbuit iras.
Que canit altis garrula ramis
Ales caueę clauditur antro
Huic licet illita pocula melle.
Largasque dapes dulci studio
Ludens hominum cura ministret.
Si tamen arto saliens tecto
Nemorum gratas uiderit umbras.
Sparsas pedibus proterit escas.

Siluas dulci

Siluas dulci uoce susurrat
Siluas tantum mesta requirit
Validis quondam uiribus acta
Pronum flectit uirga cacumen
Hanc si curuans dextra remisit
Recto spectat uertice celum
Cadit hesperias phebus in undas
Set secreto tramite rursus
Currum solitos uertit ad ortus.
Repetunt proprios queque recursus
Redituque suo singula gaudent
Nec manet ulli traditus ordo
Nisi quod fini iunxerit ortum
Stabilemque sui fecerit orbem.

Vos quoque o terrena animalia tenui licet imagine uestrum tamen principium somniatis. Verumque illum beatitudinis finem licet minime perspicaci qualicumque tamen cogitatione prospicitis. eoque uos ad uerum bonum naturalis ducit intentio. et ab eodem multiplex error abducit. Considera namque an per ea quibus se homines adepturos beatitudinem putant. ad destinatum finem ualeant peruenire. Si enim uel pecunie uel honores ceteraque tale quid afferunt. cui nichil bonorum abesse uideatur. Nos quoque fateamur fieri aliquos horum adeptione felices. Quod si neque id ualeant efficere quod promittunt bonisque pluribus carent. nonne liquido falsa in eis beatitudinis species deprehenditur. Primum igitur te ipsum qui paulo ante diuitiis affluebas interrogo. inter illas habundantissimas opes numquamne animum tuum concepta ex qualibet iniuria confudit anxietas. Atqui inquam libero me fuisse animo quin aliquid semper angerer reminisci nequeo. Nonne quia uel aberat quod abesse non uelles uel aderat quod adesse noluisses. Ita est inquam. Illius igitur presentiam huius absentiam desiderabas. Confiteor inquam. Eget uero inquit eo quod quisque desiderat. Eget inquam. qui uero eget aliquo non est usquequaque sibi ipse sufficiens. minime inquam. Tu itaque hanc insufficientiam plenus opibus sustinebas. quidni inquam. Opes igitur nichilo indigentem sufficientemque sibi facere nequeunt. et hoc erat quod promittere uidebantur. Atqui hoc quoque maxime considerandum puto. quod nichil habeat suapte natura pecunia ut his a quibus possidetur inuitis nequeat auferri. Fateor inquam. Quidni fateare cum eam cotidie ualentior aliquis eripiat inuito. Unde enim forenses querimonie. nisi quod uel ui uel fraude nolentibus pecunie repetantur erepte. Ita est inquam. Egebit igitur inquit extrinsecus petito presidio quo suam pecuni

am q̄sq3 tueatur. Quis id inq̄ neget. Atq nō egēt eo nͥ possi
deret pecuniam / quā possit amittere dubitari inq̄ neqt. Jn cō
trarium igͥ relapsa res est. nam que sufficientes sͥ facē puta
bantur opes alieno potius p̄sidio faciunt indigentes. Quis
aūt modus est. quo pellatur diuitijs indigētia. Num eī
diuites esurire nequnt. Num sitire nō possūt. Nū frigꝰ hibē
num pecuniosoꝝ mēbra nō sentiūt. Set adest inqes opulē
tis quo famē satient. quo sitim frigus q3 depellant. Set hoc
modo consulari qdē diuitijs indigētia pōt. ſ3 auferri penitꝰ
nō pōt. Nam si hec hians semp / atq3 aliqd poscens opibus
expletur. maneat necesse ē que possit expleri. Taceo q3 nē
minimū q3 auaritie nichͥ satis ē. Quare si nec opes sūmo
uere indigentiā possunt. et ipe suam faciunt / qd ē qd eas
sufficientiam p̄stare credatis.

Quamuis fluēte diues auri gurgite
Non expleturas cogat auarus opes
Oneret q3 bacis colla rubri litoris
Rura q3 centeno scindat opima boue
Nec cura mordax deserit supstitē
Defunctum q3 leues non comitātur opes.

Set dignitates honorabilē reuerēdū q3 cui puene
rint / reddunt. Num uis ea ē magratibꝫ / ut utēti
um mētibꝫ uirtutes inserāt. uitia depellāt. Atq nō fuga
re / ſ3 illustrare neqtiam solent. Quo fit ut īdignemur eas
sepe neqssimis hominibꝫ ↄtigisse Vnde catullus licet ī curu
li nonium sedētē strumā tn̄ appellat. Vides ne q̄ntū ma
lis dedecus adiciant dig͛tates. Atq minus eoꝝ patebit indig
tas si nullis honoribus inclarescant. Tu quoq3 nō tādē tot pe
riculis adduci potuisti. ut cū decorato gerē magistratū puta
res. cum in eo neqssimi mentē scurre delatoris q3 respicēs
Nō eī possumꝰ ob honores reuerētiā dignos iudicare / q̄s
ipis honoribꝫ iudicamus indignos. Atq si quē sapiā pre

ditum uides. nũ posses eum ul' reuerẽtia ul' ea qua ẽ p̃ditus sapientia nõ dignum putare. Minime. Inest ei dignitas propria uirtuti. quã protinus in eos quibꝫ fuit adiuncta trãffũd. qđ quia populares facere nequeunt honores. liquet eos ꝑpriam dignitatis pulcritudinẽ nõ hr̃e. In q̃ illđ est aĩaduẽtẽdũ magis. Nam si eo abiectior ẽ. quo magis a plibꝫ quisqꝫ cõtẽpnitur. cum reuerendos facere nequeat quos plibꝫ ostẽtat despectiores potius improbos dignitas facit. Uerũ nõ impune. Reddunt nãqꝫ improbi parẽ dignitatibꝫ uicẽ quas sua contagiõe conmaculant. Atq ut agnoscas ueram illaꝫ reuerentiã p has ũbratiles dignitates nõ posse ɔtingẽ. sic collige. Siquis mlťpliciter cõsulatu functus i barbaras natiões forte deuenerit. uenerandum ne barbaris honor faciet. Atq si hoc nãle muñ dignitatibꝫ foret. ab officio suo quoquo gẽtium nullo modo cessaret. sic ignis ubiqꝫ terrarũ. nunq̃ t̃n calore desistit. Set qm̃ id eis nõ ꝓp̃a ẽ uis. ſꝫ hominuꝫ fallax ãnectit oppinio. uanescit illico cum ad eos uenerit qui dignitates eas nõ extimant esse. Set hoc ẽ apđ externas natiões. inter eos uõ apđ q̃s ortæ sunt ꝑpetuo pdurant. Atq prefectura magna oliꝫ potestas erat. nũc est inane nomen. et senatorij census grauis sarcina. Siqs odam ꝓp̃lĩ curasset annonã magn' habebatur. nũc ea p̃fectura qđ abiectius. ut ei paulo añ diximꝰ. qđ nichil hr̃ proprij decoris oppiniõẽ utentiũ nẽ splendorẽ accipit nẽ ãmittit. Si igr̃ reuerendos facẽ nequeũt dignitates. si ultro improboꝝ cõtagione sordescũt. si mutatiõẽ tẽpoꝝ splendere desinunt. si gentiũ extimatiõẽ uilescũt. qđ ẽ qđ i se expetende pulcritudinis hãnt. nedũ aliis prestent.

Quamuis se thirio superbꝰ ostro
Comeret et niueis lapillis
Inuisus t̃n omibꝫ uigebat
Luxurie nero seuientis.
Set odam dabat impbꝰ uerẽdis

Patribus indecores curules
Quis illos igitur putet beatos
Quos miseri tribuunt honores.

An vero regna regumque familiaritates efficere potentem va
lent. Quidni quando eorum felicitas perpetuo perdurat. Atqui
plena est exemplorum vetustas. plena etiam presens etas. qui reges
felicitatem calamitate mutaverint. O preclara potentia que nec
ad conservationem quidem sui satis efficax invenitur. Quod si hec regnorum
potestas beatitudinis auctor est. nonne si qua parte defuerit felicita
tem minuat. miseriam importet. Sed quamvis late humana tendantur
imperia. plures necesse est gentes relinqui quibus regum quisque non im
peret. Qua vero parte beatos faciens desinit potestas. hac impoten
tia subintrat. que miseros facit. Hoc igitur modo maiorem regibus
inesse necesse est miserie portionem. Expertus sortis sue periculorum ty
rannus regni metus pendentis super verticem gladii terrore simula
vit. Que est igitur hec potestas que sollicitudinum morsus nequit expel
lere. que formidinum aculeos vitare nequit. Atqui vellet ipsi vi
xisse securi. sed nequeunt. Dehinc de potestate gloriantur. An tu
potentem esse censes. qui satellite latus ambit. qui quos terret ipse
plus metuit. Qui ut potens esse videatur in servientium manu situs
est. Nam quid ego de regum familiaribus disseram cum regna ipsa
tante imbecillitatis demonstrem. Quos quidem regia potestas inco
lumis sepe autem lapsa prosternitur. Nero senecam familiarem pre
ceptoremque suum ad eligende mortis coegit arbitrium. Papinia
num diu inter aulicos potentem militum gladiis Antonius ob
iecit. Atqui uterque potentie sue renuntiare voluerunt. Quorum se
neca opes etiam suas Neroni tradere seque in otium conferre conatus est.
Sed dum ruituros moles ipsa trahit. neuter potuit efficere quod
voluit. Que est igitur ista potentia quam pertimescunt habentes. quam nec
cum habere velis tutus sis et cum deponere cupias vitare non possis.
An presidio sunt amici. quos non virtus sed fortuna conciliat. Sed quem
felicitas amicum fecit. infortunium faciet inimicum. Quero vero

- plena -

pestis efficatior est ad nocendum quam familiaris inimicus.

Qui se volet esse potentem
Animos domet ille feroces
Nec victa libidine colla
Fedis summittat habenis
Et enim licet indica longe
Tellus tua iura tremiscat
Et serviat ultima tyle
Tamen atras pellere curas
Miserasque fugare querelas
Non posse potentia non est.

Gloria vero quam fallax quam turpis est. unde non iniuria tragicus ex-
clamat. ΜΑΔΟΖΑΙΟ. ΑΜΡΙΟΙΡΙΑ. ΗΒΡΟΤ. ΑΗΟΝΑ. ΤΟΑΓ
ΑΙΟΤ. plures enim magnum sepe nomen falsis vulgi opinionibus abstu-
lerunt. quo quid turpius excogitari potest. Nam qui falso predicantur suis
ut ipsi necesse est laudibus erubescant. que si etiam meritis conquisita
sint. quid tamen sapientis adiecerint conscientie. qui bonum suum non
populari rumore set conscientie veritate metitur. Quod si hoc ipsum propagasse
nomen pulcrum videtur. consequens est ut fedum non extendisse iudicetur.
Set cum uti paulo ante disserui plures gentes esse necesse sit. ad
quas unius fama hominis nequeat pervenire. Ita fit ut quem tu ex-
timas esse gloriosum pro maxima parte terrarum videatur ingloriosus. In-
ter hec vero popularem gloriam nec commemoratione quidem dignam pu-
to. que nec iudicio venit. nec umquam firma perdurat. Iam vero quam
sit inane quam futile nobilitatis nomen quis non videat. Que si ad
claritudinem refertur aliena est. videtur namque esse nobilitas quedam
de meritis veniens laus parentum. Quod si claritudinem predicatio facit.
ut illi sint clari necesse est qui predicantur. Quare splendidum te si
tuam non habes aliena claritudo non efficit. Quod si quid est in nobilita-
te bonum id esse arbitror solum ut imposita nobilibus necessi-
tudo videatur ne a maiorum virtute degenerent.

Omne hominum genus in terris
Simili surgit ab ortu
Unus enim rerum pater est
Unus cuncta ministrat
Ille dedit phebo radios
Dedit et cornua lune
Ille homines et terris
Dedit et sydera celo
Hic clausit membris animos
Celsa sede petitos.
Mortales igitur cunctos
Edidit nobile germen.

Quid genus et pauos strepitis   Nullus degener estat
Si primordia nr̄a spectes   Ni uitijs peiora fouens
Auctorē q₃ deum spectes.   Propium deserat ortum.

Quid aut̄ de corporis uoluptatib₃ loquar quarū appetē
tia quidē plena est anxietatis. Satietas uō penitētie. q
quantos ille morbos. q̄ intollerabiles dolores. qͥ quedam
fructū nequitie fruentiū solent referre corporib₃. quarū mo
tus qd ħat iocunditatis ignoro. Tristes uō eē uoluptatū
exitus quisqs reminisci suarū libidinū uolet. intelliget. q̄ si
btōs explicare post, nich cause ē qn pecudes q₃ btē eē dica
tur. Quarū oīs ad explendā corporalē lacunā festinat intē
tio. Honestissima quidē coniugis foret liberoꝝ q₃ iocunditas.
Set nimis e natura dcm̄ ē. Nescio quē filios inuenisse torto
res. Quoꝝ q̄ sit mordax quecunq₃ conditio neq₃ alias expē
tum te neq₃ nc̄ anxiū necesse ē amonē. In quo Euripidis
mei sniam approbo. q carentē liberis infortunio dixit eē
felicem.

Habet hoc oīs uoluptas   Ubi grata mella fudit
Stimulis agit fruentes   Fugit et nimis tenaci
Apium q₃ par uolantū   Ferit icta corda morsu.

Nichil igr̄ dubium ē. quin hec ad btitudinē uie deuia
quedam sint. nec pducē queq̄ eo ualent. ad quod
se pducturas eē pmittūt. quātis uero implicite malis sit
breuissime monstrabo. Quid enī dicis. pecuniā cōgregare
conaberis. set eripies hn̄ti. dignitatib₃ fulgere uel. dantī
supplicabis et q preire cetōs honore cupis. poscēdi humi
litate uilesces. Potentiā ne desideras. subiectoꝝ insidijs
obnoxius periculis subiacebis. Gl'am petis. set p aspa q̄que
distractus securus eē desistis. Uoluptariā uitā degis. s₃ qs
nō spernat atq₃ abiciat uilissime q₃ fragilissime rei corporis
eē seruitū. Jam u q boā p se corporis ferunt. q̄ exigua q̄
fragili possessiōe nituntur. Num ē elephantes mole tau

ros robore superare potentis. Num tigres uelocitate p̄ibitis.
Respicite celi spatium. firmitudinē. celeritatē. et aliqn̄ desini
te uilia mirarj. qđ qđē celum nō his potius ē q̄ꝑ sua qua regi
tur rōē mirandū. Forme uero nitor ut rapidus ē. ut ue
lox et uernalium floꝝ mutabilitate fugacior. Q꞉ si ut aristo
tiles ait linceis oculis homines uterentur. ut eoꝝ uisus obstan
tia q̄q̄ penetraret. Nōne introspectis uisceribꝫ illud alcibia
dis supficie pulcerrimū corpus turpissimuꝫ uideretur. Igr̄ te
pulcerrimuꝫ uideri nō tua natura ſꝫ oculoꝝ spectantiū redđ
infirmitas. Set extimate q̄ꝑ uultis nimio corporis bona.
dū sciatis hoc qđcūqꝫ miraminj triduane febris igniculo pos
se dissoluj. Ex quibꝫ omibꝫ illud redigē in summam licet. q꞉
hec que nec prestare que pollicētur bona possunt. nec oīuꝫ
bonorū congregatōē pfecta sunt nec ea ad btītudinē qͥ qđā
calles ferunt. nec btōs ipa pficiunt.

Heu q̄ miſ(er)os tramite diuio
Abducit ignorantia
Nō aurū in uiridi q̄ritis ārbore
Nō altis laq̄os mōtibꝫ abditis
Ut pisce ditetis apes
Nec iuite gēmas carpitis
Nec uob capreas si libeat seq
Tirrena captatis uada
Ipōs quin et fluctibꝫ abditos
Norunt recessus equoris
Que gēmis niueis ūda feracioꝛ
Uel q̄ rubētis purpure
Nec n̄ q̄ tenero pisce l' aspis
Prestēt echinis littora
Sꝫ q̄nā lateat q̄ cupiunt bonū
Nescire ceca sustinent. / Polūꝫ
Et qđ stelliferū trāsabijt po
Tellure demersi petunt.
Qđ dig(nu)m stolidis mētibꝫ ī pcē
Opes honores ambiāt.
Et c̄ fl'a g̃ui mole parauīnt
Tum uera cognoscāt bona.

Hactenus mendacis formā felicitatis ostēdisse suffecīt.
quā si pspicaciter intueris. ordo ē deinceps q̄ sit ue
ra monstrare. Atq uideo inq̄ꝑ. nec opibꝫ sufficiētiā. nec regis
potentiā. nec reuerētiā dignitatibꝫ. nec celebritatē glia. n̄ leti
tiam uoluptatibꝫ posse contingere. An etiaꝫ cās cur ita sit
dephendisti. Tenuj qđē ueluti rimula m̄ uideor intueri. set

ex te aptius cognoscẽ mallem. atq₃ promptissima rõ est.
Qd ei simplex ẽ indiuisũ atq₃ nã id error humanꝰ sepa
rat. et a uero atq₃ pfecto ad falsum ĩpfectũ q₃ traducit.
An tu arbitraris q nichilo indigeat egẽ potẽtia. Mini
me inq̃. Recte intelligis tu q dẽ. Nã siqd ẽ qd in nulla
re imbecillioris ualentie sit. in hac presidio necesse est
egeat alieno. Ita ẽ inq̃. Igitur potentie sufficientieq₃
una est eadẽ q₃ natura. sic uidetur. Qd ũ huiꝰmodi sit
spernendũ ne ẽẽ censes. An ꝯt rex oĩum ueneratõe
dignissimũ. At hoc inq̃ nec dubitari qdẽ pot. Addamꝰ g
sufficientie potẽtieq₃ reuerentiã. ut hoc unũ celebrita
te clarissimum tria ẽẽ iudicẽꝰ. Addamus siqdẽ uera nolu
mus confiteri. Quid uõ inqt obscurũ atq₃ ne atq₃ igꝰ
bile censes ẽẽ. an omĩ celebritate clarissimum. Consi
dera uõ ne q nichilo indigẽ. q potentissimũ q hon
ore dignissimũ ẽẽ concessum est. egẽ claritudine quã
sibi prestare nõ possit atq₃ ob id aliqua ex pte uideat
abiectius. Nõ possum inq̃ quin hoc uti est ita celebe
rimũ ẽẽ confitear. Consequẽs est igꝰ ut claritudinẽ supe
rioribꝰ tribꝰ nichil differre fateamur. Consequẽ inquã
Quid igitur nullius egeat alieni q suis cuncta uiribꝰ
possit. q sit clarum q atq₃ reuerẽdũ. nõ ne hoc etiã con
stat ẽẽ letissimum. Set unde huic inq̃ tali meror obre ullꝰ
pat. nec cogitare quidẽ possum. Nr̃ plenũ ẽẽ letitie
siqdẽ superiora manebunt necesse ẽ confiteri. atq₃ illud
quoq₃ p eadem rõem necesse ẽ ꝯfiteri sufficiẽtie potẽtie
claritudinis reuerẽtie iocunditatis nomina qdẽ ẽẽ di
uersa. uõ nullo modo discrepare sbãm necesse est inq̃. Hoc
igꝰ qd ẽ unum simplexq₃ natura prauitas humana dis
partit. et dum rem que ptibꝰ caret. partẽ conatur adi
pisci. nec portionẽ que nulla est nec ipãm quã minime
affectat assequitur. Quonã inq̃ modo. Qui diuitias

inquit petit penurie fugam/ de potentia nichil laborat. Vilis obscu
rusque esse mavult. Multas etiam sibi naturales quoque subtrahit volupta
tes ne pecuniam quam paravit amittat. Sed hoc modo ne suffi
cientia quidem contingit ei quem valentia deserit. quem molestia pungit/
quem vilitas abicit/ quem recondit obscuritas. Qui vero solum
posse desiderat/ profligat opes/ despicit voluptates honorem
que potentia carentem gloriam quoque nichili pendit. Sed huic quoque quam multa
deficiant vides. fit enim ut aliquando necessariis egeat/ ut an
xietatibus mordeatur. Cumque hoc depellere nequeat/ etiam id quod
maxime petebat/ potens esse desistat. Similiter ratiocinari de ho
noribus gloria voluptatibus licet. Nam cum unumquodque horum idem quod
cetera sint. quisquis horum aliquid sine ceteris petit. nec illud quidem
quod desiderat apprehendit. Quid igitur inquam. Si quis cuncta simul
desiderat adipisci. summam quidem beatitudinis ille velit. Sed
num in his eam reperiet que demonstravimus que pollicentur non
posse conferre. Minime inquam. In his igitur que singula quedam expe
tendorum prestare creduntur nullo modo beatitudo vestigan
da est. Fateor inquam. Et hoc nichil verius dici potest. Habes igitur
inquit et formam false felicitatis et causas. Deflecte nunc in ad
versum mentis intuitum. Ibi enim veram quam promisimus statim vide
bis. Atqui inquam hec vel ceco perspicua est/ eamque tu paulo ante
monstrasti. dum false causas aperire conabaris. Nam nisi fallor ea
vera est et perfecta felicitas que sufficientem potentem reverendum ce
lebrem letumque perficiat. Atque ut me interius animadvertisse cogno
scas/ que unum horum quoniam idem cuncta sunt veraciter potest pre
stare hanc esse plenam beatitudinem sine ambiguitate cognosco.
O te alumpne hac opinione felicem. si quidem hec inquit adie
ceris. Quidnam inquam. Esse ne aliquid in his mortalibus caducis
que rebus putas quod huiusmodi statum possit afferre. Minime
inquam puto. Idque a te ut nichil amplius desideretur ostensum est.
Hec igitur vel ymagines veri boni vel imperfecta quedam bona da
re mortalibus videntur. Verum autem atque perfectum bonum confe-

re non possit. Assentior inquit. Quoniam igitur agnouisti que uera sit illa. que autem beatitudinem mentiantur. Nunc superest. ut unde ueram hanc possis petere agnoscas. Id quidem inquam iam dudum uehementer expecto. Sed cum uti in timeo platoni inquit nostro placet. In minimis quoque rebus diuinum auxilium debeat implorari. Quid nunc faciendum censes ut illius summi boni sedem reperire mereamur. Inuocandum inquam rerum omnium patrem quo pretermisso nullum rite fundatur exordium. Recte inquit. ac simul ita modulata est.

O Qui perpetua mundum ratione gubernas
Terrarum celi que sator. qui tempus ab eo
Ire iubes. stabilis que manens das cuncta moueri
Quem non externe pepulerunt fingere cause
Materie fluitantis opus. uerum insita summi
Forma boni liuore carens. tu cuncta superno
Ducis ab exemplo. pulcrum pulcerrimus ipse
Mundum mente gerens. similique ymagine formans
Perfectasque iubens perfectum absoluere partes
Tu numeris elementa ligas ut frigora flammis
Arida conueniant liquidis. ne purior ignis
Euolet. aut mersas deducant pondera terras
Tu triplicis mediam nature cuncta mouentem.
Conectens animam per consona membra resoluis
Que consecta duos motum glomerauit in orbes
Inse met reditura meat. mentemque profundam
Circuit. et simili conuertit ymagine celum.
Tu causis animas paribus uitas que minores
Prouehis. et leuibus sublimes curribus aptans
In celum terram que seris quas lege benigna
Ad te conuersas reduci facis igne reuerti
Da pater augustam menti conscendere sedem
Da fontem lustrare boni. da luce reperta

In te conspicuos animi defigere uisus.
Dissice terrene nebulas et pondera molis
Atque tuo splendore mica. tu namque serenum
Tu requies tranquilla piis te cernere finis
Principium. uector. dux semita terminus idem.

Quoniam igitur que sit imperfecti que etiam perfecti boni forma uidisti. Nunc demonstrandum reor. quonam hec felicitatis perfectio constituta sit. In quo illud primum arbitror inquirendum. An aliquod huiusmodi bonum quale paulo ante diffinisti in rerum natura possit existere. ne nos preter rerum subiecte ueritatem cassa cogitationis ymago decipiat. Sed quin existat sit que hoc ueluti quidam omnium fons bonorum negari nequit. Omne enim quod imperfectum esse dicitur id diminutione perfecti imperfectum esse perhibetur. Quo fit ut si in quolibet genere imperfectum quid esse uideatur in eo perfectum quoque aliquid esse necesse sit. etenim perfectione sublata. unde illud quod imperfectum perhibetur extiterit. nec fingi quidem potest. neque enim a diminutis inconsummatisque natura rerum cepit exordium. sed ab integris absolutisque procedens in hec extrema atque effeta dilabitur. Quod si uti paulo ante monstrauimus est quedam boni fragilis imperfecta felicitas esse aliquam solidam perfectamque non potest dubitari. Firmissime inquam uerissimeque conclusum est. Quo uero inquit habitet ita considera. Deum rerum omnium principem bonum esse communis humanorum conceptio probat animorum. Nam cum nichil deo melius excogitari queat. Id quo melius nichil est bonum esse quis dubitet. Ita uero bonum esse deum ratio demonstrat. ut perfectum quoque in eo bonum esse conuincat. Nam ni tale sit. rerum omnium princeps esse non poterit. Erit enim eo prestantius aliquid perfectum possidens bonum. quod hoc prius atque antiquius esse uideatur. Omnia enim perfecta minus integris priora esse patuerunt. Quare ne in infinitum ratio prodeat confitendum est. summum deum summi perfectique boni esse plenissimum. Sed perfectum bonum ueram esse beatitudinem

constituimus. Veram igitur beatitudinem in summo deo sitam esse ne
cesse est. Accipio inquam. Nec est quod contradici ullo modo queat.
Sed queso inquit te vide quam id sancte atque inviolabiliter pro
bes quod boni summi summum deum diximus esse plenissimum. Quo
nam inquam modo. Ne hunc rerum omnium patrem illud summum bo
num quo plenus esse perhibetur vel extrinsecus accepisse vel i
ta naturaliter habere presumas quasi habentis dei vel habite beatitudinis
diversam cogites esse substantiam. Nam si extrinsecus acceptum putes
prestantius id quod dederit eo quod acceperit existimare pos
sis. Sed hunc esse rerum omnium precellentissimum dignissime confitemur.
Quod si natura quidem inest sed est ratione diversum cum de rerum principe
loquamur deo. Fingat qui potest quis hec diversa coniunxerit.
Postremo quod a qualibet re diversum est id non est illud a quo
esse diversum intelligitur. Quare quod a summo bono diversum
sit natura id summum bonum non est. Quod nephas est de deo co
gitare quo nichil constat esse prestantius. Omnino enim nullius rei
natura suo principio melior poterit existere. Quare quod omnium
principium sit id etiam sui substantia summum esse bonum verissima
ratione concluserim. Rectissime inquam. Sed summum bonum beatitu
ee. dinem concessum est. Ita est inquam. Igitur inquit deum esse ipsam be
atitudinem necesse est confiteri. Nec propositis inquam prioribus
refragari queo. Et illis hoc illatum consequens esse perspi
cio. Respice inquit an hinc quoque idem firmius approbetur quod
duo summa bona que a se diversa sint esse non possunt.
Etenim que discrepant bona non esse alterum quod alterum sit li
quet. Quare neutrum poterit esse perfectum cum alterutri alterum
deest. Sed quod perfectum non sit id summum non esse manifestum sit.
Nullo modo igitur que sunt summa bona ea possunt esse diversa.
Atqui et beatitudinem et deum summum esse bonum collegimus.
Quare ipsam necesse est summam esse beatitudinem que sit sum
ma divinitas. Nichil inquam nec te ipsa verius nec hac ra
tiocinatione firmius vel deo dignius concludi potest. Super hec

inquit igitur veluti geometre solent demonstratis propositis a-
liquid inferre que porismata ipsi vocant. Ita ego quoque ti-
bi veluti corolarium dabo. Nam quoniam beatitudinis adeptione
fiunt homines beati. Beatitudo vero est ipsa divinitas. divini-
tatis adeptione beatos fieri manifestum est. Sed ita iustitie adep-
tione iusti. sapientie sapientes fiunt. ita divinitatem
adeptos deos fieri simili ratione necesse est. Omnis igitur beatus est deus
Set natura quidem unus solus est deus. participatione vero nichil prohi-
bet deos esse quam plurimos. Et pulcrum quidem inquam hoc atque pre-
tiosum sive porisma sive corolarium vocari malis.
Atque hoc pulcrius nichil est. quod his annectendum esse ratio persua-
det. Quid inquam. Cum multa inquit beatitudo continere videa-
tur. utrumne hec omnia unum veluti corpus beatitudinis quadam
partium varietate coniungant. An sit eorum aliquid quod beatitudinis
substantiam compleat. Ad hec vero cetera referantur. vellem inquam id
ipsarum rerum commemoratione patefaceres. Nonne inquit beati-
tudinem bonum esse censuimus. Ac summum quidem inquam. Addas
inquit hec omnibus licet. Nam eadem sufficientia summa est
eadem summa quoque potentia reverentia quoque claritas atque volup-
tas beatitudo esse iudicatur. Quid igitur hec ne omnia bona
sufficientia potentia cetera que veluti quedam beatitudinis membra sunt.
An ad bonum veluti ad verticem cuncta referuntur. Intelligo
inquam quid investigandum proponas. sed quid constituas audire desi-
dero. Cuius discretionem rei sic accipe. Si hec omnia beatitudinis
membra forent a se quoque invicem discreparent. Hec est enim par-
tium natura ut unum corpus diversa componant. Atqui hec omnia
idem esse monstrata sunt. Minime igitur membra sunt. Alio-
quin ex uno membro beatitudo videbitur esse coniuncta. quod fie-
ri nequit. Id quidem inquam dubium non est. Sed id quod restat expec-
to. Ad bonum vero cetera referri palam est. Idcirco enim sufficien-
tia petitur. quoniam bonum esse iudicatur. Idcirco potentia quoniam id
quoque esse creditur bonum. Idem de reverentia. claritudine. iocundita-

te cõiectare licet. Omnium igr̃ expetendorum summa atque cã bonũ est. Quod ẽ neque re neque similitudine ullũ ĩ se retinet bonũ id expeti nullo m̃ pot. Cõtraque etiã que uẽ bona ñ sũt tã et si ẽẽ uideantur q̃i uẽ bona sint appetuntur. Quo fit uti sũma cardo atque cã expetendorum oĩũ bonitas ẽẽ iure cre datur. Cui uõ cã qd' expetitur id maxĩe uidetur optari ueluti si salutis cã qspiam uelit eqtare. nõ tam eqtãdi motum desiderat q̃ salutis effectum. Cũ igr̃ oĩa boĩ grã petantur. nõ illa potius q̃ bonũ ipm desideratur ab hominibus. Sed ꝓp qd' cetera optãtur btĩtudinẽ ẽẽ ꝯcessim' Qr̃ sic sola qr̃ qz btĩtudo. Ex quo liqdo apparet ipĩ boĩ et btĩtudinis unã atque eãdẽ ẽẽ sbãm. Nich' uideo cur dissentire quispiã possit. Sed deum uerã que btĩtudinẽ unum atque idem ẽẽ monstrauim'. Ita ẽ inq̃. Secure igr̃ ꝯcludẽ licet dei qz ñ ĩ ipõ bono nec usq̃ alio sitam ẽẽ sbãm.

Hic oẽs pariter uenite capti
Quos fallax ligat improbis catenis
Terrenas hĩtans libido mẽtes
Hic erit uobis requies laborum
Hic port' manẽs placida quiete
Hoc patens unũ miseris asilum
Nõ qcqd tagus aureus arenis
Donat aut herm' rutilanti ripa
Aut indus calido ꝓpinq' orbi
Candidis miscens uirides lapillos
Illustrant aciẽ magisque cecos
Insuas condunt aĩos tenebras
Hoc qcqd placet excitat que mẽtes
Infimis tellus aluit cauernis
Splendor quo regit' uigetque celũ
Uitat obscuras animẽ ruinas
Hanc qsquis poterit notare lucem

Candidos phebi radios negabit.

Assentior inquam. cuncta enim firmissimis rationibus nexa esse con
stant. Tum illa quanti inquit extimabis si bonum ipsum
quid sit agnoveris. Infinito inquam. siquidem mihi deum quoque qui bonum est
contigerit agnoscere. Atque hec verissima inquit ratione patefa
ciam. Maneant modo que paulo ante conclusa sunt. Inquam manebunt.
Nonne inquit monstravimus ea que appetuntur a pluribus idcirco
vera perfecta quoque bona non esse. quoniam a se invicem discreparent. Cumque
alteri abesset alterum. plenum absolutumque bonum afferre non
posse. Tum autem verum bonum fieri cum in unam veluti formam
atque efficientiam colliguntur. ut que sufficientia est, eadem sit potentia
reverentia. claritas atque iocunditas. Nisi vero unum atque idem
omnia sint. nichil habent quo inter expetenda numerentur. Demo
stratum est inquam. Nec dubitari ullo modo potest. Que igitur dis
crepant. minime bona sunt. cum vero unum esse ceperit. bona
sunt. Nonne hec ut bona sint unitatis fieri adeptione con
tingit. Ita inquam videtur. Sed omne quod bonum est boni participatione bo
num esse concedis. An minime. ita est inquam. Oportet igitur idem esse
unum atque bonum simili ratione concedas. Eadem namque substantia est eorum quorum
non est naturaliter diversus effectus. Negare inquam nequeo. Nostine
igitur inquit omne quod est tam diu manere atque subsistere quamdiu sit u
num. Sed interire atque dissolvi pariter atque unum esse destite
rit. Quonam modo. ut sit in animalibus inquit. cum in unum coe
unt ac permanent. anima corpusque id animal vocatur. Cum vero hec
unitas utriusque separatione dissolvitur. interire nec iam esse
animal liquet. Ipsum vero corpus cum in una forma membrorum
coniunctione permanet, humana species visitur. At si distri
bute segregateque partes corporis distraxerint unitatem de
sinet esse quod fuerat. Eoque modo percurrenti cetera, procul dubio pate
bit subsistere unumquodque dum unum est, cum vero unum esse desinit in
terire. Consideranti inquam mihi plura minime aliud videtur.
Estne igitur inquit quod inquantum naturaliter agat relicta subsistendi

appetentia uenire ad interitū corruptiōez q3 desideret. Si aīalia
inq̄ ɔsiderem q̄ hn̄t aliquā nolendi uolēdi q3 nām. nich īue
nio q̄ nullis extra cogentibꝫ abiciant manēdi intētōez. et
ad interitū spōte festinet. Omē nāq3 aīal tueri salutē la
borat. mortē u° pniciē q3 deuitat. Set qd de hēb arbori
bus q3. qd de inaīatis oīo consentiaz rebꝫ prorsus dubi
to. Atq nō est qd de hoc quoq3 possis ambigerē. cū hēbas
atq3 arbores intuearis pmū ē ɔuenientibꝫ innasci locis ubi
quantū earū nā queat. cito exarescē atq3 interire nō pos
sit. Nam alie qdē campis alie mōtibꝫ oriuntur. Alias fe
runt paludes. Alie saxis herēt. Aliarū fecunde steriles hare
ne. quas si in alia qspiā loca trāsferre conatur arescāt. Sz
dat cuiq3 nā qd conuenit. et nedū manē poss interēat ē
laborāt. Quid dicā q̄ oēs ueluti in tras ore demerso trahūt
alimēta radicibꝫ. ac p medullas cōticē robur q3 diffundūt.
Quid. q̄ mollissimuz qdq3 sicuti medulla ē in̄teriore sēp
sede recōditur. Extra uero quadā ligni firmitate. ultiꝰ aūt
cōtex aduersum celi intēperiē q̄si mali paciēs defēsor oppo
nitur. Iam si q̄nta est nē diligētia ut cūcta semine multi
plicato ppagentur. Que oīa nō m° ad tps manēdi uerū
generatiz quoq3 q̄si ppetuū pmanēdi. ueluti quasdā ma
chinas ēē qs nesciat. Ea etiā q̄ inaīata ēē credūtur nōne
qd suū ē q3 simili rōe desiderāt. Cur ē flāmas qdē sursuz le
uitas uehit. terras u° deorsū pondus deprimit. nī q̄ hec
singlis loca motiōes q3 ɔueniūt. Porro aūt qd cuiquaz
consentaneū ē. id unūqdq3 ɔseruat. sic ea que sūt inimi
ca corrumpūt. Iam u° q̄ dura sūt ut lapides adherēt te
nacissime ptibꝫ suis. et ne facile dissoluātur resistūt. Que
uero liquentia ut aer atq3 aqua facile qdē diuidētibus
cedūt. Sz cito in ea rursus a quibꝫ sunt abscisa relabūtur.
Ignis u° omēz refugit sectiōez. Neq3 nūc nos de uolūta
riis anime ɔgnoscentis motibꝫ. set nāli intentiōe trac

tamus sicuti est quod acceptas escas sine cogitatione transigimus, quod
in somnio spiritum ducimus nescientes. Nam nec in animalibus quidem
manendi amor ex anime voluntatibus, verum ex nature prin-
cipiis venit. Nam sepe mortem cogentibus causis quam natura reformi-
dat voluntas amplectitur. Contraque illud quo solo mortalium re-
rum durat diuturnitas gignendi opus quod natura semper appetit interdum co-
hercet voluntas. Adeo hec sui caritas non ex animali motione sed
ex naturali intentione procedit. Dedit enim providentia creatis a se rebus hanc
vel maximam manendi causam ut quoad possunt naturaliter manere de-
siderent. Quare nihil est quod ullo modo queas dubitare cuncta que sunt appetere
naturaliter constantiam permanendi et devitare perniciem. Confiteor inquam nunc
me indubitanter cernere que dudum incerta videbantur. Quod autem
inquit subsistere atque permanere appetit id unum esse desiderat. Hoc enim
sublato nec esse cuiquam permanebit. Verum est inquam. Omnia igitur inquit u-
num desiderant. Consensi. Sed unum id ipsum monstravimus esse quod
bonum est. Ita quidem. Cuncta igitur bonum petunt. Quod quidem ita de-
scribas licet. Ipsum bonum esse quod desideratur ab omnibus. Nichil
inquam verius excogitari potest. Nam vel ad nichilum cuncta referun-
tur et uno veluti vertice destituta sine rectore fluitabunt.
Aut si quid est ad quod festinant id erit summum omnium bonorum. Et illa
nimium inquit o alumpne letor. Ipsam enim medie veritatis notam
in mente fixisti. Sed in hoc patuit tibi quod ignorare paulo ante
dicebas. Quid inquam. Quis esset inquit rerum omnium finis. Is est pro-
fecto est quod desideratur ab omnibus. Quod quia bonum esse collegi-
mus oportet rerum omnium finem esse bonum fateamur.

Quisque profunda mente vestigat verum
Cupitque nullis ille deviis falli
In se revolvat intimi lucem visus
Longosque in orbem cogat inflectens
Animumque doceat quicquid extra molitur
Suis retrusum possidere thesauris

Dudum q̄ atra texit erroris nubes
Lucebit ipō pspicacius phebo
Nō omē nāq3 mēte depulit lumen
Obliuiosam corpus inuchēs molē
Heret profecto semen introsum uei
Qd̄ excitatur uētilante doctrina
Nam cur rogati spōte recta cēsetis
Ni mersus alto uiueret fomens cōde
Qd̄ si platonis musa psonat ueru3
Qd̄ quisq3 discit immemor recordatur.

TUm ego platoni uehemēter assentior. Na3 me hor iam scd̄o cōmemoras. primo q̄ memoria3 corporea conditōe dehinc cū mole meroris pdidi. Tum illa si priora inquit concessa respiceas nec illud qd̄ longius habent quin recorderis. qd̄ te dudū nescire confessus es. Quid inq̄. At illa quib3 gubēnaculis mundus regatur. Memini inq̄ inscitiā meā fuisse confessum. Set qd̄ afferas licet. iam pspiciam. planius tn̄ ex te audire desidero. Mundū inqt hūc deo regi paulo ante minime dubitandum putabas. Nec nc̄ qd̄ arbitror inq̄ nec unq̄ dubitandū putabo. Quib3 q3 id rationib3 accedam breuiter exponam. Mundus hic ex tā diuersis cōtrariis q3 ptib3 in unā fōma3 minime cōuenisset. n̄ un⁹ eēt q tā diu̇sa cōiungeret. Cōiūcta uō nāq3 ipā diu̇sitas inuicē discors dissotiaret atq3 diuelleret nisi
qd̄ unus eēt q cōnexuit cōtinet. Non tam u° certus nē ordo procederet. Nec tam dispoitos mot⁹ locis tpib3 efficientia spatiis qualitatib3 explicaret. n̄ un⁹ eēt qui has mutationū uarietates manēs ipē disponet. Hoc qdqd ē quo cōdita manet. atq3 agitantur. usitato cūctis uocabulo deum nomino. Tum illa cū hec iqt ita

sentias păuă m̄ opam restare puto. ut felicitatis cōpos pa
triam sospes reuises. Set q̄ ꝓposuimus intueamur. Non
ne i btītudine sufficientiā numerauiꝫ. dm̄ qꝫ btītudinē ip
sam ēē ɔcessim̄. ita qdē. Et ad mūdū igr̄ regēdū null̄ extri
secus āminicul̄ indigebit. alioqn siquo egeat plenā suffi
cientiam nō hēbit. Jd inq̄ ita ē necessariū ēē. Per se igit̄
cuncta disponit. negari inq̄ neqt. Atq deū ip̄m bonū ēē
mostrauiꝫ. memini inq̄. p bonuꝫ ip̄m cūcta dispōit. Siq
dem p se regit oīa quē bonū ēē concessim̄. et hic ē ueluti
quidam clauus atqꝫ gubernaculum quo mundana machi
na stabil̄ atqꝫ incōrupta fruatur. uehemēter assētiō inq̄.
id te paulo añ dicturā licꝫ tenui suspictōe ꝓsperi. Credo ī
qt iam enim ut arbitror uigilantius ad cernēda uā oculor
deducis. Set qd dicam nō minus ad cōtuēdū patebit. qd
inq̄. Cum ds inqt oīa bonitatis clauo gubernare iure
credatur. eadē qꝫ oīa sicuti docui ad bonū nāli intētōe fe
stinent. nō dubitari pot̄ qn uoluntarie oīa regātū. se
qꝫ ad disponētis nutū ueluti ɔuenictia qꝫ cōtēpata qꝫ oīa
rectori sponte ɔuertant. Jta inq̄ necēē est. nec btīm regi
men ēē uidētur. siqdē detrahentiū iugū foret nō obtēpē
rantium salus. Nich inq̄ ē qꝫ nāꝫ fruās deo ɔtraire co
netur. Nich inq̄. Q si conetur ait nū tādē ꝓficiet qd
q̄ aduersus eum quē iure btītudinis potētissimū ēē cō
cessimus. prorsus inq̄ nich ualēt. Nō ē igr̄ aliqd qꝫ
sūmo huic bono uel uelit uel possit obsistere. Non ī
q̄ arbitror. Est igr̄ inqt sūmum bonuꝫ qd regit cūcta fō
titer suauiterqꝫ disponit. Tum ego inq̄ me nō m̄ ea
que cōclusa ē summa rōnuꝫ uerū multo mag̃ hec ip̄a qb
uteris uerba delectāt ut tādē aliqn stultitiā magna
lacerantē sui pudeat. Accepisti inquit in fabul̄ lacessen
tes celum gigantes. set illos quoqꝫ uti condignū fuit

benigna fortitudo disponit. Sed visne rationes ipsas invicem
collidamus forsitan ex huiusmodi conflictatione pulchra quaedam ve
ritatis scintilla dissiliet. Tuo inquam arbitratu. Deum inquit esse
omnium potentem nemo dubitaverit. Qui inquam quidem mente consistat nul
lus prorsus ambiget. Qui vero est inquit omnium potens nichil
est quod ipse non possit. Nichil inquam. Num igitur deus malum facere
potest. Minime inquam. Malum igitur inquit nichil est. cum id facere
non possit ille qui non nichil potest. Ludisne inquam me inexpli
cabilem laberinthum rationibus texens. que nunc quidem qua egrediaris
introeas. et nunc vero qua introieris egrediaris. Mirabi
lem quendam divine simplicitatis orbem complicas. Etenim pa
ulo ante a beatitudine incipiens eam summum bonum esse dicebas
quam in summo deo sitam esse loquebare. ipsum quoque deum summum esse
bonum plenamque beatitudinem disserebas. Ex quo neminem
beatum fore nisi qui pariter deus esset quasi munusculum dabas. R
ursus ipsam boni formam dei ac beatitudinis loquebaris esse
substantiam. Ipsumque unum id ipsum bonum docebas quod ab omni rerum natura
peteretur. Deum quoque bonitatis gubernaculis universitatem regere dis
putabas. Volentiaque cuncta parere. nec ullam esse mali naturam.
Atque hec nullis extrinsecus sumptis sed ex altero fidem trahente
altero. insitis domesticisque probationibus explicabas. Tum
illa minime inquit ludimus. remque omnium maximam dei munere quem
dudum deprecabamur exegimus. Ea est enim divine forma substantie ut
neque in externa dilabatur. nec in se aliquid externum ipsa suscipiat. sed sicut
de ea grece parmenides ait. Pan noe cue vh [illegible] hodie Ro
aio cephoe Rerum orbem mobilem rotat. dum se immobi
lem ipsa conservat. Quod si rationes quoque non extra petitas sed intra rei quam trac
tabamus ambitum collocatas agitavimus. Nichil est quod admirere. cum pla
tone sanctiente didiceris cognatos de quibus loquuntur rebus oportet esse
sermones.

Felix qui potuit boni — fontem visere lucidum.

Felix qui potuit gravis
Terre solvere vincula
Quondam funera coniugis
Vates trahicius gemens
Postquam flebilibus modis
Silvas currere mobiles
Amnes stare coegerat
Iunxitque intrepidum latus
Sevis cerva leonibus
Nec visum timuit lepus
Iam cantu placidum canem
Cum flagrantior intima
Fervor pectoris ureret
Nec que cuncta subegerat
Mulcerent dominum modi
Inmites superos querens
Inferas adit domos
Illic blanda sonantibus
Cordis carmina temperans
Quidquid precipuis dee
Matris fontibus hauserat
Quod luctus dabat impotens
Quod luctum geminans amor
Deflet terrena commovens
Et dulci veniam prece
Umbrarum dominos rogat
Stupet tergeminus novo
Captus carmine ianitor
Que sontes agitat metu
Ultrices scelerum dee
Iam meste lacrimis madent
Non ixionium caput
Velox precipitat rota
Et longa siti perditus
Spernit flumina tantalus
Vultur dum satur est modis
Non traxit titii iecur
Tandem vincimur arbiter
Umbrarum miserans ait
Donemus comitem viro
Emptam carmine coniugem
Sed lex dona coherceat
Ne dum tartara liquerit
Fas sit lumina flectere
Quis legem det amantibus
Maior lex est amor sibi
Heu prope noctis terminos
Orpheus heuridicen suam
Vidit perdidit occidit
Vos hec fabula respicit
Quicumque in superum diem
Mentem ducere queritis
Nam qui tartareum in specus
Victus lumina flexerit
Quidquid precipuum trahit
Perdit dum videt inferos

E C · C U M phylosofia
dig'tate uultus et oris grauitate
seruata leniter suauiterq3 cecinisset.
Tum ego nō dū penit' insiti mero
ris oblitus / intētōem dicē adhuc
aliquid parantis abrupi. O inq̄
ueri p̄uia luminis / que usq3 ad
huc tua fudit oratō. tū sui specu
latione diuina / tū tuis rōibȝ inuic
ta patuerūt. Ea q3 m̄ et si obitiuine dolorē nup oblita
fuerant. nō tn̄ an̄ hec prorsus ignorata dixisti. Sed ea ip
sa ul' maxia nr̄i cā meroris. q' cū rex bon' rector existat
ul' eē oīo mala possint ul' impunita p̄tereāt. qđ solū quā
ta dignū sit admiratōe pfecto cōsidera. At huic aliud
maius adiūgitur. Nā impante florēteq3 nequia / uirtus
nō solum p̄mijs caret. uez et sceleratoz pedibȝ sbiecta
calcatur. Jn loci facinoz supplicia luit. Que fieri i regn'
scientie oīa / potētis oīa. s3 bona tm̄ m̄ uolētis dei nemo
satis pōt nec āmirari / nec cōqueri. Tum illa eēt iqt i
finiti stuporis omībȝ q3 orribilius monstris sicuti tu ex
timas in tanti patris familias dispositissima domo ui
lia uasa colerētur. et p̄tiosa sordescerēt. s3 nō ita ē. Nā si
ea q̄ paulo an̄ cōclusa sunt / inconuulsa s'uātur. ipō de
cui' regno loquimur. auctore cognosces. sp qdē potētes
eē bonos. malos u abiectos sēp atq3 imbecilles. nec si
ne pena unq̄ eē uitia. nec sine p̄mio uirtutes. bonis feli
cia / malis semp infortunia ɔtingē. Multaq3 id genus
que sopitis q̄relis firma soliditate corroborēt. Et quō
nūc formā b̄titudinis me dudū mōstrāte uidisti. quo
eē sita sit agnouisti. decursis oībȝ que p̄termittē ne
cessarium puto. uiam tibi q̄ te domū reuehat / ostēdā.

pēnas etiā tue mēti qb; se ī altū extollere possit affigā. ut
turbatōe depulsa sospes ī patriam ī eo ductu mā semita meis
etiā uehiculis reuertaris.

Sunt et ei pēne uolucres m̄
Que celsa ɔscēdāt poli
Quas s. cū uelox mēs īduit
Tēras pexa despicit.
Aeris īmēsi supat globū
Nubes q; post tergū uidet
Quiq; agili motu calet etheris
Trāscēdit ignis uerticē
Donec in astriferas surgat domos
Pheboq; coniungat uias
Aut comitetur iter gelidi senis
Miles corusci sideris
Uel quocumq; nox micās pigitur
Recurrat ad astri circulum
Atq; ubi iam exausti fuerit satis
Polum relinquat extimū
Dorsaq; uelocis p̄mat etheris
Compos uerēdi luminis
Hic regum sceptrū dn̄s tenet
Orbis q; habenas temperat
Et uolucrē currū stabilis regit
Rerum coruscus arbiter
Huc te si reducē referat uia
Quam nc̄ requiris inmemor
Hec dices memini patria ē m̄
Hinc ortus hic sistam gradū
Qd' si terrarū placeat tibi
Noctē relictam uisere

Quos uides tonuos alti tument
Cernes tirannos exules.

Tum ego pape inquam ut magna promittis nec dubito quin possis efficere. Tu modo quem excitaueris ne moreris. Primum igitur inquit bonis semper adesse potentiam, malos cunctis uiribus esse desertos agnoscas licebit. quorum quidem alterum monstratur ex altero. Nam cum bonum malumque contraria sint. Si bonum potens esse constiterit liquet imbecillitas mali. at si fragilitas clarescat mali. boni firmitas nota est. Sed uti nostre sententie fides habundantior sit, alterutro calle procedam. nunc hinc nunc inde proposita confirmans. Duo sunt quibus omnis humanorum actuum constat effectus. uoluntas scilicet et potestas. quorum si alterum desit nichil est quod explicari queat. deficiente etenim uoluntate ne aggreditur quis quod quidem non uult. At si potestas absit. uoluntas frustra sit. Quo fit ut si quem uideas adipisci uelle quod minime adipiscatur huic optinendi quod uoluerit defuisse ualentiam dubitare non possis. perspicuum est inquam. nec ullo modo negari potest. Quem uero effecisse quod uoluerit uideas num potuisse dubitabis. Minime. Quod uero quisque potest in eo ualidus. quod uero non potest, imbecillis censendus est. Fateor inquam. Meministi ne igitur inquit superioribus rationibus esse collectum intentionem omnem uoluntatis humane que diuersis studiis agitur ad beatitudinem festinare. Memini inquam illud quoque demonstratum esse. Num recordaris beatitudinem esse bonum. eo modo cum beatitudo petitur ab omnibus desiderari bonum. Minime inquam recordor quoniam hoc quod supra intulisti memorie fixum teneo. Omnes igitur homines boni pariter atque mali indiscreta intentione peruenire ad bonum beatitudinem nituntur. ita inquam consequens est. Sed certum est adeptione boni bonos fieri. Certum est adipiscuntur igitur boni quod appetunt. sic uidetur. mali uero si adipiscantur quod appetunt bonum mali esse non possent. ita est. Cum igitur utrique bo-

nũ petant. ſi hi q̄dē adipiſcuntur. illi ṽo minime. nõ dubi
um ē bonos q̄dē potentes ēē. q ṽo mali ſunt ībecilles.
Quiſq̄s inq̄ dubitat nec rerũ nãm n̄ ↄſequētiã põt ↄſi
derare rationũ. Ruꝛſus inq̄t. ſi duo ſint. quibꝫ idez
ſm nãm ꝓpoſitũ ſit. eoꝝ qꝫ unus nãli officio id ipm̄ agat
atqꝫ proficiat. alter ṽo illud nãle officiũ minime ãmini
ſtrare queat. alio ṽ m̄ q̄ nature ↄuenit nõ q̄dē impleat ꝓ
poſitum ſuũ. ſꝫ imitet̄ implētē. quenã hoꝝ ualētiorē ēē de
cernis. Si coniecto inq̄ quid uelis planius tñ audire deſi
dero. Ambulandi inq̄t motũ ſm nãm ēē hoībꝫ nũ nega
bis. Minime inq̄. Eius qꝫ rei pedũ offcm̄ ēē nãle nũ du
bitas. nec hoc q̄dē inq̄. Si quis igr̄ pedibꝫ icedē ualēs am
bulet. aliſqꝫ cui hoc nãle pedũ deſit officiũ manibꝫ nitēs
ambulare conetur. quis hoꝝ iure ualētior exiſtimari põt
Contexe inq̄ cetã. Nam ille qui nãl' officii potēs eo q idez
nequeat ualentior ſit. nullus ambigit. ſꝫ ſũmũ bonũ qđ
eque malis bonis qꝫ ꝓpoſitum ē boni q̄dē nãli officio uirtu
tum petūt. Mali uero ꝑ uariã cupiditatē. qđ adipiſcendi
boni nãle offcm̄ nõ ē idem ipꝫ conant̄ adipiſci. an tu ali
ter exiſtimas. Minime inq̄. Nã etiã qđ ↄſeq̄ns patet. ex his
q̄ ↄceſſerim bonos q̄dē potētes. malos ṽo neceē ē ībecil
les. Recte inq̄t pcurris. id qꝫ uti medici ſpare ſolēt indici
um eſt erecte iam reſiſtētis nẽ. Sed q̃m te ad intelligen
dum promptiſſimũ ēē ↄſpicio. crebras coaceruabo rõēs. Vide
ēī quãta uitioſoꝝ pateat infirmitas. q nec adhuc pue
nire q̄unt ad qđ eos nãl' ducit ac pene cõpellit intētio
Et qđ ſi hoc tã magno ac pene inuicto p̄euntis nature
deſerantur auxilio. Cõſidera ṽ q̄nta ſceleratos homines
hãt ipotētia. neqꝫ ē leuia aut ludicra p̄mia petũt. q̄ cõ
ſeq atqꝫ optinē nõ poſſint. ſꝫ circa ipãꝫ rerũ ſũmã uer
ticē qꝫ deficiunt. nec in eo miſris cõtingit effectus. qđ ſo

lum dies noctes q3 moliuntur. Inqua re bonoꝝ uires e-
minet. sic ē eū qui pedibꝫ incedens adeū locū usq3 puenire
potuisset. quo nich ulterius peruiuz pateret incessuj am
bulandi potētissimū ēē cēseres. ita eū q expetēdoꝝ finē quo
nichil ultra est apphendit potētissimū neccē ē iudices. x
Ex quo fit q' huic obiacet ut idē scelesti uiribꝫ oībꝫ uideā
tur ēē deserti. Cur ē relicta uirtute uitia sectātur. inscitia ne
bonoꝝ. Set qd ē eneruatius ignorantie cecitate. An sec-
tanda nouerunt. s; trāsuersos eos libido pcipitat. Sic
q3 intēperantia fragiles q obluctari uitio nequnt. An sci
entes uolētes q3 bonū deserūt. ad uitia deflectūt. Set hoc
m̄ nō desinūt solū ēē potētes. s; oīo ēē desistūt. Nā q cōēz
oīuz que sunt finē relinquūt. pariter quoq3 ēē desistūt. qd
qdē cuipiā mirū forte uideatur. ut malos q plēs hominū
sunt eosdē nō ēē dicamus. Set ita res se se h̄t. Nā q mali
sunt eos ēē malos nō abnuo. Set eos ēē pure atq3 sim-
pliciter nego. Nam uti cadauer hoīez mortuū dixis. simplr
uō hominē appellare nō possis. Ita uitiosos malos qdē ēē
cōcesseris. set ēē absolute nequeam cōfiteri. Est eī qd or-
dinē retinet seruatq3 nām. q uō deficit ēē etiā qd i sua x — ab hac
nā situ ē derelinquit. Set possunt inquies mali. nec ego
hoc negauerīz. Set hec eoꝝ potētia nō a uiribꝫ s; ab ībe
cillitate descendit. Possūt enim mala q̄ minime ualēnt
si in bonoꝝ efficiētia manē potuissent. que possibilitas
eos euidentius nich posse demōstrat. Nā uti paulo an̄
collegim' malum nich ē eū mala tm̄ nō possint nichil x
posse improbos liquet pspicuū ē. Atq ut intelligas que-
nam sit uis huj' potētie sūmo bono nich potentius ēē.
paulo an̄ diffiniuim'. Ita ē inq̄. Set idē facere inqt ma-
lum neqt. minime. Est igr̄ inqt aliqs q oīa posse ho
mines putet. n̄ qs insaniat. Nemo. Atq idē possūt ma-

la. utinā quidē inq̄ nō possent. Cum igr̄ bonoꝝ tm̄ potēs possit oīa. nō uō queant oīa potētes et̄ maloꝝ eosdē q mala possint minus posse manifestū est. Huc accedit q̄ omnem potētiā int̄ expetēda nūandā. oīaq3 expeten da referri ad bonū / uelut ad qddā nē sue cacumen ostē dimus. Set patrandi sceleris possibilitas referri ad bo num nō pot̄. Igitur expetēda n̄ est. Atq3 oīs potētia ex petenda ē. liquet igr̄ maloꝝ qdē possibilitatē nō ēē po tentiam. Ex quibȝ omībȝ bonoꝝ potētia / maloꝝ uō minime dubitabilis apparet infirmitas. Verāq3 illam platonis ēē sentētiā liquet. solos qd desiderāt facē posse sapientes. Improbos exercere qdē qd libeat. Qd uō de siderent explere nō posse. Faciunt ē quelibet dū p ea q bus delectantur id bonū qd desiderant se adepturos putāt set minime adipiscuntur. qm̄ ad btitudinē probra non ueniunt.

Quos uides sedē celso
Solii culmine reges
Purpura claros nitēte
Septos tristibȝ armis
Ore toruo cōminātes
Rabie cordis anhelos
Detrahat si qs sup̄bis
Uani tegmina cultus
Iam uidebit intus artas
Dominos ferre catenas
Hic ei libido ūsat
Auidis corda uenenis
Hinc flagellat ira mētē
Fluctus turbida tollēs
Meror aut captos fatigat
Aut spes lubrica torquet
Ergo cū caput tot unū
Cernas ferre tirānos
Nō facit ipē qd optat
Dominis p̄ssus iniquis.

Uides ne igr̄ quanto i ceno pbra uoluantur. qua p bitas luce resplendeat. In quo pspicuū ē nūq̄ boīs p̄mia nūq̄ sua sceleribȝ deesse supplicia. Verū ē q̄ gerūt̄ illud p qd unaq̄que res geritur eiusdē rei p̄miū ēē nō iniuria uideri potest. uti currenti i stadio pp quā cur̄ iacet

premiū corona. Set btitudinē id ipm̄ bonū ꝑ qđ oīa gerūť
ostēdimus. Est igr̄ humanis actibꝫ ipꝫ bonū. ueluti pre
mium coē ꝓpositū. Atq hoc a bonis nō pot separi. neqꝫ bo
nus ē ultra iure uocabitur q caret bono. Qr̄ mores ꝓbos
sua p̄mia nō relinquunt. Quātūlibꝫ igr̄ seuiāt mali. sapiēti
tn̄ corona nō decidet nec arescet. Neqꝫ ē probis aīs ꝓpri
um decus aliena decerpit improbitas. q̄ si extrīsecꝰ accep
to bono aliqͦ letaretur. poterat hoc ꝉ alius qspiā ꝉ ipē q cō
tulisset auferre. Set qm̄ id sua ꝓbitas cuiqꝫ cōfērēt. tū suo
premio carebit cum ꝓbꝫ eē desierit. Postremo cū oē pre
miuꝫ idcirco appetatur. qm̄ bonū eē creditur. qs boī ꝯpotē
p̄mij iudicet exptē. At cuiꝰ p̄mij. oīuꝫ pulcerrimi maximi
qꝫ. Memīto et ē corollarij illius qđ paulo añ precipuū de
di. ac sic collige. Cum ipm̄ bonū btitudo sit. bonos omīs
eo ipō quo boī sint fieri btōs liquet. set q btī sūt deos eē cō
uenit. Est g̃ p̄miuꝫ bonoꝝ qđ nullus deterat dies. nulliꝰ
minuat potās. nullius fuscet improbitas deos fieri. Que
cū ita sint. de maloꝝ quoqꝫ inseparabili pena dubitare sapi
ens nequeat. Nā cum bonū malū qꝫ iteꝫ pena atqꝫ p̄miuꝫ
duͤsa frōte discedāt. que ī boni p̄mio uidemꝰ accedē. Eadēꝫ
necē ē in mali pena cōtraria pte respōdeāt. Siē g̃ ꝓbis ꝓbi
tas ipā fit p̄miuꝫ. ita improbis neqtia ipā suppliciuꝫ ē. Iaꝫ
uō qsqs afficitur pena. malo se affectū eē nō dubitat. Si igr̄
sese ipī extimare uelīt. possūnt ne ō supplicij exptes uideri.
quos oīum maloꝝ extrema nequitia nō afficit m̄ ueꝝ et
uehemēť inficit. Uide aūt exaduͤsa pte bonoꝝ q̄ impbos
pena comitetur. Omē nāqꝫ qđ sit unū ipꝫ qꝫ unū bonū eē
paulo añ didicisti. Cui cōsequens ē. ut oē qđ sit id bonū eē
uideatur. Hoc igr̄ m̄ qđqđ a bono deficit. eē desistit. Quo
fit ut mali desinant eē qđ fuāNt. set fuisse hoīes adhuc ipā
humani corporis reliqua spēs ostentat. Qr̄ uersi ī malitiā

humanā q̄ꝫ naturā amiserunt. Sed cū ultra hoīes quēqꝫ puehere sola probitas possit. Necessē ē ut quos ab humana cōditione deiecit. infra hoīs meritū detrudat improbitas. Euenit igitur ut quē transformatū uitijs uideas hoīem extimare nō possis. Auaritia feruet alienarū opū uiolētus ereptor. lupi similē dixēs. ferox atqꝫ inquies linguā litigijs exercet. canī cōparabis. Insidiator occultus subripuisse fraudibꝫ gaudet. uulpeculis exequatur. Ire itēperans fremit. leonis aīūꝫ gestare credatur. pauidus atqꝫ fugax nō metuēda formidat. ceruis similis habeatur. Segnis ac stupidus torpet. asinū uiuit. Leuis atqꝫ incōstans studia permutat. nichil auibꝫ differt. fedis inmundis qꝫ libidinibꝫ mergitur. sordide suis uoluptate detinetur. Ita fit ut qui probitate deserta hō eē desierit cū ī diuinaꝫ cōditionē transire nō possit. uertatur ī beluam.

Ela naritij ducis
Et uagas pelago rates
Eurus appulit insule
Pulcra qua residēs dea
Solis edita semine
Miscet hospitibꝫ nouis
Tacta carmine pocula.
Quos ut ī uarios modos
Uertit herbipotēs manus
Hunc apri facies tegit.
Ille marmaricus leo
Dente crescit et unguibꝫ.
Hic lupis nuper additus
Flere dū parat ululat.
Ille tigris ut indica
Tecta mitis obambulat.
Sꝫ licet uarijs malis
Obsitū misans ducē
Pestē soluit hospitis
Iam tū mala remiges
Ore pocla traxerant
Iam sues cerealia
Glāde pabula uerterāt
Et nichil manet integrū
Uoce corpore perditis.
Sola mēs stabilis sup
Monstra q̄ patitur gemit
O leuē nimiū manuꝫ
Nec potētia gramina
Mēbra q̄ ualeat licet
Corda uertere nō ualēt
Intus ē hominū uigor
Arce cōditus abdita.

Nec uenena potētius
Detrahunt hoīez ṡ
Dira q̄ penitus meāt.
Nec nocētia corpori
Mentis uulnere seuiunt.

Tum ego fateor inq̄. nec iniuria dici uideo uitiosos
tam et si humani corporis spēz fruēt. ī beluas tn̄
animoȝ q̄litate mutarī. Set quoȝ atrox scelerataq; mens
ī bonoȝ pniciē seuit. id ipm̄ eis licē noluissez. Nec licet ī
quit. uti cōuenienti mōstrabitur loco. Set tn̄ si ipm̄ qd eis
licē creditur. auferatur. magna ex pte sceleratoȝ hoīuz pe
na releuetur. Et ē qd incredibile cuiq; uideatur īfeliciores
eē neccē ē malos cū cupita pfecerint. q̄ si ea q̄ cupiunt oplē
nō possunt. nā si miserū ē uoluisse praua. potuisse miseri⁹
ē. sine quo uoluntatis mise lāguēt effectus. Ita q; cū sin
gulis sua miseria sit. tripli infortunio neccē ē ūgeantur.
quos uideas scelus uelle. posse. pficē. B. accedo īq̄. Sȝ hoc
infortunio cito careāt patrandi sceleris possibilitate dser
ti uehemēt exopto. P. Carebūt īqt. ocius q̄ tu forsitam
uelis. uel illi sese extimēt carituros eē. Neq; eī ē aliqd ītaȝ
breuibȝ uite metis tā serū q̄ expectare lōgū immortalis
psertim aīus putet. Quoȝ magna spes et excelsa facino
rum machina repētino atq; insperato fine sepe destruit. qd
qdē illi miserie modū statuit. nā si neqtia miseros fac. mise
rior sit neccē ē eē diuturnior neq̄. Quos infelicissīos
eē iudicarē. si nō eoȝ malitiā saltē mors ultima finiret.
Et eī si de prauitatis infortunio uera cōclusim⁹. infinitā
costat eē miseriam. q̄ constat eē etnā. B. Tūc ego mira ꝗ
qdē inq̄. et concessu difficil illatio. sȝ his que cōclusa sūt.
nimiuz cōuenire cognosco. P. Recte inqt extimas. Naz
q conclusioni accedē durū putat. equū ē ut ul' flm aliqd
precessisse demostret. ul' collatoēm ppoitōnūz nō eē effica
cem necessarie cōclusionis ostēdat. alioqn cōcessis pcedēti

bus/ nichil prorsus ē qd̄ de illatōe causetur. Nā hoc q̄ꝫ v
qd̄ dicam non min⁹ mirū ꝯtuēdū videatur. set ex his q̄
sūpta sūt eque ē necessarium. Quidnā inq̄. p. Feliciōēs
inquit ēē improbos supplicia luentes. q̄ si eos nulla iu
sticie pena coherceat. Neqꝫ ē id nūc molior / qd̄ cuiꝫ ue
niat inmitē corrigi ultiōē prauos mores et ad rectuꝫ
supplicij terrore deduci. Ceteris q̄ꝫ ex⁹ ēē culpanda fugiendi.
Set alio m̄ infeliciores ēē arbitror impunitos. tā usi nul-
la rō cōrectoīs / nullus respect⁹ adhibeatur exēpli. B. Et v
quis erit inq̄ pter hos alius mō⁹. p. Felices inqt ēē bōs.
malos uō nō ne miseros cōsensimus. B. Ita ē inq̄. p. Si
igr̄ miserie cuiꝑiā bonū aliqd̄ addatur. nō ne felicior ē eo
cui⁹ pura ac solitaria sine cuiq̄ boni āmixtiōē miseria ē.
B. Sic inq̄ uidetur. p. Qr si eidē miso q cūctis careat bōis
pter ea quibꝫ miser est aliud malū fuerit annexū. Nō ne
multo infelicior eo censendus ē. cui⁹ infortuniū boī par-
ticipatione releuatur. B. qd̄ ni iq̄. p. Hnt igr̄ improbi
cum puniunt⁹ qdē boī aliqd ānexum. penā ipāꝫ. s. q̄ rōe
iusticie bona est. Idē q̄ꝫ cum supplicio careāt. Inest ē aliqd
ulterius mali eis uidꝫ ipā impunitas / quā iniqtatis me
rito malū ēē confessus es. B. negare iq̄ nō possuꝫ. p. Mlto
igr̄ infeliciores improbi sunt iniusta impunitati donati. q̄
iusta ultione puniti. Set punir improbos iustū / impuni
tos uō elabi iniquū ēē maifestū ē. b. Quis id neget. p. Sꝫ
ne illud qdē ait quisq̄ negabit bonū ēē qd̄ iustū ē. cōtraq̄ꝫ
qd̄ iniustum ē maluꝫ liquere. b. Tum ego inq̄ Ista qdem
cōsequentia sūt eis que paulo añ cōclusa sūt. Set q̄so iq̄
te. Nulla ne animax supplicia post defunctū cōp⁹ mōte reli
quis. p. Magna qdē inqt. quoꝝ alia penali acerbitate ali⁹
purgatoria clementia exerceri puto. Set nūc de his disse
rere consilium nō ē. Id uō hactenus egimus. ut q̄ indi

gnissima uidebatur tibi malorũ potestas. eã eẽ nullã cognosceres
Quosq3 impunitos querebare. uideres nũq3 improbitatis x
sue carẽ supplicijs. Licẽtiã quã cito finiri precabaris. nec lõgã
eẽ cognosceres. Infeliciorẽ q3 fore. si sit diuturnior. Infelicissi
mã uõ si eẽt eterna. Post hec miseriores eẽ improbos iniusta
impunitate dimissos q̃ iusta ultione punitos. Cui sñie cõ
sequẽs ẽ. ut tũ demũ grauioribus supplicijs urgeantur. cũ i
puniti eẽ creduñt. b. Tum ego inq̃. cũ tuas cõsidero rões ni
chil dici uerius puto. At si ad hoiũ iudicia reuertar. q̃s ille
cui hec nõ credenda solũmodo s3 saltẽ nõ audiẽda uideantur
p. Ita ẽ inqt. Nequeunt ẽ oclos tenebris assuetos ad lu
cẽ pspicue ueritatis attollere. similes q3 auibus sunt. quarũ
intuitũ nox illuminat. dies cecat. Dũ ẽ nõ rerũ ordinẽ
s3 suos intuitũ affectus. ul' licẽtiã ul' ĩpunitatẽ scelerũ putant
eẽ felicẽ. Uide autẽ qd eterna lex sanciat. Melioribus
aĩũ conformaueris nichil iudice opus est. premiũ deferẽte.
Tu te ipsẽ excellentioribus addidisti. Studiũ ad peiora de
flexeris. te extra ne quesieris ultorẽ. Tu te ipsẽ ad deteriora
trusisti. ueluti si uicibus sordidã humũ celũq3 respicias. cũc
tis extra cessantibus ipsã cernẽdi rõe. nũc ceno nũc sideribus ĩtẽẽ
uidearis. At uulgus ista nõ respicit. Quid igitur his ne acce
damus quos beluis similes eẽ monstrauimus. Quid si quis ad
misso penitus usu ipsum etiam se habuisse obliuisceretur intu
itum. nichil q3 ẽ ad humanam pfectionẽ deẽe arbitretur. Nõ
ne uidentes eadẽ cecos putaremus. Nã ne illud quidẽ adquiescent
quod eque ualidis rõnum nititur firmamentis. Infeliciores eos
eẽ q faciant q̃ q patiantur iniuriã. b. Uellẽ inq3 has ipsas
audire rões. p. Oẽm inqt improbũ nũ supplicio dignũ ne
gas. b. Minime. p. Infelices uõ eẽ q sunt improbi multipli
liquet. b. Ita inq3. p. Qui igitur supplicio digni sunt miseros
eẽ nõ dubitas. b. Conuenit inq3. p. Si igitur tu cognitor reside-

res. cui supplicii inferendu putares. ei ne q fecisset an q ptulisset
iniuria. b. Nec ambigo inqm qn ppesso satisfacere dolore faci
entis. p. Miserior igr tibi iniurie illator q acceptor ee uidetur.
b. Cosequitur inqm. Hac igr aliis qz de causis ea radice nitentibus q
turpitudo suapte na miseros faciat. Apparet illata cuilibz in
iuria no accipientis sz inferentis ee miseria. p. Atq nunc ait cotra
faciunt oratores. pro his e q grue qd acerbu q passi sunt. mi
seratone iudicu excitare conant. Cu magis admittentibus iusti
or miserato debeat. Quos no ab iratis sz ppitiis potius mi
serantibus q accusatoribus ad iudiciu ueluti egros ad medicu
duci oportebat. ut culpe morbos supplicio resecaret. Quo
pacto defensor opa ul tota frigeret. ul si pdesse hoibus mal
let in accusationis habitum uteret. Ipi qq improbi si eis aliqua ri
mula uirtute relicta fas eet aspice. uitior qz sordes pena
rum cruciatibus se deposituros uiderent. compesatone adipi
scende pbitatis n hos cruciatus ee diceret. defensor qz opa
tota repudiaret. ac se totos accusatoribus iudicibus qz pmit
terent. Quo fit ut apd sapientes nullus prorsus odio locus
relinquatur. Nam bonos qs n stultissimus oderit. malos
uo odisse roe caret. Nam sicuti corpor langor ita uitio
sitas qda e qsi morbus aior. ci egros copore minime digs
odio. sz potius miseratone iudicez. multo magis no isequndi sz mise
randi sunt. q2 mentes oi langore atrocior urget improbitas.
Quid tantos iuuat excitare motus
Et ppa fatu sollicitare manu.
Si morte petitis propinquat ipa
Sponte sua. uolucres nec remoratur equos
Quos serpens leo tigris ursus aper
Dente petunt. idez se tn ense petunt
An distant qz dissident qz mores
Iniustas acies et fera bella mouent

Alternis qꝫ uolunt pire tel' | Uis apt.ā m̄itis uicē refēre
Non est iusta satis seuitie rō | Dilige iure boñ ⁊ miserere

Hic ego uideo inq̄ que sit ul' felicitas l' miseria in mal' pbor atqꝫ improbor̄ m̄itis ɔstituta. Set i hac ipsa fortuna ppl'arum n̄ nich̄ boi mali ue ieē ꝑpendo. Neqꝫ eni qsq̄ sapientū exul inops ignominiosusqꝫ eē mauult q̄ pollens opibꝫ. honore reuērēd' potentia ualidus i sua ꝑmanens urbe florē. Sic ē clari' testatiusqꝫ sapiē tc̄tat̄ officium. Cū icōtigne̅tes ppl'os regētū quodā m̄ btitudo trāsfundit̄. Cū presertīz carcer lex cetā qꝫ legaliū tormenta penar̄ ꝑniciosis potius ciuibꝫ ꝑp quos et̄ ɔstituta sunt debeantur. Cur hec igit̄ u̾sa uice mutant̄. scelerūqꝫ supplicia bōs p̄mat. premia uirtutū mali rapiāt. uehementer admiror. queqꝫ tā iniuste ɔfusiōis rō uideatur ex te scire desidero. Mīu et ē mirarer si misceri oīa fōtuitis casibꝫ credrē. Nūc stuporē meū ds exaggerat. q cū sepe bonis iocūda mal' aspa. ɔtraqꝫ bōis dura tribuat. mal' optata ɔcedat. nisi cā dep̄hendat̄ qd est qd a fortuitis casibꝫ differre uideatur. P. Nec mirū inq̄t siqd ordinis ignorata rōe temerariū ɔfusumqꝫ credat̄. Set tu q̄uis cāz tāte dispositōis ignores. q̄m bon' mūdū rectō tēperat. recte fieri cuncta nō dubites.

Si qs ārtui sidra nescit | Cōfusa phebe dtegat astra
Ppiq̄ sūmo cādīe labi | Cōmouet gētes public' ērō
Cur legat tard' plaustra boetes | Lassāt qꝫ crebris pulsibꝫ era
Mēgat qꝫ seras eq̄re flāmas | Nemo mirat̄ flamina chori
Cū nimis celeres explicet ōt' | Lit' fremiti tundere fluctu
Legē stupebit etheris alti | Nec niuis durā frigoē molē
Palleāt plene cōnua lune | Fēuētē phebi soluier estu
Infectā metis noctis opace | Hic ē cās cēnē p̄ptū est
Queqꝫ fulgēti texerat ore | Illic latētes pectora tūbāt.
| Cūcta qꝫ rara ꝓuehit etas.

Stupet que subitis mobile vulgus
Cedat inscitie nubilus error
Cessent profecto mira videri.
Ita est inquam. Sed cum tui muneris sit latentium rerum causas evol
vere, velatasque caligine explicare rationes, queso uti hinc
decernas. et quoniam hoc miraculum me maxime perturbat, edisseras.
Tum illa paulisper arridens ad rem me inquit omnium quesitu ma
ximam vocas cui vix exhausti quicquid satis sit. Talis namque materia est
ut una dubitatione succisa innumerabiles alie velut ydre capi
ta succrescant. Nec ullus fuerit modus. nisi quis eas vivacis-
simo mentis ingenio coherceat. In hac enim providentie simplici
tate de fati serie de repentinis casibus de cognitione ac predestin
atione divina de arbitrij libertate queri solet. que quanti ho-
neris sint ipse perpendis. Sed quoniam hoc quoque te nosse quoddam tue
medicine porcio est, quamquam angusto limite temporis septi tamen aliquid
delibare conabimur. Quod si te musici carminis oblectamenta de
lectant, oportet paulisper differas voluptatem. dum nexas
sibi ordine contexo rationes. ut libet inquam. Tum velud ab altero
orsa principio ita disseruit. Omnium generatio rerum cunctusque mu-
tabilium naturarum progressus et quicquid aliquo modo movetur, causas
ordinem formas ex divine mentis stabilitate sortitur. Hec
in sue simplicitatis arce composita multiplicem gerendis
statuit modum. Qui modus cum ipsa divine intelligentie pu
ritate conspicitur, providentia nominatur. Cum vero ad ea que movet
atque disponit refertur fatum a veteribus appellatum est. Que
diversa esse facile liquebit. siquis utriusque vim mente conspexerit.
Nam providentia est ipsa illa divina ratio in summo omnium princi
pe constituta que cuncta disponit. fatum vero inherens mobili
bus dispositio per quam providentia suis queque nectit ordini
bus. Providentia namque cuncta pariter quamvis diversa quamvis infini
ta complectitur. fatum vero singula digerit in motu. formis

locis/ac tēporibꝫ distributa. ut hec tēporal' ordīs explica
tio in diuine mētis adunata ꝓspectū prouidentia. eadē
uō adunatio digesta/ atqꝫ explicata tpribꝫ/ fatū uocet᷑. q̄ li
cet diuersa sint/ altm̄ tn̄ pendet ex altō. Ordo namqꝫ fatal'
ex ꝓuidētie simplicitate ꝓcedit. Sic̄ ē artifex faciēde rei
formā ꝑcipiēs mēte mouet opis effectū/ et qđ simplicitē
presentarieqꝫ ꝓspexerat/ ꝑ temporales ordines ducit/ Ita
d's prouidētia qdē singl'r stabil'rqꝫ facienda dispoīt/ fato
uō hec ipā q̄ disponit mlt'pl'r ac tp'al'r āministrat. Siue
igr̄ famulātibꝫ qbusdā diuinis ꝓuidētie spiritibꝫ fatū
exercet᷑/ seu aīa/ seu tota nr̄ruiente nā/ seu celestibꝫ side
rū motibꝫ/ seu angelica uūtute/ seu demonū uaria soler
tia/ seu aliqbꝫ hoꝝ/ seu oībꝫ/ fatal' series texit᷑. Illđ ēte ma
nifestum ē immobilē simplicē qꝫ gerēdaꝝ formā reꝝ eē
ꝓuidētiā/ fatum uō eoꝝ/ que diuina simplicitas gerēda
disposuit/ mobilē nexū atqꝫ tp'alē mãifestū ē ordinem.
Quo fit ut oīā q̄ fato sbsūt/ ꝓuidētie q̄qꝫ sbiecta sīt. cui ipz
etiā sbiacet fatum. Quedā uō q̄ sb ꝓuidētia locata sunt.
fati seriē supant. Ea uō q̄ sīt p̄me ꝓpinqua diuinitati/ sta
bil'r fixa/ fatal' ordinē mobilitatis excedūt. Nā ut orbi
um circa eidē cardinē sese uertētium/ q̄ ē intim⁹ ad simpli
citatem medietatis accedit. Ceteroꝝqꝫ ext' locatoꝝ uelutī
qđā cardo circa quē uersentur/ existit. extim⁹ uō maiore am
bitu rotatus/ q̄nto ad ꝓncti media īdiuiduitate discedit/
tanto amplioribꝫ spaciis explicat᷑. Siqđ uō se illi medio
conectat et societ/ ī simplicitatē cogit᷑ diffundi atqꝫ diff
luere cessat. Simili rōe qđ longi⁹ a p̄ma mēte discedit/ ma
ioribꝫ fati nexibꝫ ip̄licat᷑. et tāto aliqđ fato liberū ē/ q̄n
to illi reꝝ cardinē uicini⁹ petit. Qđ si supne mētis he
serit firmitati carēs motu fati q̄qꝫ seriē supgredit᷑. Igr̄
uti rō ad intellectū ē ad id qđ ē/ id qđ gignitur

ad eternitatē tp̄s. ad punctū mediū circulus. Ita ē fati seri
es mobil' ad prouidētie stabilē simplicitatē. Ea series celū
ac sidera mouet. elemēta ī se inuicē tēperat. et altn̄a con
mutatōe transformat. Eadē nascētia occidētiaq̄ oīa p̄ similes
fetuū seminūq̄ renouat p̄gress9. hec act9 fortunasq̄ hoīuȝ
indissolubili cāȝ cōnexiōe cōstringit. Que cū ab imobilis
prouidētie p̄ficiscat̄ exordiis. ipās q̄ȝ immutabilē eē necc̄e
est. Ita res optīe regunt̄. si manēs in diuina simplicitas
mēte indeclinabilē cāȝ ordinē p̄mat. Hic u͛o ordo res mu
tabiles et alioq̄n temē fluituras p̄pria icōmutabilitate
cohérceat. Quo fit ut tā et si uob̄ hūc ordinē nō ɔsidera
re ualētib9 cōfusa oīa p̄turbataq̄ uideant̄. nichilo͛ tn̄ suus
mōd ad bonū dirigēs cūcta disponit. Nichil ē ē qd̄ mali cā ab
ip̄is q̄dē improbis fiat. quos ut uberrīe demonstratū ē bonū
q̄rētes prauus errō aduertit. nedū ordo de sūmi boni car
dine p̄ficiscēs a suo quoq̄ deflectat exordio. Que uō in
quies pōt ulla iniq̄or eē cōfusio q̄ȝ ut bōis tū adūsa tū p̄o
spera malis ēt tū optata tū odiosa cōtingāt. Nū igr̄ ea mētis
integritate hoīes degunt ut quos probos quos iprobos
ue censuerunt eos q̄ȝ uti existimāt necc̄e sit. Atq̄ in hoc
iudicia hoīuȝ depugnāt. ut quos alij p̄mio alij supplicio di
gnos arbitrētur. Sed cōcedam9 ut aliq̄s possit bōs malosq̄
discernē. Nū igr̄ poterit intueri illā intimā tēperiē uelut in
corporib9 dici solet aīoȝ. Nō ē dissimile ē miraculū nesci
enti cur sanis corporib9 his q̄dē dulcia ul' uō amara cōue
niant. Cur egri etiā q̄dā lenib9 q̄dā uō acrib9 adiuuant̄.
ad hec medic9 q̄ sanitatis ill' atq̄ egritudīs modū tēpera
mentūq̄ dignoscat minime miratur. Quid u͛o aliud a
nimoȝ sal9 uī eē q̄ȝ p̄bitas. qd egritudo q̄ȝ uitia. Quis
aūt alius ē ul' seruator bonoȝ ul' maloȝ depulsor q̄ȝ
rector et medicator mētiū d̄s. q cū ex alta p̄uidētie spe

cula respicit qd unicuiqz conueniat agnoscit. et qd conuenire
nouit accomodat. h' iam fit illud fatal' ordinis insigne mira
culum cum a sciente geri' qd stupeant ignorantes. Naz ut
pauca que ro ualet humana de diuina pfunditate pstrin
gam de hoc quem tu iustissimum et equi seruantis unum putas oia
scienti prouidentie diuersum uidet. Et uictricem qdem cam dijs
uictam placuisse catoni familiaris nr lucanus amonuit.
Hec igr qcqd citra spem uideas geri rect qdem ordo e oppinio
ni uo tue puersa confusio. Sed sit aliqs ita bn morat ut
de eo diuinum iudiciuz pariter humanuz qz consentiat. s; ai
uiribz infirm cui siqd eueniat aduersi desinet colere forsitam
innocentiaz p quam no potuit retinere fortunam. parcit itaqz
sapiens dispensatio ei quem deteriorem facere posset aduersitas ne
cui no conuenit laborare patiatur. Est ali cunctis uirtutibus
absolut scs qz ac deo proxim hc contingi qbuslibz aduersis ne
phas prouidentia iudicat adeo ut no corporeis qdem morbis
agitari sinat. Nam ut qdam phs grec ait me quoqz excellentio
viri sa sua corpora edificauerunt uirtutes
A Napoy. Epoy. dayma care pecoy. Rodo aiecaN. fit aut
uti sepe bonis summa rerum regendarum deferat ut exuberans
retundat improbitas alijs mixta qdam p aioz qualitate
distribuit. quosdam remordet ne longa felicitate luxurient.
Alios duris agitari sinit ut uirtutes ai patientie usu atqz e
xercitatone confirment. alij pl equo metuunt qd ferre post.
Alij plus despiciunt qd ferre no possunt. hos inexpimentuz
sui tristibz duc. Nonnulli uenerandum scli nomen gloriose pcio
mortis emerunt. Quidam supplicijs inexpugnabiles ex ce
teris pretulerunt inuictam mal' ee uirtutem. Que qz recte
et qz disposite ex eoz bono qbz accedere uidetur fiat nulla
dubitatio e. Nam illud qz improbis nc tristia nc optata p
ueniant ex hisdem ducitur cais. Ac de tristibz qdem nemo mi
ratur. qz eos male meritos ois existimant quoz qdem sup

phcia tū ceťos a scelerib; deterrent. tū ipos quib; inuehūť
emendant. Ueta uō magnū bois argumētū loquitť. qd de
huiˀmoi felicitate debeāt iudicare qꝫ famulari sepe iprob
cernant. In qua re illud eť dispēsari credo. qꝛ ē fōsitan alicˀ
tam pceps atqꝫ importuna nā ut scelera potiˀ exacerbare ei
possit rei familiaris inopia. Hˀ morbo puidētia collate pe
cunie remedio medeť. Hic fedatā probris ɔsciētiā spectās
et secum fortunā suā compās fōsitan ptimescit ne cuiˀ rei
iocundˀ ē usus sit tristis āmissio. Mutabit igr mores ac
dū fortunā metuit āmitťe neqtiā derelinqt. Alios icladē
mentā pcipitauit indigne aucta felicitas. Quibusdam
pmissum est puniēdi iūs ut exertij bois et malˀ eēt cā
supplicij. Nam ut pbis atqꝫ improb nullū fedˀ ē. Ita ipi
inter se improbi nequnt ɔuenire. qd ni. cū a semet ipis
discerpentib; ɔsciam uitijs qsqꝫ dissentiat. faciantqꝫ sepe
que cū gessint nō fuisse gerēda discēnāt. Ex quo sepe illa
sūma puidētia ptulit insigne miraclm. ut mali bonos
facēnt malos. Nā dū iniqua sˀ a pessimis qdā ppeti uidē-
tur noxioꝝ odio flagrātes ad ūtutis frugez redierent. dū
se eis dissimiles studeāt eē quos oderant. Sola ē diuina
uis cui mala qꝫ boā sūt cū eis ɔpetent utendo alicˀ boni
eliciat effectum. Ordo ē qdaz cūcta cōplectitur. ut assigna
ta ordinis roē discessit. hoc licz in aliū tn ordinē relabatť
neqd in regno puidētie liceat temeritati. apa. aeri beflej
taoe. Neqꝫ ē fas ē hoi cūctas diuini opis machinas lˀ in-
genio cōprehendē ul explicare smone. hoc tm pspexisse
sufficiat. qꝛ nārūz oīum proditor ds idez ad bonūz diri-
gens cūcta disponit. dū qꝫ ea que ptulit in sui similitudi
ne retinē festinat. malū oē de sue rei publice tminis p
fatalˀ seriē necessitatis eliminat. Quo fit ut q in tris
habundare credunť. si disponētez puidētiā spectes nich

usque habuimus de tremendo mali esse perpendas. Sed video te iam dudum pondere honeratum questionis et rationis prolixitate fatigatum aliquam carminis expectare dulcedinem. Accipe igitur haustum quo refectus firmior in ulteriora contendas.

Si vis celsi iura tonantis
Pura solers cernere mente
Aspice summi culmina celi
Illic iusto federe rerum
Veterem servant sidera pacem
Non sol rutilo concitus igne
Gelidum phebes impedit axem
Nec que summo vertice celi
Flectit rapidos ursa meatus
Numquam occiduo lota profundo
Ceteris cernens sidera mergi
Cupit oceano tingere flammas
Semper vicibus temporis equis
Vesper seras nunciat umbras
Revehitque diem lucifer almum
Sic eternos reficit cursus
Alternus amor sic astrigeris
Bellum discors exulat horis
Hec concordia temperat equis
Elementa modis ut pugnantia
Vicibus cedant humida siccis
Iungantque fidem frigora flammis
Pendulus ignis surgat in altum
Terreque graves pondere sidant
Hisdem causis vere tepenti
Spirat florifer annus odores
Estas cererem fervida siccat
Remeat pomis gravis autumpnus
Hiemem defluus irrigat imber
Hec temperies alit et profert
Quicquid vitam spirat in orbe
Eadem rapiens condit et aufert
Obitu mergens orta supremo
Sedet interea conditor altus
Rex qui flectit habenas
Rex et dominus fons et origo
Lex et sapiens arbiter equi
Et que motu concitat ire
Sistit retrahens ac vaga firmat
Nam nisi rectos revocans motus
Flexos iterum cogat in orbes
Que nunc stabilis continet ordo
Dissepta suo fonte fatiscant
Hic est cunctis communis amor
Repetuntque boni fine teneri
Quia non aliter durare queant
Nisi converso rursus amore
Refluant cause que dedit esse.

Iam ne igitur vides quid hec omnia que diximus consequatur. Quidnam inquam. Omnem inquit bonam esse fortunam prorsus. Et quo inquam fieri potest. Attende inquit. Cum omnis fortuna vel iocunda vel aspera cum remunerandi

exercendi ue bonos. aut puniendi corrigendi ue improbos causa
defertur omnis bona est quam uel iustam constat esse uel utilem. Nimis quidem
uera ratio est. Et si quam paulo ante docuisti prouidentiam / fatum ue con-
siderem firmis uiribus nixa est sententia. Sed eam si placet. inter eas
quas inopinabiles esse posuisti numeremus. P. Qui inquit. Quia
id hominum sermo communis usurpat. et quidem crebro quorundam malam
esse fortunam. Visne igitur inquit paulisper uulgi accedamus sermo-
nibus. ne nimium uelut ab humanitatis usu recessisse uide-
amur. B. ut placet inquam. Nonne igitur bonum censes esse quod pro-
dest. B. ita est inquam. Que fortuna uero exercet aut corrigit pro
dest. fateor inquam. Bona igitur omnis fortuna est. quidni. Sed hec est
eorum qui uel in uirtute positi contra aspera bella gerunt. uel a uitiis
declinantes uirtutis iter arripiunt. Negare inquam nequeo.
Quid uero iocunda que in premium tribuitur bonis. num uulgus
malam esse decernit. nequaquam. Verum uti est ita quoque optimam esse censet.
Quid reliqua que cum sit aspera et iusto supplicio malos coher-
ceat. Num bonam ipsis putat. Immo omnium inquam que excogita-
ri possunt iudicat esse miserrimam. Vide igitur ne opinionem populi
sequentes quiddam ualde inopinabile confecerimus. Quid inquam
ex his enim ait que concessa sunt euenit. eorum quidem qui sunt uel in
possessione uel in prouectu uel in adeptione uirtutis. omnem quecumque
sit bonam. In improbitate uero manentibus omnem pessimam esse fortunam.
hoc inquam uerum est. tametsi nemo audeat confiteri. Quare inquit
ita uir sapiens moleste ferre non debet. quotiens in fortu-
ne certamen adducitur. Ut uirum fortem non decet indigna-
ri quotiens bellicus tumultus increpuit. Utrique enim huic
quidem glorie propagande illi uero conformande sapientie difficultas
ipsa materia est. Ex quo etiam uirtus uocatur quod suis uiribus ni-
tens non superetur aduersis. Neque enim uos in prouectu uirtutis posi-
ti defluere deliciis et emarcescere uoluptate uenistis. Pre-
lium cum omni fortuna nimis acre conseritis. ne uos aut tri-

stris opprimat aut iocunda corrumpat firmis medium viribus occupate. Quicquid aut infra subsistit aut ultra progreditur habet contemptum felicitatis non habet premium laboris. In vestra est manu situm est qualem vobis fortunam formare malitis. Omnis enim que videtur aspera nisi aut exercet aut corrigit punit.

Bella bis quinis operatus annis
Ultor atrides frigie ruinis
Fratris amissos thalamos piavit
Ille dum grece dare vela classi
Optat et ventos redimit cruore
Exuit patrem miserumque tristis
Federat nate iugulum sacerdos
Flevit amissos ytacus sodales
Quos ferox vasto recubans antro
Mersit inmani poliphemus alvo
Set tamen ceco furibundus ore
Gaudium mestis lacrimis rependit
Herculem duri celebrant labores
Ille centauros domuit superbos
Abstulit sevo spolium leoni
Fixit et certis volucres sagittis
Poma cernenti rapuit draconi
Aureo levam gravior metallo
Cerberum traxit triplici catena
Victorem inmitem posuisse fertur
Pabulum sevis dominum quadrigis
Ydra combusto periit veneno
Fronte turpatus achelous amnis
Ora dimersit pudibunda ripis
Stravit antheum libicis arenis
Cacus euandri satiavit iras

Quosq; pressur⁹ foret alt⁹ orb
Setiger spumis humeros notauit
Ultim⁹ celum labor in reflexo
Subtulit collo. ptiū q; rursus
Ultimi celum meruit laboris
Ite nc fortes ú celsa magⁱ
Duc exēpli uia cur inertes
Terga nudatis supata tellus
Sidera donat.

.Am.

Ixerat. orōnis q; cursū ad alia q̄dam tractāda atq; expediēda uertebat. Tū ego recta qdē inqⁱ exortatio tua q; prorsus auctate dignissima. Set q⁹ tu dudū de puidentia quēcz plib; aliis implicitam ee dixisti respior. Quero eī an ee aliqd oīo et qdnā ee casum arbitrare. Tum illa festino inqt debitū pmissionis absoluē. uiam q; tⁱ qua i priā reueharis apenre. Hec aut et si sūt putilia cognitu tn̄ apporiti nr̄i tramite paulusp aduersa sūt. Uerēdū q; ē ne deuiis fatigat⁹ ad emetiendum rectū iter sufficē nō possis. B. Ne id iqⁱ prorsus uereare. nā qetis m̄ loco fuīt ea qb; maxie delector agnoscē. Simul cū oē disputatōis tue latus ī dubitata fide ostitīt nich de sequētib; ābigat. Tum illa morē iqt gerā tⁱ. simul q; sic exōsa ē. Sic qdē iqt aliqs euetum

temerario motu/ nulla q3 cāuarum cōnexione, pductū/ casū esse
diffiniat/ nichil omīo casum eē confirmo. Et pter sbiecte rei si
gnificatōem inanē prorsus uocē eē decerno. Quis ē colhēcē
te in ordinē cūcta deo/ locus eē ullus temeritati reliquus
pōt. nā ex nichilo nichil existē uera sniā ē. cui nemo ūqm uete
rū refragatus ē. Quāqm id illi nō de opante pncipio/ sz de mālj
subiecto. h ē de nā oīum rōnū/ qīi qd dā iecerūt fundamētuz.
At si nullis ex cāis aliqd oriatur/ id de nichilo uidebit̄ eē or
tum. Qd si fieri neqt/ nec casum qdē huiusmoī possibile ē. qua
lem paulo diffiniuimus. Quid inqm igr̄. nichil ne est/ qd ul' ca
sus ul' fortuitum iure appellari queat. an ē aliqd tā et si uul
gus lateat/ cui ista uocabl'a ɔueniāt. Arist. mūs id inqt in
physicis et breuibz et ueri ppiqua rōē diffiniuit. b. Quo
nā inqm m. Quotiens ait aliqd cuiuspiā rei grā gerit̄/ aliud
q3 qbusdā de cāis/ qm qd intēdebatur/ obtingit/ casus uoca
tur. ut siqs colendi agri cā fodiens humū/ defossi auri pōdus
inueniat/ hoc igr̄ fortuitu credit̄ accidisse. Verz d' nichilo n̄
est. nā pprias cās ht. quaz iprouisus i opinatus q3 ɔcursus/ casū
uidetur eē opat̄. Nā n̄ cultor agri humū fodēt/ et nō colo
co depositor pecuniā suā obruissz/ aurū nō eēt iuētū. He
sut igr̄ fortuiti cāe ɔpendij/ qd ex obuijs ō/ et cōfluētibus
cāis/ n̄ ex gerētis itētoē, puenit. neq3 ē l' q aurū obruit/ l'
q agrū exercuit/ ut ea pecunia repeiret̄/ intēdit. Set uti dum
quo ille obruit/ hic fodisse cōuenit/ atq3 cōfluere cās facit
ordo ille ineuitabili cōnexioē pcedēs cōcurrit. Licet igit̄
diffinire casū eē/ inopinatū ex cōfluētibz cāis in his q ob
aliqd geritur. euentuz. Concurrere uō atq3 cōfluē cās fac
ordo ille ineuitabili cōnexioē pcedēs/ qui de puidētie fōte
descendens cūcta suis locis tpribz q3 disponit.

Rupis achamenie scopul'is uersa sequētū
Pectoribz figit spicula pugna fugax

Tigris et.

Tigris et eufrates uno se fonte resoluunt
Et mox abiunctis dissociantur aquis
Si coeant cursum que iterum reuocentur in unum
Confluat alterni quod trahit unda vadi
Conueniant puppes et vulsi flumine trunci
Mixta que fortuitos implicet unda modos.
Quos tamen ipsa vagos terre decliuia casus
Gurgitis et lapsi defluus ordo regit
Sic que permissis fluitare videtur habenis
Sors patitur frenos ipsa que lege meat.

A Nimaduerto inquam. idque uti dicis ita esse consentio. sed in hac heretium serie causarum est ne ulla nostri arbitrii libertas. an ipsos quoque humanorum motus animorum fatalis catena constringit. Est inquit ulla libertas. neque enim fuerit ulla rationalis natura quin eidem libertas sit arbitrii. Nam quod ratione uti naturaliter potest id habet iudicium quo quodque discernat. per se igitur fugienda optandaue dignoscit. Quod uero quis optandum esse iudicat petit. refugit uero quod estimat esse fugiendum. Quare quibus ipsis inest ratio inest et uolendi nolendique libertas. Sed hanc non omnibus esse constituo. supernis diuinisque substantiis et perspicax iudicium et incorrupta uoluntas et efficax optatorum presto est libertas potestas humanas uero animas liberiores quidem esse necesse est. Cum se in mentis diuine speculatione conseruant. Minus uero cum dilabuntur ad corpora minusque etiam cum terrenis artubus colligantur. Extrema est uero seruitus cum uitiis dedite rationis propria possessione ceciderunt. Nam ubi oculos a summe lucis ueritatis ad inferiora et tenebrosa deiecerint mox inscitie nube caligant. perniciosis turbantur affectibus. Quibus accedendo consentiendo quam inuexere seruitutem adiuuant. et sunt quodammodo propria libertate captiue. Que tamen ille ab eterno cuncta prospiciens prouidentie cernit intuitus et suis quoque meritis predestinata disponit. Omnia de regit et gubernat. Nasitte. opam. na. na.

Puro clarum lumīe phebū
Melliflui canit oīs homer⁹
Qui tm̄ intima uiscera t̄re
Nō ualet aut pelagi radiorꝫ
Infirma prūpe luce
Haud sic mag⁹ cōditor orbꝫ
Huic exalto cūcta tuēti
Nulla t̄re mole resistūt.
Nō nox atris nubib⁹ obstat
Que sīt q̄ fuīnt / ueniātqꝫ
Vno mētis c̄nit ī ictu.
Quē q̄ respic̄ oīa solus
Ver̄ possis dic̄e solem.

Tum ego en inq̄ difficiliore rursus ambiguitate cō-
fundor. p. Quenā inqt ista ē. Iā ē qb⁹ pturbē cō-
iecto. Nimiū inq̄ aduersari ac repugnare uidetur / p̄noscē
uniuersa deū / et ullū eē libertatis arbitriū. Nā si cūcta p-
spic̄ deꝰ / neqꝫ falli ullo m̄ pōt / Euenire necc̄ ē / qđ puiden
tia futurū eē puiderit. Q̄r si abet̄no nō fc̄a hoīūꝫ m° / sꝫ et
cōsilia uoluntatesqꝫ p̄noscit / Nulla erit arbitrij libertas. neqꝫ
eīl fc̄ꝫ aliud ullū / l' q̄libꝫ existē poterit uolūtas / nisi q̄ nescia
falli prouidētia diuina p̄senserit. Nā si aliorsū q̄ puisa sīt /
detorqueri ualent / nō iā erit futuri firma p̄sciētia. sꝫ oppinio
potiꝰ incerta / qđ de deo credere nephas iudico. Neqꝫ ē illā p-
bo rōēꝫ / qua se qdā credunt hc̄ q̄onis nodū posse dissoluē.
Aiunt ē / nō iđ qđ eē euenturū / qm̄ id puidētia futurū eē
prospexit. sꝫ ecōtrario potiꝰ. qm̄ qđ futurū ē / id diuinā p-
uidētiaꝫ latē nō posse. Eoqꝫ m̄ neccīūꝫ hoc ī cōtrariā re
labi ptēꝫ. Neqꝫ ē necc̄ ē cōtingē que puidēt̄. sꝫ necc̄ eē
que futura sūt puideri. Quasi uō que cu⁹ rei cā sit p̄sci
entiane futūoꝝ neccītas. an futurorꝝ necessitas puidētie
laboretur. ac nō illud demōstrare nitamꝰ quoqꝫ m̄ se hāt
ordo cāꝝ. necessariūꝫ eē euentū p̄scitaꝝ reꝝ. Etiā si pre
sciencia futuris reb⁹ eueniendi necessitatē nō uideat̄ īfer
re. Et eīl siqsp̄iā sedeat. oppinionē q̄ euꝫ sedē cōiectat ue
rā eē necesse ē. Atqꝫ ecōuerso rursus de quopiā uera si sit
oppinio / qm̄ sedet / eū sedē necc̄ ē. In utroqꝫ igr̄ neccītas

inest. in hoc quod sedeo. at vero in altero veritatis. set non ideo qui
squam sedet quoniam vera est opinio. set hec potius vera est quoniam
quempiam sedere precessit. Ita cum causa veritatis ex altera parte procedat
inest tamen communis in utraque necessitas. Similia de providentia de fu
turis rebus ratiocinari patet. Nam etsi ideo circo quoniam futura
sunt providentur. non vero ideo quoniam providentur eveniunt. nichilominus tamen
a deo vel ventura provideri vel provisa necesse est evenire. quod ad pe
rimendam arbitrii libertatem solum satis est. Iam vero quam preposte
rum est ut eterne prescientie tempore temporalium rerum eventus causa esse
dicatur. Quid est autem aliud arbitrari ideo deum futura quoniam sunt
eventura providere quam putare que olim acciderunt causam illius
summe esse providentie. Ad hec sicuti cum quid esse scio id ipsum
esse necesse est. ita cum quid futurum novi id futurum esse necesse est. sic
fit igitur ut eventus prescite rei nequeat evitari. Postremo si quid
aliquis aliorsum atque sese habet reu existimet. id non modo scien
tia non est sed est opinio fallax a scientie veritate longe diversa. quare
si quid ita futurum est ut eius certus ac necessarius non sit eventus id
eventurum esse presciri qui poterit. Sicut enim ipsa scientia inpermixta
est falsitati. Ita id quod ab ea concipitur esse aliter atque concipitur ne
quit. Ea namque causa est cur mendacio scientia careat. quod se ita rem
quamque habere necesse est uti eam sese habere scientia comprehendit. Quid igitur quo
nam modo deus hec incerta futura prenoscat. nam si inevitabiliter
eventura censet que etiam non evenire possibile est fallitur quod non
sentire modo nefas est. sed in voce proferre. At si ita uti sunt ita
ea futura esse decernit ut eque fieri ea vel non fieri cognos
cat posse. que est hec prescientia que nichil certum nichil stabile comprehen
dit. Aut quid hoc refert vaticinio illo ridiculo tyresie. que
quid dicam aut erit aut non. Quid enim divina providentia
humana opinione prestiterit si uti homines incerta iudicat.
quorum est incertus eventus. Quod si apud illum rerum omnium cer
tissimum fontem nichil incerti esse potest. certus eorum est eventus que futu

ra firmiter ille p̄scient. Quare nulla ē humanis cōsiliis acti
onibꝫ qꝫ libertas quas diuina mēs sine falsitatis ērore cunc
ta prospiciens ad unū alligat et costringit euētū. Quo
semel recepto quantꝰ occasus humanarū rer̄ cōseq̄t̄ liquet.
frustra eīm bonis malis qꝫ p̄mia pene ue p̄ponūt̄ que nullꝰ
meruit liber ac uolūtari motꝰ aīor̄. Idqꝫ oīūm uidebr̄ ini
quissimū q̄ nūc eq̄ssimū iudicat̄. uł puniri improbos uł
remunerari p̄bos quos ad alterutrū nō p̄p̄a mittit uoluntas
s̄ futuri cogit certa necc̄itas. nec uitia nec q̄r uirtutes q̄c
qd̄ fuīnt s̄ oīūm mētor̄ potꝰ mixta atqꝫ indiscreta ꝯfusio.
Quo qꝫ nich̄ sceleratiꝰ excogitari pōt. cū ex p̄uidētia rer̄
oīs ordo ducat̄. nich̄ qꝫ cōsiliis liceat humanis. fit ut
uitia q̄ nr̄a ad bonor̄ oīūm referant̄ auctorē. Igr̄ n̄ sp̄andi
aliq̄d nec dep̄candi ulla rō ē. Qd̄ ē l' sp̄et q̄sq̄ł l' etiā dep̄ce
tur. qn̄ optanda oīa series indeflexa cōnectit. auferet̄
igr̄ unicū illd̄ int̄ hoīes dm̄ qꝫ cōmerciū. sp̄andi .s. et dep̄
candi. Siqdē iuste humilitatis p̄cio inestimabilē uicē di
uine grē p̄meremꝫ. Qui solus modus ē quo cū deo collo
qui hoīes posse uideant̄. Illi qꝫ inaccessi luci p̄ꝰ q̄ȝ et impe
trent ipā supplicandi rōe cōiungi. que si recepta futuror̄
necc̄itate nich̄ uirium h̄r̄ credant̄. Quid erit quo summo
illi rer̄ p̄ncipi cōnecti atqꝫ adherē possimꝫ. Qr̄ necce ēīt
humanū genꝰ uti paulo an̄ cantabas diseptū atqꝫ disiūc
tū suo fōte fatiscere.

Quenā discors federa rer̄
Causa resoluit q̄s tāta deꝰ
Ueris statuit bella duobꝫ
Ut q̄ carptī singła cōstēt
Eadē nolīt mixta iugari
An nulla ē discordia ueris
Sēp qꝫ s̄ certa coherēt
Sz mēs cecis obruta mēbris
Neq̄t oppssi luminis igne
Rer̄ tenues noscē nexꝰ
Sz cur tāto flagrāt amore
Uerī tectas reprire notas
Scit ne qd̄ appetit ānxia nosse
Sigs nota scire laborat

An si nescit qͦd ceca petit
Quis ē qͥ q̄ nescius optet
Aut qs ualeat nescita seq
Quo ue īueniat qs reptā
Queat ignar̄ noscē formā
An cū mtē cernet̄ altam
Parit̄ sūmā et sigl'a norat
Nūc mēbroꝝ ꝯdita nube
Nō ī totū ē oblita sui
Sūmāq₃ tenet sigl'a pdēs
Igͥ qsqs uera reqrit
Neutro ē hitu nā nq₃ nouit
Nec penit̄ tn̄ oīa nescit
Set q̄ retinēs memīit sūmā
Cōsulit alte uisa retractās
Ut ∫uatis q̄at oblitas addē pãtes

Tum illa ē uetus inqt hec de ꝓuidētia q̄re-
la marco q₃ tullio cū diuinatoēm distribuit uehemē
ter agitata t̄ q₃ ipī res diu ꝓrsus multū q₃ q̄sita. Sꝫ haud
q̄q̄ ab ullo uī hactenꝰ satis diligēter et firmiter expe-
dita. Cuiꝰ caliginis cā ē. q̄ humane rōcinatōis motꝰ ad di
uine ꝑsciencie simplicitatē nō pōt admoueri. Que si ullo
modo cogitari queat. nich ꝓrsus relinq̄t̄ ambigui. Qđ
ita demū patefacē atq₃ expedire tēptabo si ṗus ea qͥbus
mouens expediero. Quero ē cur illaꝫ soluētiū rōēm
minꝰ efficacē putes. Que q₃ ꝑsciaꝫ nō eē futuris reb₉ cāꝫ
necc̄itatis extimat. nich impediri ꝑsciā arbitrij libtateꝫ
putat. Nū ē tu aliūde argumētuꝫ futuroꝝ necessitatis t̄
trahis. n̄i q̄ ea q̄ ꝑsciunt̄ nō euenire nō possūt. Si igͥ ꝑ
notio nullā futuris reb₉ adicit necessitatē. qđ tu q̄ pau
lo an̄ fatebare. qđ est qđ uoluntarij exitꝰ reꝝ ad c̄tū co-
gant̄ euētuꝫ. Et ei positiōis cā ut qđ cōsequat̄ aduertas.
Statuaꝫ nullam eē ꝑsciam. Nū igͥ q̄ ad hoc attinet que
ex arbitrio ueniunt ad necessitatē cogunt̄. b. Minime.
p. Statuamus iteꝫ eē. sꝫ nich reb₉ necessitatis iniūgere
Manebit ut opinor eadē uolūtatis integra atq₃ abso
luta libertas. Sꝫ ꝑsciā inq̄s tā et si futuris eueniendi ne
cessitas nō ē signū tn̄ ē necessario ea eē uētura. Hoc igͥ
modo eē si ꝑcognitō nō fuissꝫ necessarios futuroꝝ exitus

ee ↄstaret. Que res sig͛ tm̄ qd sit ostēdit nō uō effic̄ qđ đsig͛t.
Qr̄ đmostrađ pri ē nichil n̄ ex necc̄itate ↄtigē ut p̄notōem
sig͛ ee h͛ necessitatis appeat. alioqn si h̄ nlla ē n̄ illa qdez
ei͛ rei sig͛ potit ee q̄ n̄ ē. Jā u͛ pbatoēz fi̅ma rōe sb̄nixā cō
stat. n̄ ex sig͛is nz petitis extⁱnsec͛ argumētis. s͛ ex ↄuenienti
bus necessarijs qz caūs ee ducēdā. Sz q fi͛ pot ut ea nō pue
niant q̄ futura ee puidetur. qˢ u͛ nos ea que puidētia futā
ee p̄nosčit n̄ ee euētura credaz. ac nō illđ poti͛ ābitremr̄. licz
eueniāt. nich tm̄ ut euenirent sui nā necessitatis hūisse.
Qđ hinc facile ppēdas licebit. plura ē dū fiūt sbiecta ocu
lis intuemur. ut ea quo in quadrigis mođrādis atqz flec
tendis face͛ spectāt͛ aurige atqz ad h̄c modū cetā. Num
ig͛ qc͛ illoz ita fieri necessitas ulla cōpellit. Minime
frustra ē eēt ātis effcs. si oīa coacta mouerēt͛. Que ig͛ cū
fiūt carent existēdi necc̄itate. eadē p͛ q̄ fiat sine necessita
te futura sūt. Qr̄ sūt quedā euētura quoz exitus ab oī
necessitate sit absolut͛. Nā illđ qđē nullūz arbitrđ esse dic
turū qđ q̄ nc̄ fiūt p͛usq͛ euenirent euētura nō fuīnt. h͛ g͛
ee p̄cog͛ta libos h̄nt euētus. Nam sic̄ sciā p̄ntuū rez ni
chil his q̄ fiūt. Jta p̄sciā futuroz n̄ his q̄ uētura sūt ne
cessitatis impōtat. Sz hoc iqes ip̄z dubitat͛. an eaz rez
q̄ necessarios exit͛ n̄ h̄nt ulla possit ee p̄notio. dissona
re et ē ur̄. putas qz si p̄uideat͛ cōseq necessitatē. et si ne
cessitas desit minime p̄sciri nich qz sciā cōprehēdi posse
n̄ certū. Qđ si īcēti q̄ sūt exit͛ ea qˢ cēta puidet͛ oppinionis
id ee puto caliginē n̄ sciē u͛itatē. alr̄ ē ac se se res h̄ant ar
bitrari ab integritate sciē credis ee diuisuz. Cui͛ erroris
cā ista ē. q͛ oīa q̄ quisqz nouit ex ip̄oz tm̄ ui atqz nā cō
gnosci extimat q̄ sciūt͛ qđ totū ē ↄtra. Omē ē qđ ↄg͛sci
tur nō s͛m sui uim s͛ s͛m ↄg͛scētiuz poti͛ ↄp̄hēdit͛ facilta
tem. Nā ut hoc b͛ui liqat ex͛ eadē cōporis rotūditatem

alr uis alr tact agnoscit. Ille emin manēs totū simul iactis radijs
intuetur. h ū coherens orbi atq3 circuct circa ip3 mot ābitū ro
tūditatē ptib3 cōphēdit. Ip3 q3 hoīez alr sensus alr ymagi
natio alr itelligētia alr rō cōtuet. Sēsus ē figurā ī sba mā cōsti
tutam. ymaginatō ū solā sin mā iudicat figurā. Rō ū hanc
q3 transcēdit. spēz q3 ipāz q in singlarib3 iest uniusali cōsidera
tione ppēdit. Intelligētie ū celsior oculus existit. supgressa
nāq3 uniusitatis ābitū ipāz illā simplicē formā pura mētis
acie cōtuet. In quo illud max considerādū ē. Nā superior cōp
hendēdi uis amplectit inferiorē. Inferior ū ad supiorē
nullo modo cōsurgit. neq3 ē sēsus aliqd ex mā ualet ul u
niusales spēs ymaginatō cōtuet. l rō capit simplicē for
maz. s3 intelligētia qi desup spectans cōcepta forma q sbst
et cūcta diiudicat. S3 eo mō quo formā ipāz q nulli alij
nota ēē pōt cōphendit. Nā et rōis uniusiū et ymaginis
figurā et māle sensibile cognoscit. n rōe utens n ymagi
natione utēs. n sensib3 s3 illo uno ictu mētis formalr ut
ita dicā cūcta pspiciens. Rō q3 cū qd uniusale respic nec
ymaginatōe nec sensib3 utēs ymaginabilia l sensibilia
cōprehēdit. hec ē ē q cōceptōis sue uniusale ita diffini
uit. hō ē animal bipes rōnale. qcū uniusal notio sit tn
ymaginabilē sensibilēq3 rē ēē nullus ignrat. q illa nō ima
ginatōe l sēsu s3 rōnali cōceptōe cōsiderat. Imaginatō q3 r
tā et si ex sensib3 uisēdi formādiq3 figuras sūpsit ex ōdūi
sensu tn absēte sensibilia q que cōlustrat n sēsibili s3 ima
ginaria rōe iudicādi. Uides ne igr ut icognoscēdo cūcta
sua poti facltate qm eoz q cognscūtur utant. nz ē iniuria
Nā cū oē iudiciū iudicātis act existat. necesse ut suā qsq3
opaz nō exaliena s3 ex ppa potestate pficiat.

Quondā porticus attulit — Qui sēsus et imagines
Obscuros nimiū senes — E corporib3 extimis

Credāt mētib; imp̄mi
Ut cōdā celeri stilo
Mos ē equore pagine
Que nullas hāt notas
Pressas figē litteras
Set mēs si ppriis uigēs
Nich motib; explicat
Sz tm̄ patiēs iacet
Notis sbdita cōpoꝝ
Cassas qꝫ ī spēculi uice
Rerū reddit ymagines
Vn̄ h̄ sic animis uiget
Cernēs oīā notio
Que uis singl̄a pspic̄
Aut q̄ cōgitata diuidit
Que diuisa recolligit
Altnū legens iter
Nē sūmis caput īserit
Nē decidit ī infima
Tūc sese referēs s̄
Ueris falsa redarguit
Hec ē efficiēs magis
Lōge cā potētior
Quā q̄ materie mō
Impssas patit̄ notas
Precedit tm̄ excitās
Ac uires aī mouēs
Viuo ī cōpore passio
Cū l' lux oclos ferit
Ul' uox auribus īstrepit
Tū uigor mētis excit⁹
Quas int⁹ spēs tenet
Ad mot⁹ siles uocās
Notis applicat exteris
Introrsūq; recōditis
Formis miscet ymagines

Quod si in corporib; sentiendis q̄uis afficiāt īstrumēta sensuū forinsec⁹ obiecte qualitates aīq; agētis uigorē passio cōporis antecedat q̄ ī se actū mētis puocet excitet qꝫ interim qescētes intrinsec⁹ formas. Si ī sētiēdis inq̄ corporib; anim⁹ nō passiōe insignit̄. sz ex sua ui sbiectā cōpori iudicat passiōez. Quāto mag̃ ea q̄ cūctis cōpoꝝ affectib; absoluta sūt. in discernēdo nō obiecta extrinsec⁹ sequūt̄ sz actū sue mētis expediūt. Hac itaqꝫ rōe multiplices cognitiones diuersis ac differētib; cessere sbstantiis. Sēsus ei sol⁹ cūctis aliis cognitionib; destitut⁹ imobilib; aīantib; cessit. quales st̄ cōche maris q̄qꝫ alia saxis herētia nutriūtur Imaginatō u̇ mobilib; beluis q̄b; iā inē fugiēdi appetendi ue aliqs uidet̄ affect⁹. Rō u̇ humanī tm̄ gnis ē sic

intelligentia sola diuini. Quo fit ut ea notitia ceteris prestet
que suapte natura non modo proprium sed ceterarum quoque notitiarum subiecta co
gnoscit. Quid igitur si ratiocinationi sensus ymaginatioque refra
gantur nichil esse illud uniuersale dicentes quod sese intueri ratio pu
tet. Quod enim sensibile vel ymaginabile est id uniuersum esse non pos
se. aut igitur rationis uerum esse iudicium nec esse quicquam sensibile aut y
quoniam sibi notum sit plura sensibus et ymaginationi esse subiecta inanem
conceptionem esse rationis que quod sensibile sit ac singulare quasi quiddam
uniuersale considerat. ad hec si ratio contra respondeat se quidem et quod sensi
bile sit et quod ymaginabile sit uniuersitatis ratione conspicere illa uero
ad uniuersitatis cognitionem aspirare non posse. quoniam eorum notio cor
porales figuras non possit excedere. de rerum uero cognitione firmi
ori perfectiorique iudicio esse credendum. In huiusmodi igitur lite nos quibus
tam ratiocinandi quam ymaginandi etiam sentiendi uis inest. nonne
rationis potius causam probaremus. Simile est quod humana ratio diuinam intel
ligentiam futura nisi ut ipsa cognoscit non putat intueri. Nam
ita disseris si qua certos ac necessarios euentus non uideantur habere. ea certa eue
tura presciri nequeunt. Harum igitur rerum nulla est prescientia quam si etiam in
his esse credamus. nichil est quod non ex necessitate proueniat. Si igitur
uti rationis participes sumus. ita iudicium diuine mentis habere pos
semus. sicut ymaginationem sensumque rationi cedere oportere iudicauimus sic
diuine sese menti humanam submittere rationem iustissimum censeremus.
Quare in illius summe intelligentie cacumen si possumus erigamur. Illic
enim ratio uidebit quod in se intueri non potest. Id autem est quonam modo etiam
que certos non habent exitus certa tamen uideat ac definita prenotio. Neque id
sit opinio. sed summe potius scientie nullis terminis inclusa simplicitas.

Quam uariis terras animalia permeant figuris
Namque alia extento sunt corpore. pulueremque uerrunt
Continuumque trahunt ui pectoris incitata sulcum
Sunt quibus alarum leuitas uaga uerberetque uentos
Et liquido longi spatia etheris enatet uolatu.

Nec pssis se solo uestigia gressibꝫ qꝫ gaudet
Vl' uirides cāpos trāsmittē ul' subire siluas
Que uarijs uideas licꝫ oīa discrepare fōmis
Prona tñ facies hebetes ualet īgrauare sēsꝰ
Unica gens hoīuꝫ celsis leuat alti' cacuꝫ
Atqꝫ leuis recto stat cōpore despicit qꝫ tras
Hec ni terrenꝰ male desipis āmonet figura
Qui recto celum uultu petis exeris qꝫ frōtē
Insublime feras aīuꝫ qꝫ ne grauata pessuꝫ
Inferior sidat metis cōpore celsius leuato.

Quoniā igr̄ uti paulo añ mōstratū ē/ oē qd̄ scit̄ nō
ex sua s; ex nā cōphēdētiū nā cogscit. Intueaꝫ nūc
qtꝰ fas ē qs sit diuine sbe stat' ut qnā et iā scīa ei' sit pos-
sim' agscē. Deū gr̄ etnū eē cūctoꝝ roe degētuū iudiciū cōe
est. Quid sit igr̄ etnitas ꝯsiderē. Hoc ē nob nāꝫ parit̄ diui
naꝫ sciām qꝫ patefaciet. Est gr̄ etnitas itīminabil' uite to-
ta simł et pfcā possessio. Qd̄ ex collatōe tpalīū clarīꝰ liqꝫ.
Nā qcqd uiuit in tpr̄ id pñs a ptīs ifutura pcedit. Nich'
qꝫ i tpr̄ ē cōstitutuꝫ qd totū uite sue spatiū pariter possit
amplecti. s; crastinū qdē dum dū apphēdit. Extinū u' iaꝫ
pdidit. In hodierna qꝫ uita nō ampli' uiuitis qꝫ in illo
mobili transitorio qꝫ momēto. Qd̄ igr̄ tpis patit̄ ꝯditi
onē. licꝫ s illd sicuti de mundo cēsuit arl. nō ceperit unꝗ
eē ñ desinat uita qꝫ ei' cū tpis infinitate tēdat. Nō duꝫ
tñ tale ē ut etnuꝫ eē iure credat̄. Nō ē totū simł ifinite
lꝫ uite spatium cōphēdit atqꝫ cōplectit̄. s; futura non
dum transacta iā nō hꝫt. Qd̄ igr̄ interminabil' uite pleni
tudinē totā parit̄ cōphēdit ac possidet. Cui neqꝫ futuri
qcqd absit nec pti fluxit. Id etnū eē phibet̄. Id qꝫ necce
est sui compos pñs sp̄ sibi assistē et infinitatē mobil' tpis hr̄
pñtē. Unñ nō recte qdā q cū audiunt uisuꝫ platōi mūduꝫ

huit nec hiisse initiū tpris n̄ hiturū ee defectū. hoc m̄ cō ditori cōditū mūdū sī coetnū putat. Aliud ē e p itermi nabilē duci uitā qō mundo plato tribuit. Aliud ē itmi nabil' uite totā cōplexā paīter ee pn̄tiā q̄ diuine m̄tis ppriū ee manifestū ē. Neq3 ē ds conditis rebȝ antiqō ui deri dȝ tpris q̄ntitate sȝ simplicis poti' ppietate nē. Hē ei uite imobil' p̄sentariū statū infinitus ille tpraliū rex mot' imitat'. Cūq3 eū statū effinge atq3 equare nō possit ex imobilitate defic' in motū ex simplicitate p̄sētie de crescat in ifinitā futi ac p̄titi q̄ntitate. Et cū totā paīte uite sue plenitudinē nequat possidē hoc ipō qō aliquo m̄ nūq̄ ee desinit. Illō qō implere atq3 exp̄mē nō pot aliquatenus indet emulaā alligās se ad aliqualē pn̄tiā exigui uolucris q3 momti. Que qm̄ manētis illi' pn̄tie quādā gestat imaginē qbȝ cūq3 cōtigit id p̄stat ut eē uideant'. Qm̄ uō manē nō potuit infinitū tpris iter ri puit. Eo m̄ fcz ē ut cōtinuaret eūdo uitā cui' plenitu dinē cōplecti nō ualuit pmanēdo. Itaq3 si digna rebȝ no mina uelim' imponē platonē sēqntes dm̄ qdē eē etnū mūdū ū diam' eē ppetuū. Qm̄ igr̄ oē iudiciū s̄m sui nāz q̄ ē sbiecta eē cōphēndit. Est aut̄ do sp etnū ac p̄sētari stat'. Sciā q̄z ei' oēz tpris supgressa motioēz i sue manet simplicitate pn̄tie. Infinita q3 p̄titi atq3 futi spatia cō plectens oīa. qi iā in sua simplici cogitōē cōsiderat. Ita q3 si pn̄tia pēsare uelis qua cūcta dignoscit nō eē p̄sen tiam qi futuri sȝ sciām nūq̄ deficiētis instātie recti' ex timabis. Vn̄ nec p̄uidētia sȝ puidētia poti' dr̄. q' pōro a rebȝ infimis cōstituta qi ab excelso rez cacumiē cūc ta prospiciat. Quid ḡ postulas ut neccia fiant q̄ dixi uolumiē lustrāē. Cū nec hoīes qdē neccia faciat eē q̄ ui deat. Nū ē q̄ pn̄tia cēnis aliq̄ ei' neccitatē tuus addit i

tuitus. B. Omnino. Atque sic divini humanique presentis digna
collatio uti vos vestro temporario presenti quedam videtis ita ille omnia suo
cernit eterno. Quare hec divina prenotio naturam rerum proprietatemque
non mutat. Taliaque presentia spectat, qualia in tempore olim futura pro-
venient. Nec rerum iudicia confundit, unoque sue mentis intu-
itu tam necessaria quam non necessaria ventura dignoscat. Sicuti vos
cum pariter ambulare in terra hominem et oriri in celo solem videtis,
quamquam simul utrumque conspectum tamen discernitis, et hoc voluntarium,
illud esse necessarium iudicatis. Ita igitur cuncta despiciens divinus
intuitus qualitatem rerum minime perturbat. Apud se quidem presen-
tium, ad conditionem vero temporis futurarum. Quo fit ut hec non sit
opinio, sed veritate potius nixa cognitio, cum extiturum quid esse co-
gnoscat, quod idem existendi necessitate carere non nesciat. Hic si
dicas quod eventurum deus videt, id non evenire non posse. Quod autem
non potest non evenire, id ex necessitate contingere, meque ad hoc
nomen necessitatis astringas. Fatebor rem quidem solidissime ve-
ritatis, sed cui vix aliquis nisi divini speculator accesserit. Respon-
debo namque idem futurum ad divinam notionem referunt necessari-
um, cum vero in sua natura perpenditur, liberum prorsus atque absolutum
videri. Due sunt enim necessitates: simplex una, velut quod necesse
est omnes homines esse mortales; altera conditionis, ut si quem ambulare
scias, eum ambulare necesse est. Quod enim quisque novit, id esse aliter ac
notum est nequit. Sed hec conditio minime secum illam simplicem tra-
hit. Hanc enim necessitatem non propria facit natura, sed conditionis adiectio.
Nulla enim necessitas cogit incedere voluntate gradientem, quamvis eum
tunc cum graditur incedere necessarium sit. Eodem igitur modo, si quid provi-
dentia presens videt, id esse necesse est, tametsi nullam nature habeat necessitatem.
Atqui deus ea futura que ex arbitrii libertate proveniunt presentia
contuetur. Hec igitur ad intuitum relata divinum necessaria fiunt per
conditionem divine notionis. Per se vero considerata ab absoluta nature
libertate non desinunt. Fient igitur procul dubio cuncta que futura deus

ēē p̄noſcat. Sed certe eoꝝ q̄dā deliberō p̄ſentit arbitrio q̄ q̄n
uis eueniāt, exiſtēdo tñ naturā pꝛāꝫ nō āmittūt. q̄ p⁹ q̄ ſi
erēt et iā n̄ euenire potuiſſēt. Quid igr̄ refert nō ēē neceſ-
ſaria cū ꝓp diuine ſciē cōditionē modis oībꝫ ad iſtar ne
ceſſitatis eueniat. Hoc. s. q̄ paulo an̄ ꝓpoſui ſol oriens
et gradiēs hō. que dū ſunt nō fieri nō poſſunt. Eoꝝ tm̄
unū p⁹q̄ꝫ q̄ fieret neceſſe erat exiſtēt. alteꝝ uō minime. Ita ēt
q̄ p̄ſētia deꝰ hēt pculdubio exiſtēt. Sꝫ eoꝝ hc q̄dē de reꝝ
neceſſitate deſcēdit. illd uō de poteſtate facientiū. Haud igr̄
iniuria dixim⁹. hec ſi ad diuinā noticiā referant̄ neceſſaria ſi
p ſe conſiderant̄ neceſſitatis eſſe nexibꝫ abſoluta. ſi
cuti oē qd̄ ſenſibꝫ patꝫ ſi ad rōēꝫ referes uniuſale ē. ſi ad
ſe ipā reſpiciās ſinglare. Sꝫ ſi in mea inq̄s poteſtate ſitū ē
mutare ꝓpoſitū euacuabo ꝓuidētiam cū q̄ illa p̄noſcat. ꝑ
forte mutauero. Rñdebo ꝓpoſitū q̄dē te poſſe deflectere. ſꝫ q̄m
et id te poſſe. ⁊ an facias q̄ ue cōuertas p̄ns ꝓuidētie uerī
tas intuet̄, diuinā p̄ſciāꝫ te nō poſſe uitare. Sicuti pre
ſētis oculi effugere nō poſſis tametſi te i uarias actōēs
libera uoluntate cōuertas. Quid igr̄ inq̄s ex mea ne diſpōne
ſciā diuina imutabit. ut cū egonē hoc aliud uelꝫ. illa
q̄ꝫ p̄noſcēdi uices alternare uideat. Minime. Oē nāq̄ futuꝝ
diuin⁹ ꝑcurrit intuit⁹. et ad p̄ntiā ꝓpe cognitōis retorq̄t.
id reuocat. n̄ alternat ut exiſtimas nūc hoc nūc illud p̄noſcē
di uice ſꝫ uno ictu mutatōēs tuas manēs ꝑuenit atq̄
cōplectitur. quā cōp̄hendēdi oīa uiſendiq̄ p̄ntiā nō ex
futuraꝝ ꝓuentu reꝝ ſꝫ ex ꝓpa deꝰ ſimplicitate ſortit⁹ ē. Ex
quo illd q̄ꝫ reſoluitur qd̄ paulo an̄ poſuiſti indignū
ēē ſciē dei cāꝫ futuꝝ p̄ſtare dicat̄. Hec ei ſcīe uis p̄ſentaria
cuncta cōplectēs rebꝫ modꝰ oībꝫ ipā cōſtituit. nichil u° poſ
terioribꝫ debet. Que cū ita ſit manꝫ itemerata mōta
libꝫ arbitrij libertas. n̄ iniq̄ue leges ſolutiſ oī neceſſitate

uoluntatibus p̃mia penas q̃ p̃ponũt. Manet ẽt specta
tor desup cũctoꝝ p̃sci⁹ deus visiõis q̃ eius p̃ns sẽp ẽ eternitas
cũ nr̃oꝝ actuũ futurã qualitatẽ ꝯcurrit. bonis p̃mia malis
supplicia dispẽsans. Nec frustra sũt in deo posite spes p̃ces
q̃ que cũ recte sũt inefficaces ẽẽ nõ possũt. Auersamini igr̃
uitia colite uirtutes. ad rectas spes aĩuz subleuate. hu
miles p̃ces inexcelsa porrigite. Magna uob̃ ẽ si dissimula
re nõ uultis necessitas indicta p̃bitatis. Cum añ ocu
los agitis iudicis cũcta cernentis.

Explicit liber Boecij. Deo Gras Ammen

A. S. C.

